

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΖ | ΑΘΗΝΑΙ. ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1968 | ΑΡΙΘ. 1

ΝΑ ΓΙΝΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

Ἐλπιδοφόρος, ὅπως πάντοτε, ἀνέτειλεν ὁ νέος χρόνος. Καὶ ὅλοι τὸν ὑποδέχθησαν χαρμοσύνως, καὶ μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι θὰ μᾶς φέρῃ τὴν εὐτυχίαν· καὶ ὅτι εἰς τὸ πέρασμά του θὰ διαλύσῃ τὴν νέφωσιν ποὺ σκιάζει ἀκόμη δυστυχῶς τὸν κόσμον. Καὶ θὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν ὀριστικὴν θεμελίωσιν τῆς εἰρήνης, καὶ τῆς δημιουργικῆς καὶ ἀδιαταράκτου ἐργασίας καὶ χαρᾶς.

* *

Ἐτη πολλὰ ἔχουν περάσει ἕως τώρα, ἀφ' ὅτου ἔληξεν ἡ φρικτὴ αἱματοθύελλα τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ποὺ ὀλίγον ἔλειψε νὰ μεταβάλλῃ τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν κόσμον ὅλον εἰς ἐρείπια. Καὶ οἱ λαοὶ δὲν ἤμποροῦν ἀκόμη νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὰς καταστρεπτικὰς πολιτικὰς, κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς συνεπειὰς, ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ τρομερὸς του σεισμὸς. Καὶ ἐνῶ θὰ ἔπρεπεν ἡ ἰδέα ἐνὸς νέου πολέμου νὰ προκαλῆ εἰς ὅλους ἀνεξαίρετως τὸν ἀποτροπιασμὸν καὶ ἱερὰν φρίκην, ὁ κόσμος ζῆ καὶ σήμερον μὲ τὸ ἐναγώνιον ἄγχος ἐνὸς νέου πολέμου, ποὺ αὐτὴν τὴν φορὰν ἀπειλεῖ νὰ καταστρέψῃ τελειωτικῶς τὸν πολιτισμὸν μας.

* *

Καὶ διατί τοῦτο ; Διότι δυστυχῶς ἔλειψεν ἀπὸ τὸν κόσμον ἡ πίστις εἰς τὰς πνευματικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς

ἀξίας. Καὶ ἀντὶ νὰ «πεινώμεν καὶ νὰ διψῶμεν δικαιοσύνην», μία ἐφάρματος ἀπληστία εὐδαιμονισμοῦ καὶ ἀχορέστου ἀπολαύσεως τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν διακατέχει τὰς ψυχάς. Καὶ δὲν ἤμπορεῖ βέβαια ν' ἀρνηθῆ κανεὶς, ὅτι ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς ἐβελτίωσε τὰς ὑλικὰς συνθήκας τῆς ζωῆς καὶ ἐπολλαπλασίασε τὰς ἀνέσεις της. Εἶναι ὅμως ἀραγες τόσον καρδιάλωτα τὰ θέληγτρα του, ὥστε νὰ μένη ἀδιάφορος ὁ ἄνθρωπος πρὸς τοὺς ὑψηλοτέρους σκοποὺς τῆς ζωῆς καὶ νὰ στρέφῃ τόσον ἐπιδεικτικῶς τὰ νῶτά του πρὸς τοὺς «καρποὺς τοῦ πνεύματος», πού εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη, καὶ αἱ ἀνθήσεις τῆς ἐλευθερίας ;

Ἀσφαλῶς ὄχι. Καὶ πρέπει νὰ γίνῃ κοινὴ συνείδησις, ὅτι ἡ μοναδικὴ «ἀλήθεια» εἶναι ὁ Χριστός. Καὶ ὅτι ἡ ἀναζήτησις τῆς εὐτυχίας δὲν ἐξαντλεῖται, ὅπως πιστεύουν οἱ ὑλισταί, εἰς τὰς ἐφαρμογὰς τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ· ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἀνακουφίζουν τὸν ἀνθρώπινον μόχθον, καὶ ὅσασδήποτε ἀνέσεις καὶ ἂν προσπορίζουν.

* *

Τὰ ὑλιστικὰ κηρύγματα ὁμοιάζουν μὲ τοὺς φθινοπωρινοὺς ὀμιχλώδεις ἀνέμους, πού προκαλοῦν νόσους καὶ ρίγη καὶ ἀφήνουν τὰς ψυχὰς ἐρήμους καὶ μὲ τὴν πικρίαν καὶ τὴν μελαγχολίαν εἰς τὰ χεῖλη.

Μέσα δὲ εἰς τὰς διαφόρους ἀλληλοσυγκρουομένας κοσμοθεωρίας καὶ τὰς σφαλερὰς ἀντιλήψεις διὰ τὰς ἀξίας τῆς ζωῆς, ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς μας πολιτισμὸς εἶναι ὁ λαμπρότερος πνευματικὸς φάρος. Καὶ πρέπει νὰ τὸν ὑψώσωμεν, ὄχι μόνον διὰ νὰ καθοδηγῆ τὴν πορείαν τοῦ ἔθνους μας. Ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ φωτίζη καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη εἰς τὴν ἀναζήτησιν καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ λυτρωμοῦ των. Διότι ἡ φωτισμένη θρησκευτικὴ συνείδησις εἶναι ὁ μεγαλύτερος θησαυρὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ μεγαλύτερη δύναμις διὰ τοὺς λαοὺς.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Μοναδικὸς ἄξων.

Μὲ χαρὰν καὶ αἰσιοδοξίαν ὑποδεχόμεθα τὸ Νέον Ἔτος 1968, ἔχοντες τὰ βλέμματά μας ἐστραμμένα πρὸς τὴν Φάτιν τῆς Βηθλεέμ, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ἐξ ἀφάτου ἀγάπης πρὸς τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπον.

Διὰ τὴν δικαιοσύνην ὅμως ἡ χαρὰ μας καὶ καταστῆ πραγματικότης ἡ αἰσιοδοξία μας, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γεννηθῆ ὁ Χριστὸς καὶ ἐντὸς μας, εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ νὰ καταστήσωμεν τὴν περὶ ἀγάπης ἐντολήν Του μοναδικὸν ἄξωνα, περὶ τὸν ὁποῖον θὰ περιστρέφεται ὁλόκληρος ἡ ζωὴ μας. Ἡ ἀγάπη μας θὰ πρέπει νὰ ἔχη διπλὴν τὴν κατεύθυνσιν, πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον. Πρὸς τὸν Θεὸν θὰ ἐκδηλοῦται μὲ τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν Του, πρὸς δὲ τὸν συνάνθρωπον μὲ τὸν σεβασμὸν, τὴν συγκατάβασιν καὶ τὴν συμπάρασιν εἰς τὸν πόνον καὶ τὰς δοκιμασίας του.

Ἡ ἀγάπη μας θὰ εἶναι καρποφόρος, ἂν εἶναι ζῶσα καὶ ἐνεργός, δηλαδή, ὅπως λέγει ὁ θεῖος Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ἂν δὲν «ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσει, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ» (Α' Ἰωάν. γ', 18). Οἱ δὲ καρποὶ τῆς ἐνεργοῦ καὶ ἀληθινῆς ἀγάπης θὰ εἶναι ἡ εἰρήνη, ἡ ὁμόνοια, ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη, ἡ ἀλληλεγγύη, ἡ ἀδελφοσύνη, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εὐτυχία.

Μόνον ἡ ἀγάπη θὰ σώσῃ τὸν κόσμον. Μόνον μὲ τὴν ἀγάπην θὰ μεγαλουργήσῃ ἡ Χώρα μας καὶ θὰ εὐτυχήσῃ τὸ Ἔθνος μας.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατρὸς εἶη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

Μεγαλουργὸν καὶ θαυματουργόν.

Εἰλικρινῶς χαιρόμεθα ὁσάκις μᾶς δίδεται ἀφορμὴ νὰ διαπιστώσωμεν ρωμαλέαν πίστιν εἰς τὰς αἰωνίους θρησκευτικὰς ἀξίας, ἀναπτεροῦσαν τὰς ἐλπίδας, χαλυβδώνουσαν τὴν ψυχὴν, ὀπλιζουσαν μὲ θάρρος, ἠλεκτρίζουσαν, ἐνθουσιάζουσαν καὶ ὀδηγοῦσαν τελικῶς εἰς τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον. Διότι τὸ ζέον θρησκευτικὸν αἶσθημα εἶναι πράγματι μεγαλουργὸν καὶ θαυματουργόν καὶ κατὰ τὰς σκληροτέρας στιγμὰς τῶν δοκιμασιῶν.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην διελάλησε προσφάτως εἰς δύο περι-
σπούδαστα ἄρθρα του ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ θρησκευτικὸν αἴ-
σθημα εἰς τὴν πολεμικὴν ἱστορίαν» ὁ ἐπίτιμος ἀρχηγὸς τοῦ
Στόλου ἀντιναύαρχος κ. Π. Ε. Κώνστας, ὁ ὁποῖος τονίζει χα-
ρακτηριστικῶς μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «Τεραστία
ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδρασις τῆς δυνάμεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθή-
ματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τῆς κορωνίδος τῶν ἠθικῶν δυνά-
μεων ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς Πατρίδος μας, κατὰ τοὺς διαφόρους
ἱστορικοὺς σταθμοὺς της. Πιστεύω ὅτι, ἐὰν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες
δὲν ἀπωλέσθημεν ὡς Φυλὴ, ἐὰν δὲν ἐσβήσαμεν ὡς Ἔθνος καὶ
ἐὰν δὲν διελύθημεν ὡς Κράτος, παρὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους,
τοὺς ὁποῖους ἐκάμαμεν, διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, κατὰ πολλῶν
καὶ διαφόρων λαῶν, οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς ἐπιζήλου καὶ ἐπιφθό-
νου γεωγραφικῆς μας θέσεως ἐπεβουλεύθησαν τὴν ἐλευθερίαν
καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, τοῦτο ὀφείλεται ἐν πολλοῖς εἰς τὸ
μέγα καὶ ἀκατανίκητον ψυχικὸν θάρρος, τὸ ὁποῖον ἀντλούσα-
μεν ἐκ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως».

Ἄς εὐχηθῶμεν ἀπὸ ψυχῆς.

Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ δοκιμασία τοῦ Ἔθνους, ἀπὸ τὴν ὅλως
ἀπροσδοκῆτως ἐκραγεῖσαν προσφάτως ἐσωτερικὴν ἀναταρα-
χὴν. Δὲν θέλομεν νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ αἷτια. Εἶναι ὅμως βέβαιον,
ὅτι ἡ ἀγωνία τοῦ λαοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον. Καὶ εὐ-
λογοῦν καὶ δοξάζουν ὅλοι τὸν ἅγιον Θεόν, διότι τόσον ταχέως
ἐλώφασεν ὁ πυρετὸς τῶν παθῶν καὶ τῶν παρανοήσεων, καὶ
ἐπανεῦρεν ὁ τόπος τὴν γαλήνην του καὶ τὴν δημιουργικὴν του
ὀρμὴν.

Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἀποδεικνύει, ὅτι πλάναι ἀτυχεῖς ἐνε-
φυλλοχώρησαν· καὶ ὅτι ὑψηλὸν αἶσθημα πατριωτισμοῦ ἐκυ-
ριάρχησεν ἐκατέρωθεν εἰς τὰς συνειδήσεις. Καὶ πρὸ τοῦ μεγά-
λου κινδύνου, τὸν ὁποῖον θὰ διέτρεχεν ἡ Πατρίς ἐκ μιᾶς νέας
διαίρέσεως καὶ ἀλληλοκτονίας, ὅλοι ἐκλιναν εὐλαβῆς γόνυ ἐμ-
πρὸς εἰς τὸν ἅγιον καὶ καθημαγμένον ἀκόμα βωμόν της.

Ἄς εὐχηθῶμεν ἀπὸ ψυχῆς τὸ εἰρηνοφόρον ἄστρον τῆς Βη-
θλεὲμ νὰ φωτίζῃ τὸν νοῦν μας καὶ νὰ κατευθύνῃ τὰ βήματά
μας. Καὶ νὰ συνειδητοποιηθῇ ἀπὸ ὅλους μας, ὅτι πρωτίστη
ἐθνικὴ ἀνάγκη εἶναι νὰ παγιωθῇ ἀκαταλύτως ἡ ἐσωτερικὴ γα-
λήνη. Νὰ γαληνεύσουν τὰ πάθη. Νὰ διαλυθῶσιν αἱ παρανοή-
σεις. Καὶ νὰ ταυτισθῶσιν αἱ προσπάθειαι ὅλων πρὸς ἓνα καὶ
μόνον στόχον. Τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ
ὕλικήν του πρόοδον καὶ εὐημερίαν. Ἄς μὴ λησμονῶμεν, ὅτι χθὲς
ἀκόμη διετρέξαμεν μεγάλον κίνδυνον ἐξωτερικοῦ πολέμου.

Ὁ νέος Γεν. Διευθυντῆς τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

Κατὰ κοινήν ὁμολογίαν, ἡ τοποθέτησις τοῦ κ. Στεφανίδη ὡς Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. ὑπῆρξεν πρᾶξις Κυβερνητικῆ ἄκρως ἐπιτυχῆς. Καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι ταχέως θὰ πνεύσῃ εἰς τὸν τόσον σημαντικὸν τοῦτον Ἐκκλησιαστικὸν μας ὀργανισμόν ἄνεμος ἀναδημιουργίας, ἐπιστημονικοῦ προγραμματισμοῦ, καὶ δημιουργικοῦ, σώφρονος καὶ ἀποδοτικοῦ θετικισμοῦ. Διότι ὁ κ. Στεφανίδης ὑπῆρξεν, ἕως προσφάτως, ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στελέχη τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὅπου τόσον ἐπιτυχῶς ἐσταδιοδρόμησεν, ἀπολαμβάνων γενικῆς ἐκτιμήσεως. Καὶ εἶναι εὐτύχημα πραγματικόν, ὅτι τὰς ἐξαιρέτους ἀρετὰς καὶ ἰκανότητάς του θέτει ἤδη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Πολλαί, πάρα πολλαί, εἶναι αἱ ὑπάρχουσαι δυνατότητες οἰκονομικῆς τῆς ἀνορθώσεως. Καὶ ὁ κ. Στεφανίδης, εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ τὰς ἀναζητήσῃ, θὰ τὰς ἀνεύρῃ, καὶ θὰ τὰς ἀξιοποιήσῃ, κατὰ τὸν εὐτυχέστερον δυνατὸν τρόπον.

Ἄς δοξάζωμεν τὸν Θεόν.

Πολλοὶ ἄνθρωποι, κατὰ τὰς ἑορτασίμους αὐτὰς ἡμέρας ποῦ ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια ἀνταλλαγῆς δώρων, αὐτοτυραννοῦνται ἀπὸ τὴν ματαιοδοξίαν των, καὶ στενοχωροῦνται διότι δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἱκανοποιήσουν, ὅπως οἱ πλούσιοι, διαφοροὺς παραλόγους ἐπιθυμίας των. Αὐτὸ μᾶς ἐνθυμίζει ἐκεῖνο ποῦ ἱστορεῖται διὰ τὸν τύραννον τῶν Συρακουσῶν Διονύσιον, ὁ ὁποῖος ἐστενοχωρεῖτο ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσε νὰ φιλοσοφῇ ὅπως ὁ Πλάτων, καὶ νὰ ψάλλῃ ὅπως ὁ κιθαριστὴς καὶ ποιητῆς Φιλόξενος!

Αἱ φιλοδοξίαι τοῦ ἀνθρώπου ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνουν τὰς δυνατότητάς του. Διότι τοῦτο εἶναι μωρία. Καὶ ἀντὶ νὰ στενοχωρούμεθα καὶ νὰ πικραινώμεθα, διότι δὲν ἤμποροῦμεν νὰ πραγματοποιήσωμεν κάτι, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχομεν τὰς ἀναγκαίους δυνάμεις, ὀρθὸν εἶναι νὰ σκεπτάμεθα πόσοι καὶ πόσοι ἄλλοι εἶναι εἰς πολὺ χειροτέραν θέσιν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας· καὶ νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεὸν δι' ὅσα ἔχομεν καὶ δι' ὅσα μᾶς ἐχάρισεν. Καὶ νὰ προσπαθῶμεν ταυτοχρόνως, νὰ βοηθῶμεν καὶ ἡμεῖς, κατὰ τὸ δυνατόν, τοὺς συνανθρώπους μας.

Συμφιλιωτῆς.

Ἡ ἐνορία δὲν εἶναι μία ἐννοια ἀπλῶς νομοκανονικῆ. Εἶναι τὸ κύτταρον τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου μὲ τὴν λατρείαν, —ιδίως καὶ κατ' ἐξοχὴν— γύρω ἀπὸ τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐ-

χαριστίας, — ὡς καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, τὰ μέλη τῆς καθίστανται πράγματι καὶ μένουں ἀδελφοὶ ἐν Κυρίῳ. Καθῆκον λοιπὸν πρῶτιστον τοῦ Ἐφημερίου εἶναι νὰ ἀγρυπνῆ καὶ νὰ ἐργάζεται, ὥστε ἡ ἀδελφωσύνη αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ οὐσιαστικὴ πραγματικότης εἰς τὴν ἐνορίαν του. Μὲ τὸ ἔργον του ἐντὸς τοῦ ναοῦ (λατρεία, κήρυγμα) καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ (διατήρησις καὶ προαγωγή τῶν σχέσεών του ὡς πνευματικοῦ πατρὸς μὲ τὰς οἰκογενείας τῶν ἐνοριτῶν του), ὁ ἱερεὺς εἶναι ὁ φύλαξ καὶ ὁ καλλιεργητὴς τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ διακρίνη τὴν ἐνορίαν καὶ νὰ συνδέῃ τὰ μέλη τῆς.

Εἰς τὰς μικρὰς ἰδίως ἐνορίας, ὅπως εἶναι πρὸ παντὸς ἐκεῖναι τῆς ὑπαίθρου, ὁ ἱερεὺς εἶναι καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον πλησιέστερον πρὸς τοὺς ἐνορίτας του καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Δύναται λοιπὸν εὐκόλως νὰ ἔχη γινῶσιν πάσης σκιᾶς διχονοίας, ἢ ὅποια ἐμφανίζεται ἐντὸς οἰκογενείας τινὸς ἢ μεταξὺ οἰκογενειῶν καὶ καλεῖται νὰ ἄρῃ αὐτὴν τὴν σκιάν μὲ τὰς συμβουλὰς του, μὲ τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον του καὶ κῦρος. Ἀδιαφορία πρὸς τὸ καθῆκον αὐτὸ εἶναι ἄμαρτία βαρυτέρα πάσης ἄλλης τυχὸν ἀμελείας του ἔναντι τῶν λοιπῶν καθηκόντων του.

Οἱ ἱεροψάλται.

Ἐφημέριος εἶναι ὑπεύθυνος ἐπόπτης καὶ ὁδηγὸς ὄλων τῶν προσώπων, τὰ ὅποια, περὶ αὐτόν, διαδραματίζουσι ἰδιαίτερον μέρος εἰς τὴν τέλεσιν τῆς θείας λατρείας. Τοῦτο ἰσχύει κατὰ πρῶτον λόγον διὰ τοὺς ἱεροψάλτας. Αὐτὸς κατευθύνει, συντονίζει καὶ τηρεῖ τὴν συμβολὴν των εἰς τὰ πλαίσια τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐσχημοσύνης, αἱ ὅποια, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, πρέπει νὰ διακρίνουσι τὴν λατρείαν. Ἡ πείρα λέγει, ὅτι οὗτοι δὲν εἶναι εἰς θέσιν πάντοτε νὰ ἐναρμονίζωνται πρὸς τὴν ἀπαίτησιν αὐτὴν καὶ ἔχουσι ἀνάγκην τῆς διακριτικῆς μὲν καὶ λεπτοῦς, οὐσιαστικῆς δὲ καὶ ἐνεργοῦ καθοδηγήσεως των ἐκ μέρος τοῦ Ἐφημερίου. Αἱ χάριν δῆθεν τῆς μουσικῆς τέχνης ἀκρότητες εἰς τὸν χρόνον διαρκείας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους πρέπει νὰ περιορίζωνται. Ἡ στάσις τῶν προσώπων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τοὺς χοροὺς, εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ φανερώνη τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴν συναίσθησιν τοῦ τόπου καὶ τῆς ὥρας. Αἱ διαφοραὶ τόνου μεταξὺ λειτουργοῦ καὶ ψαλτῶν πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται. Αὐτὰ καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν προβλήματα ἐπιπίπτοντα εἰς τὰς σχέσεις, κατὰ τὴν λατρείαν, μεταξὺ τοῦ ἱερέως καὶ τῶν ψαλτῶν, εὐρίσκουσι τὴν λύσιν των μόνον ὅταν ὁ πρῶτος ἔχη βαθὺ τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης του καὶ γνωρίζει νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ναὸν τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ δέον.

Η ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ

Ζ'

Εἰς τὸν βυζαντινὸν λειτουργικὸν τύπον ἀνήκει καὶ ἡ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων. Αὕτη ὀνομάζεται τοιουτοτρόπως, διότι τὰ τίμια δῶρα, ὄντα ἤδη ἡγιασμένα ἀπὸ τῆς συνήθους λειτουργίας τῆς προηγουμένης Κυριακῆς, προτίθενται εἰς τοὺς πιστοὺς πρὸς κοινωνίαν κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῶν ἡμερῶν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν τελεῖται ἡ λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου ἢ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Ἡ γενεσιουργὸς αἰτία τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος λειτουργίας εἶναι ὁ πένθιμος χαρακτήρ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἕνεκα τοῦ ὁποίου οἱ χριστιανοὶ δὲν ἐτόλμων νὰ τελοῦν ἐν αὐτῇ τὴν συνήθη «πανηγυρικὴν λειτουργίαν, ἣν μάλιστα αἱ παιδραὶ διεδέχοντο ἀγάπαι, εἰμὴ μόνον κατὰ τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακάς, ἡμέρας τῇ μνήμῃ ἀφιερωμένας τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἐτι δὲ κατὰ τὴν χαρμόσυνον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἑορτήν»¹. Ἐὰν γνωστὴ μνήμη Ἁγίου ἐπιπτεν εἰς καθημερινὴν ἡμέραν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, δὲν ἐπετρέπετο ὁ ἑορτασμός κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται διατι ἐν τῷ Τριωδίῳ αἱ μνήμαι τῶν Ἁγίων ἔχουν διαταχθῆ κατὰ τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακάς, δηλαδὴ κατὰ τὰς ἐλευθέρας ἀπὸ τῆς αὐστηρᾶς νηστείας ἡμέρας. Κατὰ τὴν ἐν Λαοδικείᾳ σύνοδον, «οὐ δεῖ ἐν τῇ Τεσσαρακοστῇ μαρτύρων γενέθλια ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων μνήμας ποιεῖν ἐν Σαββάτοις καὶ Κυριακαῖς» (καν. 51). Ὡσαύτως ἡ αὐτὴ σύνοδος καθορίζει, ὅτι κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν λειτουργία δύναται νὰ τελεσθῇ μόνον «ἐν Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ» (καν. 49).

Εἰς τὸ γεγονός τοῦτο καὶ εἰς τὴν συνήθειαν τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν, κυρίως κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν, νὰ μεταλαμβάνουν συχνότατα τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ὡς καὶ εἰς τὴν αὐστηροτάτην νηστείαν, τὴν ὁποίαν ἐτήρουν οὗτοι κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς, ἀπέχοντες τροφῆς μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὥρων, δέον νὰ ἀναζητήσῃ τις τὰ κυριώτερα ἐπὶ μέρος αἰτία, ἅτινα ὠδήγησαν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων, τὴν ὁποίαν κώδικές τινες χαρακτηρίζουν ὡς «θείαν λειτουργίαν τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς»².

1. Φιλίππου Π. Παπαδοπούλου, Λειτουργικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1894, σ. 133.

2. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἰσχύοντος Τριωδίου, Ἀθῆναι 1958, σ. 27-28.

Παλαιότητα μαρτυρία, ἐν τῇ ὁποία ρητῶς ἀναφέρεται καὶ ὁ ὄρος «προηγιασμένα» εἶναι ἢ τοῦ Πασχαλίου Χρονικοῦ, ὅπερ ἀναφερόμενον εἰς τὸ ἔτος 615 σημειῶ : «Τούτω τῷ ἔτει ἐπὶ Σεργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς α' ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν ἰνδικτιῶνος δ' ἤρξατο ψάλλεσθαι μετὰ τὸ Κατευθυνθῆτω, ἐν τῷ καιρῷ τοῦ εἰσάγεσθαι τὰ προηγιασμένα δῶρα εἰς τὸ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν ἱερέα, Κατὰ τὴν δωρεάν τοῦ Χριστοῦ σου, εὐθέως ἄρχεται ὁ λαός· Νῦν αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σὺν ἡμῖν ἀοράτως λατρεύουσιν· ἰδοὺ γὰρ εἰσπορεύεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Ἰδοὺ θυσία μυστικῆ τετελειωμένη δορυφορεῖται· πίστει καὶ φόβῳ προσέλθωμεν, ἵνα μέτοχοι ζωῆς αἰωνίου γενώμεθα. Ἀλληλούϊα. Τοῦτο δὲ οὐ μόνον ἐν ταῖς νηστείαις προηγιασμένων εἰσαγομένων ψάλλεται, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις, ὡσάκις ἂν προηγιασμένα γένηται»³. Ἡ μαρτυρία αὕτη παρουσιάζει κύρια σημεῖα τῆς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων, σφζόμενα μέχρις ἡμῶν. Ῥητῶς ἐπιβάλλεται ἡ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων ὑπὸ τοῦ 52ου κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτης συνόδου (692) : «Ἐν πάσαις τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις παρεκτός Σαββάτου καὶ Κυριακῆς καὶ τῆς ἁγίας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας γινέσθω ἡ τῶν Προηγιασμένων ἱερά λειτουργία».

Περὶ τοῦ ὅτι ἡ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων ἔχει παλαιότερας καταβολὰς δὲν μαρτυροῦν μόνον οἱ δύο ἀνωτέρω μνημονευθέντες κανόνες τῆς ἐν Λαοδικεῖα συνόδου (δ' αἰών), ἀλλὰ καὶ ἕτεραί τινες μαρτυρίαι. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Σωκράτης (ε' αἰών), ἐκράτει «ἔθος ἀρχαῖον», κατὰ τὸ ὁποῖον οὐ μόνον κατὰ τὴν Μεγάλῃν Τεσσαρακοστὴν, ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ ἔτος «τῇ Τετράδι καὶ τῇ λεγομένῃ Παρασκευῇ Γραφαί τε καὶ ἀναγινώσκονται καὶ οἱ διδάσκαλοι ταύτας ἐρμηνεύουσι, πάντα τε τὰ συνάξεως γίνεται δίχα τῆς τῶν μυστηρίων τελετῆς»⁴. Καθ' ἃ γράφει ὁ καθηγητῆς Παναγιώτης Τρεμπέλας, «αἱ μαρτυρίαι αὗται δέον νὰ συνδυασθῶσι πρὸς ἄλλην τινὰ μαρτυρίαν τοῦ Μ. Βασιλείου, ἐν τῇ 93ῃ ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς Πατρικίαν μοναχὴν. Κατ' αὐτὴν ὁ Μέγας Βασιλεὺς, ἐνῶ ἐξ ἐνός καὶ τὸ καθ' ἐκάστην ἡμέραν κοινωνεῖν χαρακτηρίζει ὡς καλὸν καὶ ἐπωφελές, ἐξ ἄλλου βεβαιῶ, ὅτι τετράκις τῆς ἐβδομάδος ἐκοινωνοῦν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς παροικίας αὐτοῦ, ἦτοι τῇ Τετράδι, τῇ Παρασκευῇ, τῷ Σαββάτῳ καὶ τῇ Κυριακῇ. Ἐπὶ πλέον προσθέτει, ὅτι «τὸ ἐν τοῖς τοῦ διωγμοῦ καιροῖς ἀναγκάζεσθαι τινα μὴ παρόντος ἱερέως ἢ λειτουργοῦ τὴν κοινωνίαν λαμβάνειν τῇ ἰδίᾳ χειρὶ μηδαμῶς εἶναι βαρὺ περιττόν ἐστιν ἀποδεικνύναι διὰ τὸ καὶ τὴν μακρὰν συνήθειαν τοῦτο δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων πιστώσασθαι· πάντες γὰρ οἱ κατὰ

3. Migne 'E. Π. 92, 989.

4. 'Εκκλ. Ἱστορία V, 22.

τάς ἐρήμους μονάζοντες ἔνθα μὴ ἔστιν ἱερεὺς κοινωνίαν οἴκοι κατέχοντες ἀφ' ἑαυτῶν μεταλαμβάνουσι»⁵.

Συμφώνως πρὸς πολλὰς παλαιὰς μαρτυρίας⁶, «κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ τετάρτου αἰῶνος χρόνους, οὐχὶ δὲ τόσον πυκνῶς μετέπειτα, οἱ χριστιανοὶ ἐκοινωνοῦν κατὰ πλήθη συνεχῶς, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐτήρουν καὶ κατ' οἶκον μερίδας προηγιασμένου ἄρτου, ἵνα μόνοι ἐκ τούτων κοινωνῶσι κατὰ τὰς ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην Κυριακὴν ἐνδιαμέσους ἡμέρας. Ἄπαξ γάρ, προσθέτει ἀνωτέρω ὁ Μ. Βασίλειος, τὴν θυσίαν τοῦ ἱερέως τελειώσαντος καὶ δεδωκότος ὁ λαβὼν αὐτὴν ὡς ὅλην ὁμοῦ καθ' ἐκάστην μεταλαμβάνων παρὰ τοῦ δεδωκότος εἰκότως μεταλαμβάνειν καὶ ὑποδέχεται πιστεύειν ὀφείλει. Καὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ ἱερεὺς ἐπιδίδωσι τὴν μερίδα καὶ κατέχει αὐτὴν ὁ ὑποδεχόμενος μετ' ἐξουσίας ἀπάσης καὶ οὕτω προσάγει τῷ στόματι τῇ ἰδίᾳ χειρὶ· ταῦτόν τοίνυν ἐστὶ τῇ δυνάμει, εἴτε μίαν μερίδα δέξεται τις παρὰ τοῦ ἱερέως, εἴτε πολλὰς μερίδας ὁμοῦ»⁷.

Ὁ συγγραφεὺς τῆς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων παραμένει ἄγνωστος. Τὰ χειρόγραφα ἀποδίδουν ταύτην εἴτε εἰς τὸν Ἐπιφάνιον ἐπίσκοπον Κύπρου, εἴτε εἰς τὸν Γερμανὸν Κωνσταντινουπόλεως, εἴτε συνηθέστερον εἰς τὸν πάπαν Γρηγόριον τὸν Μέγαν ἢ Διάλογον «ἴσως διότι οὗτος διατρίψας, πρὶν ἢ ἀναβῆ εἰς τὸν παπικὸν θρόνον, εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ καταμαθὼν τὴν λειτουργικὴν πράξιν αὐτῆς φέρεται κατὰ βυζαντινὴν ἐπίδρασιν πιθανώτατα ὡς εἰσαγαγὼν καὶ τὴν μόνον ἄπαξ τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν μεγάλην Παρασκευὴν, τελουμένην ἐν τῷ ρωμαιοκαθολικῷ τύπῳ Προηγιασμένην»⁸.

Ἡ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, συγκειμένου ἐκ τοῦ ἐσπερινοῦ, τῆς μεγάλης μετὰ τῶν προηγιασμένων τιμίων δώρων εἰσόδου, τῆς εἰς τὴν κοινωνίαν αὐτῶν παρασκευῆς καὶ τέλους τῆς κοινωνίας αὐτῶν, τελεῖται, τό γε νῦν ἔχον, «κατὰ πᾶσαν Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς... τῇ Πέμπτῃ τῆς Ἐβδομάδος διὰ τὸν μέγαν Κανόνα, τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἐβδομάδος καὶ κατὰ διαφόρους ἑορτάς, ἐὰν αὗται τύχωσιν ἐν μέσῳ τῆς ἐβδομάδος τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ἀπὸ τῆς Δευτέρας μέχρι τῆς Παρασκευῆς»⁹.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(Συνεχίζεται)

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

5. Migne 'E. II. 32, 484.

6. Tertul., De Orat. 19. A m b r., De Excess. Fratr. II, 5. Γρηγορίου Ναζ., Λόγος 8, 18 ἐν Migne 'E. II. 35, 809.

7. Παν. Τρεμπέλα, Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς, σ. 242-243.

8. Ἐνθ' ἀνωτ., σ. 347.

9. Πρβλ. Γ. Ρήγα, Ζητήματα Τυπικοῦ, περ. «Ἐκκλησία», ἔτος 1953, σ. 71-75.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Δ. Τὰ ὅσα λοιπὸν ἀφοροῦν τὴν ἀπολογία μου, ἅς πάρουν τέλος ἐδῶ. Γιατὶ καὶ πιστεύω, πῶς δὲν θὰ μοῦ χρειασθῆ μακρύτερη ἀπ' αὐτὴν, ἐφ' ὅσον βέβαια τὴν κάνω πρὸς ἐκεῖνο, καὶ πρὸς αὐτοὺς ποὺ ξέρουں καλὰ τὰ δικά μας. Τώρα δὲ πλέον ἅς προχωρήσωμε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ καθαυτὸ ἐγκώμιό του, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπικαλεσθῶ βοηθὸ μου τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ ποὺ ἐκεῖνος ἐλάτρευε, ὥστε νὰ μὴν ντροπιάσω μὲ τὰ ἐγκώμιά μου τὸ πρόσωπό του, οὔτε καὶ νὰ φανῶ πολὺ κατώτερος ἀπὸ ἄλλους. Μολονότι τόσο μεγάλη ἀπόσταση χωρίζει ὅλους μας ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅση χωρίζει τὸν οὐρανὸ καὶ τὶς ἡλιακὲς ἀκτῖνες, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ τὰ κοιτάζουν.

Ε. Ἐάν μὲν λοιπὸν τὸν ἔβλεπα νὰ δίνῃ σημασίαν στὴν καταγωγή του καὶ τοὺς πρόγονούς του, ἢ γιὰ κάτι ἀπὸ τὰ ὅλως διόλου ἀσημαντά, καὶ γιὰ ὅσα ἀπασχολοῦν αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ταπεινοὺς λογισμοὺς, θὰ σᾶς παρουσίαζα ἓνα κατάλογο ξεχωριστῶν ἀνθρώπων¹, σχετικὰ μὲ τὰ ὅσα θᾶχαμε νὰ συνεισφέρωμε γι' αὐτοὺς ποὺ ἦσαν μεγαλύτεροι στὰ χρόνια ἀπὸ ἐκεῖνον. Καὶ δὲν θ' ἀφήναμε νὰ πλεονεκτοῦν σὲ τίποτα ἀπὸ ἐμᾶς στ' ἀνιστορήματά τους· ἀφοῦ θὰ τοὺς ὑπερτερούσαμεν ὅπωςδὴποτε κατὰ τοῦτο, ὅτι δηλαδὴ ἐμεῖς δὲν θὰ ἐκαυχώμαστε γιὰ πλασματικὰ κατορθώματα μήτε γιὰ μύθους, ἀλλὰ γιὰ τὰ ἴδια τὰ πράγματα, ποὺ γι' αὐτὰ ὑπάρχουν πολλοὶ μάρτυρες. Γιατὶ πολλὰ μὲν ἱστορίες ἀπὸ τὸν πατέρα του μᾶς προβάλλει ἢ περιφέρεια τοῦ Πόντου², ποὺ δὲν εἶναι διόλου κατώτερος ἀπὸ τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα

1. Κατάλογος ξεχωριστῶν ἀνθρώπων (Ἡρώων κατάλογος).

² Ἐννοεῖ γιὰ τοὺς ἥρωες ποὺ ἀναφέρουν¹ ὁ Ἡσίοδος καὶ ὁ Ὅμηρος· καὶ ὅτι ὁ κατάλογος ὁ ἰδικὸς του θᾶτανε ὅλως διόλου διαφορετικὸς, διότι ὅσα ἀναφέρουν ἐκεῖνοι εἶναι μῦθοι (πλάσματα).

2. Πολλὰς ἱστορίας προβάλλει ἢ περιφέρεια τοῦ Πόντου (Πολλὰ ὁ Πόντος).

¹ Ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ἡ Μαύρη θάλασσα, ἡ παραθαλάσσια δηλαδὴ περιοχή ἀπὸ τὸν Εὐξείνιο Πόντο ὡς τὴν Κολχίδα, ποὺ ἦτανε ἡ πατρίδα τοῦ πατέρα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

θαύματα πού γίνηκαν γύρω του, και πού γι' αὐτὰ εἶναι γεμᾶτα και ὄλα τὰ βιβλία και κάθε ποίημα. Πολλά δὲ και ἡ πατρική μου αὐτὴ γῆ³, ἡ ὑπερήφανη Καππαδοκία, πού γεννᾷ, ἐξίσου, και γενναίους ἄντρες και περίφημα ἄλογα· κι' ἀπὸ τὴν ὁποία στήν πατρική του γενιὰ ἀντισηκῶνομεν ἐμεῖς τὴν μητρική του. Και στρατηγίες δηλαδὴ, και πολιτικές ἡγεσίες, και δύναμη στίς βασιλικές αὐλές· κι' ἐπιπρόσθετα πλοῦτη, και μεγάλα ἀξιώματα, και δημόσιες τιμές, και λαμπρές διηγῆσεις, πού δὲν ξέρω ποιὲς ἄλλες εἶναι τάχα μεγαλύτερες ἢ περισσότερες ; Πού αὐτές, ἂν θέλαμε κι' ἂν μᾶς ἦταν βολετὸ νὰ τις ἀραδιάσωμε, θᾶτανε για μᾶς ἀνύπαρκτοι οἱ Πελοπίδες και οἱ Κεκροπίδες, και οἱ Αἰακίδες και οἱ Ἑρακλεΐδες⁴, πού ἀπὸ τὰ γένη αὐτὰ ἀνώτερα δὲν ἤμποροῦν νὰ ὑπάρξουν. Γιατί ἐκεῖνοι, μὴν μπορώντας νὰ εἰποῦν ἀνοικτὰ για κάτι δικό τους, καταφεύγουν στ' ἄγνωστα και τ' ἀθώρητα, και διαφημίζουν τοὺς πρόγονοὺς των, μὲ κάποιους θεοὺς και δαίμονες και μὲ μυθολογήματα. Πού μοναδικὴ ἀξία τους εἶναι, τὸ νὰ μὴν τὰ πιστεύη κανεὶς· και πού εἶναι ντροπὴ, τὸ νὰ τὰ πιστεύη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος εἶναι για ἄνθρωπο, πού εὐλογα ἔχει τὴν ἀξίωση νὰ κρίνεται τοῦ καθενὸς ἡ εὐγένεια κατὰ τὴν ἀξία της, κι' ὄχι τὰ μὲν πρόσωπα νὰ κρίνωνται ἀπὸ αὐτὸ πού παρουσιάζουν, ὅπως και τᾶλογα κρίνονται ἀπὸ τὸ παρουσιαστικό τους, ἂν εἶναι περίφημα ἢ ἀσήμαντα, ἐμᾶς δὲ νὰ μᾶς στολιζομεν μὲ ξένα στολίδια. Ἄφοῦ, λοιπὸν ἀναφέρω ἓνα ἢ δυὸ ἀπὸ τὰ ὅσα εἶχεν ἀπὸ γεννητοῦ του, και πού τοῦ ἦτανε οἰκεία στὴ ζωὴ του, και πού γι' αὐτὰ εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ αἰσθανόντανε εὐχαρίστηση ἂν τὰ φανέρωνα, θὰ στρέψω παρευθὺς τὸν λόγο μου πρὸς τὸ πρόσωπό του.

3. Ἡ πατρική μου αὐτὴ γῆ (Τὸ ἐμὸν ἔδαφος).
 Ὁ τόπος τῆς γέννησής του ἡ Καππαδοκία. Και εἶναι συγκινητικὴ ἡ φιλοπατρία τοῦ μεγάλου τῆς Ἐκκλησίας μας Πατέρα.

4. Πελοπίδαι, Κεκροπίδαι κ.τ.λ.

Τὰ ὑψηλότερα γένη τῆς Ἑλλάδος ἦσαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Πέλοπα, τοῦ Ἑρακλεῖ κ.τ.λ. Ὁ Πέλοπας, ἦτανε ἀπόγονος τοῦ Δία πού ἔδωκε τ' ὄνομα στήν Πελοπόννησο. Ὁ Ἀλκμαίωνα ἀπόγονος τοῦ Ἀπόλλωνα και ὑπῆρξε ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἐπιγόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ὁ Αἰακὸς και ὁ Ἑρακλεῖς ἐπίσης ὑπῆρξαν ἀπόγονοι τοῦ Δία.

ΣΤ. Για κάθε λοιπὸν ἄνθρωπο ὑπάρχει κι' ἄλλο χαρακτη-
ριστικὸ γνῶρισμα καὶ ξεχωριστὴ ἱστορία· κι' ὡς πρὸς τὴν γε-
νήα του, μὰ καὶ γιὰ τὸν καθένα ἰδιαιτέρως· ποὺ εἶναι ἢ μικρά,
ἢ μεγαλύτερα, καὶ σὰν κάποια κληρονομιά ἀπὸ τὸν πατέρα του·
καὶ ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ μακριά, ἢ κι' ἀπὸ κοντά, καὶ κατεβαίνει στοὺς
μεταγενέστερους. Σ' αὐτὸν δὲ κι' ἀπὸ τὰ δυό του γένη τὸ χα-
ρακτηριστικὸ κι' ἐπίσημο γνῶρισμά τους ἦτανε ἡ εὐσέβεια. Θὰ
σᾶς τ' ἀποδείξη δὲ ἀμέσως ὁ λόγος μου.

Ἦτανε ἐποχὴ διωγμοῦ· καὶ μάλιστα τοῦ φρικτότερου καὶ
τοῦ βαρύτερου ἀπ' ὅλους· μιῶ σ' ἀνθρώπους ποὺ τὸν ἔδο-
κίμασαν· τὸν διωγμὸ τοῦ Μαξιμίνου⁵ ἐννοῶ, ποὺ ἐπακολούθησε
στοὺς πολλοὺς σύγκαιρους ἄλλους, καὶ τοὺς ἀπόδειξε ὅλους
ἐκείνους φιλόανθρωπους. Γιατί καὶ μὲ πολλὴν ἀποκοτιὰν ἐσυν-
εχίσθηκε, καὶ εἶχε βάλει σὰν πεισματικὸ του σκοπὸ, νὰ ξαναφέρη
στὴν ἐπιφάνεια καὶ στὴ ζωὴ τὸ κράτος τῆς ἀσέβειας.

(Συνεχίζεται)

Ἐπίδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

5. Τοῦ Μαξιμίνου.

Ὁ διωγμὸς αὐτὸ στάθηκεν σκληρότερος ἀπὸ ὅλους, γιατί ἐκήρυττε πῶς
οἱ σεισμοὶ καὶ κάθε δυστυχία τοῦ λαοῦ αἰτία εἶχαν τὸν θυμὸ τῶν Θεῶν,
γιατί ἀνέχονται τοὺς Χριστιανούς.

Μητροπολίτου Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

“ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ,,

Εἰς τόμους πέντε σελ. 2124

Ἦτοι λόγοι ἑορταστικοί, περιστατικοὶ κ.λ.π., Ἄρθρα, Μελέ-
ται, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀειμνήστου Ἱεράρχου.

Διατίθενται διὰ τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς, κληρικούς, καὶ θεολό-
γους, πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης των, ἀντὶ δραχμῶν 200
ἐπὶ τρίμηνον, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Πληροφορία: Γράψατε εἰς «ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ»

Ἐκλεκτές σελίδες ἀπὸ τὸν Ἱ. Χρυσόστομο.

Ἡ ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

Ἀπὸ τὴν ὁγδόη του ὁμιλία (Τόμ. Β' Migne σελ. 355)

Ἄν κι' ἔλειψα χθὲς ἀπὸ κοντά σας, δὲν τῶκαμα ὅμως θεληματικά μου, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνάγκη. Ἐλειψα δὲ σωματικά, κι' ὄχι ἀπὸ πρόθεση. Ἐλειψα, γιατί ἀπουσίαζε τὸ σῶμα μου, κι' ὄχι ἀπὸ ἑσωτερική μου διάθεση. Γιατί και σᾶς ἀγκάλιαζα νοερά ὅσο τὸ μποῦσα ἔλους σας και σᾶς εἶχα διαρκῶς στὸ νοῦ μου.

Παραβλέποντας πάλιν, ἀδελφοί μου, τὴν προσωπική μου αὐτὴ κακοδιαθεσία, ἐλαχτάρισα νὰ ἰδῶ τὰ πρόσωπά σας· γιατί ἔχοντας ἀκόμη ὑπόλοιπα ἀπὸ τὴν ἀρρώστειά μου, ἔτρεξα κοντά στὴν ἀγάπη σας. Γιατί ἄλλοι μὲν σὰν ἀρρωστοῦν ἐπιθυμοῦν τὰ λουτρά και πηγαίνουν στὰ δημόσια ὑδροθεραπευτήρια· ἐγὼ ὅμως νόμισα πὼς ἀξίζει περισσότερο, τὸ ν' ἀντικρύσω τὰ πρόσωπά σας πού τὰ λαχταροῦσα, και ν' ἀποπληρώσω τὸ χρέος μου γιὰ τὴν ἐπιθυμία σας νὰ μ' ἀκούσετε· τὸ μεγάλο αὐτὸ πέλαιος πού δὲν ἔχει ἀλμύρα, τὴν θάλασσαν αὐτὴ πού δὲν ἔχει κύματα. Ἦλθα γιὰ νὰ ἰδῶ τὴν βλοκάθηρην αὐτὴν ἀπὸ ἀγριοβότανα γῆ σας.

Γιατί ποῖο ἄλλο τέτοιο λιμάνι ὑπάρχει, σὰν τὴν Ἐκκλησία; Ποιὸς ἄλλος τέτοιος Παράδεισος, ὅπως ἡ σὺναξή σας; Δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ἐπίβουλο φίδι, ἀλλὰ ὁ Χριστὸς πού μυσταγωγεῖ· δὲν ὑπάρχει Εὐα πού νὰ ὀδηγῇ στὸν ξεπεσμό, ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία πού ξαναγεννᾷ. Δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ φυλλωσιές ἀπὸ δένδρα, ἀλλὰ ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος· δὲν ὑπάρχει ἐδῶ φράκτης ἀπὸ ἀγκάθια, ἀλλὰ ἀμπέλι πού σὲ στηλώνει. Κι' ἂν τυχὸν εὔρω κάποιον ἀγκάθι, τὸ κάνω ἐλάτ. Γιατί τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας δὲν τὰ χαρακτηρίζει ἡ φυσική ἀδυναμία, ἀλλὰ ἡ ἐλευθερία τῆς προαίρεσης. Ἄν βρῶ δὲ λύκο, τὸν μετασχηματίζω σὲ πρόβατο, ὄχι ἀλλάζοντας τὴ φύσι του, ἀλλὰ μετακινώντας τὴν προαίρεσή του.

Γι' αὐτὸ δὲν θὰ λάθευε κανεὶς, ἂν θᾶλεγε πὼς ἡ Ἐκκλησία εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Κιβωτό. Γιατί ἡ μὲν Κιβωτὸς ζῶα παρελάμβανε και ζῶα διατηροῦσε, ἡ δὲ Ἐκκλησία παραλαβαίνει ζῶα και τὰ μεταποιεῖ. Ἐνα τέτοιο πρᾶγμα ἰσχυρίζομαι· ἐκεῖ δηλαδὴ γεράκι μπῆκε και γεράκι βγῆκε· λύκος μπῆκε και λύκος βγῆκε· ἐδῶ ὅμως μπαίνει γεράκι και βγαίνει περιστέρι· λύκος μπαίνει και πρόβατο βγαίνει· φίδι μπαίνει και βγαίνει ἀρνί, ὄχι γιατί μεταβάλλεται ἡ φύσι του, ἀλλ' ἐρειδῆ ἀποδιώχνηται ἡ κακία του.

Κι' αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού δὲν παύω νὰ μιλῶ γιὰ τὴν μετά-

νοια. Γιατί ἡ μετάνοια εἶναι φοβερὴ καὶ τρομερὴ γιὰ τὸν ἁμαρτωλό· εἶναι φάρμακο γιὰ τὰ λάθη μας, εἶναι τέλος στὶς παρανομίες, εἶναι σταμάτημα γιὰ τὰ δάκρυα, εἶναι παρηρησία πρὸς τὸν Θεό, ὄπλο κατὰ τοῦ Διαβόλου, εἶναι σπαθὶ πού τοῦ κόβει τὸ κεφάλι του, εἶναι ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ ἀφανισμοῦ τῆς ἀπελπισίας. Αὐτὴ μᾶς ἀνοίγει τὸν οὐρανό, αὐτὴ μᾶς μπάζει στὸν Παράδεισο, αὐτὴ νικά τὸν Σατανᾶ, καὶ αὐτὴ μᾶς δίνει τὸ θάρρος νὰ τὸν ὑποσκελιζομε· (καὶ γι' αὐτὸ δὲν παύω νὰ μιῶ γιὰ τὴν μετάνοια).

Εἶσαι ἁμαρτωλός ; Νὰ μὴν ἀπελπίζεσαι· ποτέ μου δὲν παύω νὰ σᾶς ἀλείφω μὲ τὸ φάρμακον αὐτό· γιατί καὶ τὸ ξέρω καλὰ τί ὄπλο εἶναι κατὰ τοῦ Διαβόλου, τὸ νὰ μὴν ἀπελπίζεσθε. Ἄν ἔχῃς ἁμαρτίες ἀδελφέ μου μὴν ἀπελπίζεσαι. Δὲν σταματῶ νὰ σᾶς τὸ λέω πάντα. Κι' ἂν πέφτῃς καθημερινὰ στὴν ἁμαρτία, καθημερινὰ καὶ νὰ μετανοῆς. Κι' αὐτὸ πού κάνομε γιὰ τὰ παλιὰ σπίτια, ὅταν ἀρχίσουν νὰ σαραβαλιάζωνται, ἀφαιροῦμε δηλαδὴ τὰ σαρακοφαγωμένα, καὶ τὰ διορθώνομε καὶ τὰ κάνομε καινούργια, καὶ δὲν τ' ἀποξεχνᾶμε πάντα μας νὰ τὰ φροντίζωμε, τὸ ἴδιο νὰ κάνωμε καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό μας.

Ἄν ἔγινες ἐρείπιο σήμερα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἀνακαίνισε τὸν ἑαυτό σου μὲ τὴν μετάνοια. Καὶ εἶναι δυνατὸ, μοῦ λέει κάποιος νὰ σωθῶ, ἂν μετανοήσω ; Εἶναι καὶ πολὺ μάλιστα.— Κι' ἀπὸ ποῦ φανερώνεται αὐτό ;— Ἄπὸ τὴν φιλάνθρωπία τοῦ Κυρίου σου. Μήπως νομίζεις πὼς ἔχω τὰ θάρρητά μου στὴ μετάνοιά σου ; Γιατί μήπως ἔχει τόση δύναμην ἡ μετάνοιά σου νὰ σ' ἐξαγνίξῃ ἀπὸ τόσα κακά ; Ἄν ὑπῆρχεν ἡ μετάνοια σου μονάχα, μὲ τὸ δίκη σου θὰ φοβόσουνα. Ἐπειδὴ ὅμως σμίγει μαζὶ μὲ τὴν μετάνοιά σου καὶ ἡ φιλάνθρωπία τοῦ Θεοῦ, νάχῃς θάρρος. Γιατί δὲν ὑπάρχει μέτρο γιὰ τοῦ Θεοῦ τὴν φιλάνθρωπία, οὔτε καὶ μπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ κανεὶς μὲ λόγια τὴν ἀγαθότητά του.

Γιατί ἡ κακία σου μὲν ἔχει μέτρο, τὸ φάρμακο ὅμως πού τὴν γιατρεύει δὲν ἔχει. Ἡ κακία σου, ὅποια καὶ νᾶναι εἶναι ἀνθρώπινη κακία, εἶναι ὅμως ἀνείπωτη τοῦ Θεοῦ ἢ φιλάνθρωπία. Καὶ νάχῃς θάρρος, ἐπειδὴ εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴν κακία σου. Βάλε μὲ τὸ νοῦ σου μιὰ σπιθα πού πέφτει μέσα στὸ πέλαγος· μπορεῖ μήπως νὰ σταθῇ ἢ καὶ νὰ φανῇ ; Ὅσο μπορεῖ λοιπὸν νὰ σταθῇ ἢ σπιθα μέσα στὸ πέλαγος, ἄλλο τόσο καὶ ἡ κακία ἐμπρὸς στὴ φιλάνθρωπία τοῦ Θεοῦ. Ἡ καλύτερα οὔτε καὶ τόσο, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο. Γιατί τὸ πέλαγος, ὅσο μεγάλο κι' ἂν εἶναι, μετριέται. Ἀπέραντη ὅμως καὶ δίχως ἄκρη εἶναι ἡ φιλάνθρωπία τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τὰ λέω αὐτά, ὄχι γιὰ νὰ σᾶς κάνω ἀπροθυμότερους, ἀλλὰ γιὰ νὰ σᾶς μεταβάλλω σὲ προσεκτικότερους καὶ σοβαρώτερους. Πολλὲς φορές σᾶς συμβούλεψα νὰ μὴν πηγαίνετε στὰ θέατρα. Μ' ἀκουσες ; συμμορφώθηκες ; Πῆγες στὸ θέατρο, παράκουσες τὴν

συμβουλή μου· νὰ μὴν ντραπῆς ὅμως νὰ ξανάλθης καὶ νὰ τὴν ξανακούσης — Τὴν ἄκουσα καὶ δὲν τὴν ἐφύλαξα, πῶς μπορῶ λοιπὸν νὰ ξανάλθω πάλιν; Ὡς αὐτὴν τὴν στιγμὴν αὐτὸ τὸ ξέρεις καλά, ὅτι δὲ τὴν ἐφύλαξες· ὡς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ντρέπεσαι καὶ κοκκινίζεις, καὶ χωρὶς νὰ σ' ἐλέγχῃ κανεὶς ἀνέχεσαι καὶ περιφέρεις τὸ χαλινάρι σου, κι' ἔχεις τὰ λόγια μου ριζωμένα μέσα σου καὶ χωρὶς νὰ φαίνομαι ἢ διδασκαλία μου σὲ καθαρίζει. Δὲν ἐφύλαξες τὴν συμβουλή μου, καταδίκασες ὅμως τὸν ἑαυτό σου; Τὴν μισοφύλαξες· κι' ἂν δὲν τὴν ἐφύλαξες, νὰ ὁμολογήσης ὅμως καὶ νὰ εἰπῆς δὲν τὴν ἐφύλαξα. Γιατὶ αὐτὸς ποὺ καταδικάζει τὸν ἑαυτό του γιὰ τὸ ὅτι δὲν τὴν ἐφύλαξε, βρίσκεται στὸ σωστὸ δρόμο καὶ καταβάλλει προσπάθεια στὸ νὰ τὴν φυλάξῃ. Ἐναλογίσθηκες; Παρανόμησες; Γίνηκες αἰχμάλωτος τῆς κακίας; Κατέβηκες ἀπὸ τὸ θέατρο; Τὸ ξανασυλλογίσθηκες; Ντραπήκες; Νὰ ξαναλθῆς...

Στενοχωρέθηκες; Παρακάλεσε τὸν Θεὸ· στάθηκες ὀρθίως ὡς αὐτὸ τὸ σημεῖο! — Ἀλλοίμονό μου λές· ἄκουσα, μὰ δὲν συμμορφώθηκα; πῶς νὰ μπῶ μέσα στὴν Ἐκκλησία; Πῶς νὰ τὸ ξανακούσω; Περισσότερο νὰ ξανάλθης, γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ δὲν συμμορφώθηκες, γιὰ νὰ συμμορφωθῆς, ἀφοῦ τὸ ξανακούσης. Ἄν ἓνας γιατρὸς σοῦ ἐπιβάλλῃ κάποιον φάρμακο καὶ δὲν σὲ γιατρέψῃ ἀποτελεσματικά, πρέπει λοιπὸν νὰ μὴν σοῦ τὸ ξαναδώσῃ αὐτὸ ἄλλῃ φορὰ; Ἄς ὑποθέσωμεν πῶς εἶναι κάποιος ξυλοκόπος, κι' ὅτι θέλει νὰ κόψῃ μιὰ βελανιδιὰ καὶ νὰ τὴ ρίξῃ καταγῆς σύρριζα. Ἄν τῆς καταφέρῃ λοιπὸν μιὰ πληγὴ, καὶ δὲν πέσῃ τ' ἄκαρπο δέντρο, δὲν τοῦ δίνει κι' ἄλλῃ, καὶ τρίτῃ καὶ τέταρτῃ καὶ πέμπτῃ καὶ δέκατῃ;

Τὸ ἴδιο νὰ κάνῃς καὶ σὺ· βελανιδιὰ εἶναι ἡ ἀσωτία· δένδρο ἄκαρπο, ποὺ κάνει βαλάνια γιὰ τροφή τῶν χοίρων καὶ τῶν ἀλόγων. Ριζώθηκε πολὺχρονη μέσα σου καὶ μ' ἀναδενδράδες γύρω της ἐπνίξε τὴν συνειδήσή σου. Καὶ ὁ λόγος μου εἶναι ἀξίνα. Μ' ἄκουσε μιὰ μονάχα φορὰ· πῶς νὰ πέσῃ μὲ μιὰ μονάχα φορὰ ἓνα δένδρο ποὺ τόσο πολὺν καιρὸ ριζώθηκε μέσα σου; Γιατὶ κι' ἂν δυό, κι' ἂν τρεῖς, κι' ἂν ἑκατό, κι' ἂν χίλιες φορὲς δὲν κατορθώθηκε, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι θαυμαστό. Ν' ἀγωνίζεσαι μονάχα γιὰ ἓνα πρᾶγμα ποὺ εἶναι τόσο κακὸ καὶ ἰσχυρό, γιὰ μιὰ συνήθειά σου κακὴν. Μάννα ἔτρωγαν οἱ Ἑβραῖοι, κι' ἀναζητοῦσαν τὰ κρομμύδια ποῦ-τρῶγαν στὴν Αἴγυπτο! «Καλὰ περνούσαμε στὴν Αἴγυπτο». Τέτοιο αἰσχρὸ καὶ πανάθλιο πρᾶγμα εἶναι ἡ συνήθεια. Γιατὶ κι' ἂν σὲ δέκα ἡμέρες τὸ κατορθώσης, κι' ἂν σὲ εἴκοσι, κι' ἂν σὲ τριάντα, δὲν εἶσαι ἱκανοποιημένος· δὲν σοῦ λέω εὐγε· δὲν σ' ἀγκαλιάζω. Μονάχα ἓνα σὲ προτρέπω νὰ μὴν ἀποκάμῃς, ἀλλὰ νὰ ντρέπεσαι, καὶ νὰ καταδικάζῃς τὸ κακὸ.

Πάλιν γιὰ τὴν ἀγάπη σᾶς μίλησα· μ' ἄκουσες, τ' ἄρπαξες τὰ

λόγια μου κι' ἔφυγες ; Δὲν φανέρωσες μὲ ἔργα τὰ λόγια π' ἀκουσες ; Νὰ μὴν ντραπῆς καθόλου νὰ ξανάλθῃς στὴν Ἐκκλησία. Νὰ ντρέπεσαι, ὅταν πέφτῃς στὴν ἁμαρτία· νὰ μὴν ντρέπεσαι, ὅταν μετανοιώνῃς. Πρόσεχε τί σοῦ κάνει ὁ Σατανᾶς. Δυὸ πράγματα εἶναι αὐτά, ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ μετάνοια. Ἡ ἁμαρτία εἶναι ἡ πληγὴ, ἡ μετάνοια τὸ γιαιτρικόν. Γιατί ὅπως ὑπάρχουν πληγές καὶ φάρμακα γιὰ τὸ σῶμα, παρόμοια ὑπάρχουν γιὰ τὴν ψυχὴν ἁμαρτίες καὶ μετάνοια. Ἡ ἁμαρτία σέρνει πίσω τῆς τὴν ντροπὴν, ἡ μετάνοια ὁμως ἔχει παρρησία.

Πρόσεχέ με σὲ παρακαλῶ πάρα πολὺ, μήπως συγχέοντες τὴν τάξην καὶ τὴν ἀκολουθίαν, χάσῃς τὴν ὠφέλειαν. Ὑπάρχει ἡ πληγὴ, καὶ τὸ φάρμακον· ἡ ἁμαρτία, καὶ ἡ μετάνοια. Ἡ πληγὴ εἶναι ἡ ἁμαρτία, τὸ φάρμακον εἶναι ἡ μετάνοια. Στὴν πληγὴ ὑπάρχει σαπίλα, στὸ φάρμακον ὁ καθαρισμὸς τῆς σαπίλας. Στὴν ἁμαρτία ὑπάρχει σήψη· στὴν ἁμαρτία ὑπάρχει ντροπὴ· στὴν ἁμαρτία ὑπάρχει ἐμπικυμὸς. Στὴν μετάνοια παρρησία κι' ἐλευθερία. Στὴν μετάνοιαν ὑπάρχει καθαρισμὸς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Πρόσεχε, ὅσο τὸ μπορεῖς καλύτερα καὶ μὲ ἀκρίβειαν. Ἡ ἁμαρτία ἔχει συνακόλουθὴ τῆς τὴν καταισχύνη· τὴν μετάνοια τὴν ἀκολουθεῖ ἡ παρρησία. Πρόσεξες, σ' αὐτὸ ποῦ λέω ; Ἡ ἁμαρτία—σέρνει μαζί τῆς τὴν καταισχύνη· ἡ ἁμαρτία σημαίνει ντροπὴν, καὶ ἡ ἀτιμία εἶναι ὁ κλῆρος τῆς. Ἡ μετάνοια ἔχει τὴν παρρησία· ἡ μετάνοια ἔχει τὴν νηστεία· ἡ μετάνοια ἔχει φύσιν τῆς τὴν δικαιοσύνην.

Ἐπίδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβεστάτοι Ἐφημέριοι, ὅτι ἐκυκλοφόρησεν ὁ ἑβδομος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν ἐκδόσεων τῆς «Ἐκκλησίας», «Ἀδολεσχία Φιλόθεος» τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη (Μέρος Γ') ὅστις καὶ ἀπεστάλη εἰς ὅλας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φροντίσουν νὰ τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεία Μητροπολιτικά Γραφεῖα.

(Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΝ ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ὁ θεοφώτιστος Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει τὴν χριστιανικὴ πίστι με φλογόψυχη καρδιά. Λέγεται, καὶ εἶναι, ὁ Ἀπόστολος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης. Γιατὶ ἀκριβῶς ἐχάραξε μιὰ ὀλοζώντανη, ἀληθινά, πορεία, τὴν ὁποία ὅποιος πιστὰ ἀκολουθεῖ βρίσκει εὐκολὰ τὴν ἐσωτερικὴ γαλήνη, τὴν ὁμορφιὰ τῆς ψυχῆς του· κάνει ξεκούραστη τὴ ζωὴ του· δίνει νόημα, περιεχόμενο, στὸ διάβα τοῦ βίου του· κι' ἐμπνέεται ἀπ' τὴν ἀκατάλυτη ἀλήθεια γιὰ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς, ἐνῶ ταῦτο-χρονα φωτίζεται ψυχικά, κι' ὀραματίζεται τὰ αἰώνια καὶ ἀφθαρτα μεγαλεῖα τοῦ Παραδείσου.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Παύλου ἐπισφραγίζει καὶ διατρανώνει τὴν ἐμπνευσμένη διδασκαλία του γιὰ τὴν πίστι. Αὐτὸ ἔχει φυσικά καὶ μεγαλύτερη ἀξία. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ἔτσι νὰ τὸν δοῦμε, σὰν πρότυπον πίστεως. Νὰ τὸν παρακολουθήσωμε εὐλαβικά στὴν πολύμοχθη προσπάθειά του νὰ διαδώσῃ παντοῦ, καὶ νὰ ἐμπεδώσῃ στὶς ἀνθρώπινες ψυχές, τὴν πίστι στὸ Χριστό, ἡ ὁποία τοῦ φλόγιζε τὰ σωθικά, καὶ τὸν ἔκανε πυρφόρο. Νὰ τὸν θαυμάσωμε ἀκόμη στοὺς μεγάλους ἀγῶνας του γιὰ τὸν θρίαμβον τῆς πίστεως, στοὺς διωγμοὺς καὶ στὶς θλίψεις του, στὸ μαρτυρικὸ ἐπίσης θάνατό του, στὸν ὁποῖο, κατὰ τρόπο θαυμαστό, ξεχειλίζει τὸ ποτήρι τῆς μεγάλης του πίστεως, καὶ ἀναφωνεῖ, γεμᾶτος χαρὰ κι' ἐνθουσιασμὸ ἀσυγκράτητο, κἀνοντας τὸν σύντομον, ἀλλὰ περίφημον, ἀπολογισμὸ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου του· «τὴν πίστιν τετήρηκα».

Λοιπόν· ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος, γράφοντας στὸ μαθητὴ του καὶ ἐπίσκοπον Ἐφέσου Τιμόθεον, ὑπογραμμίζει αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, πὼς ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ κληθῆ «πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ θεῖος Παῦλος λέγει, πὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθε στὸν κόσμον, γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ποὺ θάδειχναν πραγματικὴ μετάνοια, ἀπ' τοὺς ὁποίους—ἐτόνιζε—πρῶτος εἶμαι ἐγώ. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς μ' ἐλέησε ὁ Κύριος, γιὰ νὰ δείξῃ σὲ μένα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ὄλοκληρη τὴ μακροθυμία του, καὶ νὰ χρησιμεύσω σὰν ὑπόδειγμα σ' ἐκείνους, ποὺ πρόκειται νὰ πιστεύσουν σ' Αὐτόν, τὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρά μας, γιὰ νὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνια ζωὴ.

Τὸ ὅτι τὸ «σκεῦος τῆς ἐκλογῆς», ὁ Παῦλος, πέρα γιὰ πέρα ἐβεβαίωσε κι' ἐτράνωσε τὴν οὐράνια αὐτὴ κλήσι του, ὥστε νὰ παραμένῃ σ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ὀλοφώτεινο μετέωρο καὶ πρότυπο πίστεως, ἀποδεικνύεται καθ' ὀλοκληρίαν ἀπ' τὴ ζωὴ, τὴ δρᾶσι, τὴ θυσία του. Μιὰ ἀγωνία εἶχε, ἓνα ἰσχυρὸ πόθο ἐνσάρκωνε, ἓνα προορισμὸ ἅγιο ἔβλεπε μπροστά του πάντοτε : Τὴν πίστι στὸ Χριστό, ποὺ ἔπρεπε σ' ὅλες τὶς ἀνθρώπινες καρδιές νὰ θρονιαστῆ, γιὰ νὰ λυτρωθοῦν οἱ ψυχές, κι' ὅλες μ' ἓνα στόμα νὰ δοξολογοῦν ἐπάξια τὸν Τριαδικὸν Θεόν.

Α) Ο ΠΑΥΛΟΣ ΠΙΣΤΕΥΕΙ ΘΕΡΜΩΣ ΚΑΙ ΣΩΖΕΤΑΙ

Δὲν ἦταν πρὶν ἄπιστος, ἂν κι' ἐμφανίζονταν φοβερὸς ἐχθρὸς τοῦ Χριστοῦ, διώκτης σκληρὸς τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας Του. Διέθετε παλμὸ ἱερό, ἔντονα θρησκευτικὰ βιώματα, πηγαία εὐσέβεια, καὶ μεγάλου φανατισμὸ γιὰ τὴ θρησκεία τῶν πατέρων του.

Σὰν θεοσεβὴς καὶ ζηλωτὴς θιασώτης τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου καὶ τῶν προφητικῶν διδασκαλιῶν, ἔπασχε κυριολεκτικὰ ἀπὸ φόβου μήπως ἡ θρησκεία τοῦ Ἐσταυρωμένου ἐπιτύχῃ τὸν παραγκωνισμὸ καὶ τὴν ἐξαφάνισι τῆς μονοθεϊστικῆς θρησκείας τοῦ Ἰσραήλ. Γι' αὐτὸ μὲ λύσσα μισοῦσε κάθε τι τὸ χριστιανικόν. Καὶ γιὰ τὸ λόγο τοῦτο σκληρὰ ἀγωνιζόταν νὰ συντρίψῃ τὴν νέα αἴρεσι—ὅπως τὴν ἐνόμιζε—τὴν χριστιανικὴ πίστι καὶ θρησκεία.

Ὅμολογεῖ ὁ ἴδιος, καὶ δὲν ἀρνεῖται, γιὰ τὴν διαγωγή του αὐτῆ, τὴν ὁποία ἔδειξε ἀκολουθώντας πιστὰ τὸ νόμο καὶ τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα τῶν Ἰουδαίων. Ὑπερβολικὰ—λέει—κατεδίωκα τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ προσπαθοῦσα νὰ τὴν καταστρέψω. Καὶ προώδευα στὸν Ἰουδαϊσμὸ περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς συνομήλικάς μου στὸ ἔθνος μου· κι' ἔδειχνα περισσότερο ἀπ' αὐτοὺς ζῆλο γιὰ τὶς θρησκευτικὲς παραδόσεις, τὶς ὁποῖες παρελάβαμε ἀπ' τοὺς πατέρες.

Ἀπ' ὅλα αὐτὰ φαίνεται πόσο πιστὸς ἦταν ὁ Παῦλος στὸν ἅγιο Θεό· πόσο Τοῦ ἦταν ἀφωσιωμένος· τί ἐξοχη θρησκευτικὴ προσωπικότητα ἦταν ὁ Σαοῦλ τῆς Ταρσοῦ.

Ἀργότερα θὰ ἐξαγγέλῃ, γεμᾶτος πόνο καὶ στενοχώρια, γι' αὐτὴ του τὴ συμπεριφορὰ ἀπέναντι στὸ Χριστιανισμὸ, πὼς δὲν εἶχε ἐπίγνωσι, δὲν ἤξερε τί ἔκανε, ἦταν δηλαδὴ θῦμα τῆς ἀγνοίας καὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ φανατισμοῦ του, τοῦ θρησκευτικοῦ φυσικὰ κι' ὄχι στενὰ τοῦ ἐθνικιστικοῦ.

Πάντως ὁ Παῦλος ἦταν πιστός. Εἶχε μέσα του τεράστιο ὑφαίστειο πίστεως, πού τὸν ἔκανε νὰ τρέφῃ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη σὲ κάθε τι πού εἶπε ὁ Θεός. Κι' αὐτὸς γι' αὐτὸ ποθοῦσε καὶ περίμενε μὲ λαχτᾶρα τὸν Μεσσία, τὸν Λυτρωτὴ Χριστό, τὸν ἐρχομὸ τοῦ ὁποίου τόσο ἔντονα, τόσο ὀλοφάνερα ἡ Παλαιὰ Διαθήκη διαλαλοῦσε.

Κρῖμα ὅμως, πού ὁ θαυμάσιος αὐτὸς ἄνθρωπος δὲν εἶχε τὴν εὐτυχία νὰ Τὸν δῆ προσωπικά, νὰ Τὸν γνωρίσῃ, νὰ Τὸν ἀκούσῃ, νὰ θαυμάσῃ τὰ καταπληκτικὰ ἔργα καὶ θαύματά Του, ν' ἀντικρύσῃ τὴ γαλήνια ματιά Του, νὰ εἰσχωρήσῃ στ' ἄδυτα τῆς θεϊκῆς Του ψυχῆς, καὶ νὰ βεβαιωθῇ γιὰ τὸ πραγματοποιημένο πιά, στὸ ἅγιο πρόσωπό Του, ἐξάισιο θαῦμα τῆς θείας οἰκονομίας.

Ὅταν ὁ Παῦλος ἦλθε στὰ Ἱεροσόλυμα, ὅλα πιά εἶχαν τελειώσει. Κι' ἄκουσε τότε ἀπ' τοὺς παθιασμένους σταυρωτὰς τοῦ Χριστοῦ διαστρεβλωμένη τὴν ἀλήθεια, ὅ,τι ἦταν ἴκανὸ γιὰ νὰ ἐξάψῃ τὴ φαντασία καὶ τὸ φανατισμένο πάθος τοῦ νεαροῦ φαρισαίου.

Ἄλλὰ νά! Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς τοῦ παρουσιάζεται σὲ λίγο στὸ δρόμο τῆς Δαμασκοῦ. Εἶναι καιρὸς νὰ τοῦ ἀποκαλυφθῇ ἐπίσημα, αὐθεντικά, ἡ οὐράνια ἀλήθεια. Πρέπει, εἶναι καιρὸς πιά, ν' ἀξιοποιηθῇ ὁ πυρφόρος αὐτὸς ἄνθρωπος. Εἶναι ἀνάγκη, ἐπιβεβλημένη μάλιστα, νὰ ἐξαγιασθῇ ἡ πίστις του, καὶ νὰ τοποθετηθῇ στὸ λυχνοστάτη τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος λέει κάπου, πὼς δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πιστεῦσῃ, ἂν δὲν θελήσῃ ὁ ἴδιος πρῶτα, ἂν δὲν συγκατατεθῇ ψυχικά. Κι' ὁ διώκτης τῆς χριστιανικῆς πίστεως, μόλις εἶδε τὸ Χριστὸ νὰ τοῦ ἐμφανίζεται ἀπ' τὰ οὐράνια, πού ἄνοιξαν μπροστά του, μόλις ἄκουσε τὴν παραπονεμένη φωνή Του «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν», μόλις ρώτησε κι' ἔμαθε ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν Κύριο, πὼς εἶναι ὁ Ἰησοῦς, τὸν Ὅποῖον αὐτὸς κατεδίωκε, τὴν ἴδια στιγμή ἔπεσε στὰ γόνατα μπροστά Του, συγκινημένος καὶ μετανοιωμένος. Μεταστράφηκε. Θέλησε, καὶ Τὸν πίστευσε θερμά. Θέλησε, καὶ Τὸν ἀκολούθησε πιστά. Θέλησε, καὶ συμμορφώθηκε πρὸς τὴν οὐράνια θεία φωνή, πρὸς τὴν οὐρανόσταλη θεϊκὴ ἐπιταγή. Θέλησε, κι' ἔγινε δούλος τοῦ Χριστοῦ, κλητὸς Ἀπόστολός Του «διὰ θελήματος Θεοῦ», γιὰτὶ βεβαιώθηκε ἀδιάσειστα, πὼς ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Μεσσίας, ὁ ὁποῖος, παρὰ τὸν τραγικὸ σταυρικὸ Του θάνατο, εἶχε πραγματικὰ ἀναστηθῆ, κι' ἔζοῦσε στὰ οὐράνια, σὰν θεάνθρωπος, αἰώνιος νικητὴς καὶ θριαμβευτὴς.

Τώρα πιά ἡ πίστις τοῦ Παύλου κατευθύνεται στοῦ σωστοῦ δρόμο. Ἐξαγιάζεται. Φουντώνει πιό πολύ. Παίρνει διαστάσεις, τόσο πολύ πού κανεῖς—μὰ κανεῖς—δὲν μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ δυσθεώρητο ὕψος τῆς πίστεως τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν. Ἡ καρδιά του εἶναι πάντα φλογισμένη ἀπ' τὸ ἐξαγνισμένο θρησκευτικὸ πάθος του γιὰ τὴ σωτηρία ὅλων τῶν ἀνθρώπων γενικά. Θέλει καὶ ποθεῖ ἡ χριστιανικὴ πίστις νὰ θριαμβεύσῃ.

Ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος κάνει ὁμολογία πίστεως. Δηλώνει—μετὰ τὴν εὐλογητὴ ἐπιστροφή του—στοὺς Γαλάτες λ.χ. πὼς ζῆ, ἐμπνέεται, κυριαρχεῖται, πέρα γιὰ πέρα, ἀπ' τὴν πίστιν στὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστόν, ὁ Ὅποιος ἀγάπησε κ' αὐτὸν τὸν ἴδιο τέλεια, καὶ γιὰ τὴ δική του σωτηρία παρέδωκε τὸν ἑαυτό Του στὸ φρικτὸ θάνατο τοῦ Σταυροῦ.

Ἄλλ' ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, καὶ στὸν ρωμαῖο ἡγεμόνα τῆς Παλαιστίνης Φήλικα εἶπε κατηγορηματικά, κατὰ τὴν ἀπολογία του : Σοῦ ὁμολογῶ καὶ δὲν σοῦ κρύβω αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ σύμφωνα μὲ τὴ χριστιανικὴ θρησκεία, τὴν ὁποία αὐτοὶ ἀποκαλοῦν αἵρεσι, ἔτσι λατρεύω τὸν ἀληθινὸ Θεό, πού ἐλάτρευαν κ' οἱ πατέρες μας Ἰουδαῖοι, καὶ στὸν ὁποῖο εἶμαι πιστὰ ἀφωσιωμένος, ἐνῶ ταυτόχρονα πιστεύω σ' ὅλα ὅσα διδάσκονται ἀπ' τὸ νόμο κ' εἶναι γραμμένα στοὺς προφήτας, καὶ διατηρῶ στὸ βάθος μου τὴν ἐλπίδα πού στηρίζεται στὶς ὑποσχέσεις Του, τὴν ὁποία κ' οἱ ὁμοεθνεῖς μου περιμένουν, δηλαδὴ τὴν ἀνάστασι τῶν νεκρῶν, δικαίων καὶ ἀδίκων, καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο ἐγὼ ἐργάζομαι καὶ μοχθῶ, προσπαθώντας νὰ ἔχω πάντοτε συνείδησι ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε μομφὴ καὶ τύψι μπροστὰ στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους.

Ἔτσι ὁ Παῦλος ἀποδείχθηκε κορυφαῖος στὴν πίστιν, ὑπέρμαχος τῆς γενναιότητος, τηρητῆς τῆς ἀκριβέστατος.

Στὴν ἀρχή, μετὰ τὴν ἐπιστροφή του, διατηροῦσαν ἀπέναντί του ἐπιφυλάξεις οἱ χριστιανοὶ τῶν Ἱεροσολύμων, κ' αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Ἀπόστολοι. Τὸν ἐφοβοῦντο. Δὲν ἐπέιθοντο εὐκολα, πὼς ἔγινε πραγματικὰ πιστὸς κ' εἰλικρινῆς μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λύκος ἦταν δυνατόν νὰ γίνῃ ἀρνί ; Ὁ μισαλλόδοξος διώκτης τῆς χριστιανικῆς πίστεως, πού ἦταν σ' ὅλους γνωστὸς ὡς «ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου», μπορούσε ποτὲ νὰ γίνῃ θιασώτης τοῦ Χριστοῦ, κήρυκας καὶ πρόμαχος τῆς πίστεώς Του ;

Κι' ὅμως· «μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα» ! Ἀποδείχθηκε τρανὰ τὸ θαῦμα τῆς μεταστροφῆς, κ' ὅλοι ἐθαύμασαν κατόπιν γι' αὐτὸν τὸν ἥρωα τῆς πίστεως.

Τὸν παρέλαβε ὁ Βαρνάβας, ἓνας ἀπ' τοὺς 70 ἀποστόλους. Τὸν παρουσίασε στὸν Πέτρο καὶ στοὺς ἄλλους 12 Ἀποστόλους.

Καὶ τότε ὁ Παῦλος τοὺς διηγήθηκε μὲ παλλομένη καρδιά ἀπὸ ἀνείπωτη συγκίνησι καὶ δέος, πῶς εἶδε, πῶς τοῦ ἀποκαλύφθηκε ὁ Κύριος στὸ δρόμο, τί τοῦ εἶπε, πῶς πῆρε ἀπ' τὸν Ἴδιο τὸ ἀποστολικὸ χάρισμα, καὶ πῶς ἐκήρυξε στὴ Δαμασκὸ μὲ ἀφοβία καὶ θάρρος τὴν πίστι στ' ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. Κι' ἔκτοτε βρισκόταν σὲ στενὴ ἐπαφὴ κι' ἐπικοινωνία μαζί τους στὰ Ἱεροσόλυμα, διατηρόντας στενὲς σχέσεις μ' αὐτούς, καὶ μιλοῦσε σ' ὅλους θαρρετὰ καὶ μὲ ἀκλόνητη πίστι γιὰ τὸν σταυρωθέντα καὶ ἀναστάντα Κύριο, τὸν Ὅποιο μὲ πειστικότητα πολλὴ παρουσίαζε ἀληθινὸ Μεσσία.

Ἡ πίστις στὸ Χριστό, κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, τὸν ὥπλισε μὲ νέες, ἀκατάβλητες, δυνάμεις. Τοῦ ἀνανέωσε τὸν ἱερό ἐνθουσιασμό του. Τὸν ἔκανε ἀκούραστο ἀσυγκράτητο, ὄρμητικό, γιὰ τὴν πλήρη ἐξυπηρέτησι τῆς ἀγίας θρησκείας τοῦ Ἐσταυρωμένου. Συνδέθηκε τόσο στενὰ μαζί Του, ὥστε ἀπ' τὴν παντοδυναμία Του ἀντλεῖ συνεχῶς θάρρος καὶ μαχητικότητα. Κι' ἀναφωνεῖ, σὲ κάθε περίστασι, «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ».

Κι' αὐτὴ ἡ σωτήρια πίστις τὸν ἐξαγίασε ψυχικά, τὸν «ἐδικαίωσε» τόσο πολὺ, ὥστε νὰ αισθάνεται ἀνάλαφρο τὸν ἑαυτό του, κατασιγασμένη τὴ συνείδησί του, καὶ ἱκανὸ νὰ διαβεβαιώνη πῶς, ἀφοῦ γινήκαμε δίκαιοι διὰ τῆς πίστεως, τώρα πιά ἔχομε εἰρήνη μὲ τὸν Θεόν, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος διὰ τῆς πίστεώς μας σ' Αὐτόν, μᾶς ἔχει φέρει στὴν εὐλογητὴ αὐτὴ κατάστασι τῆς Χάριτος, στὴν ὁποία στεκόμαστε στέρεα, χωρὶς νὰ τρέμωμε τὴ θεία ὄργη, ἀλλὰ νὰ καυχόμαστε μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θ' ἀπολαύσωμε τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ.

Ὡστε ὁ Παῦλος ἐπίστευσε θερμὰ στὸν Κύριο· κι' ἀπόλαυσε τ' ἀγαθὰ, ποὺ προέρχονται ἀπ' τὴν ἀπολυτρωτικὴ Του θυσία. Ἐδικαιώθηκε. Ἀναγεννήθηκε. Ἐσώθηκε !

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφέρειας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

Ἡ ἀκατάλυτη αἴγλη τοῦ Φαναρίου

Ἡ ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΩΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ἡ ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τοῦ Πρωτοκλήτου

Πρὸς τὸ Φανάρι, τὴν ἔδραν τῆς Ὁρθοδοξίας, στρέφεται καὶ πάλιν ἀπὸ ἐνὸς περίπου μηνὸς ἡ προσοχὴ καὶ ἡ σκέψις μας. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ποῦ εὐρίσκεται ἐκεῖ ἀκατάλυτον παρὰ τὴν ἐπιφανειακὴν του ταπεινότητα καὶ πενιχρότητα καταυγάζει μὲ τὴν φωτεινὴν αἴγλην του τὸν παγκόσμιον χριστιανικὸν ὀρίζοντα. Ἡ δρᾶσις τοῦ προκαθημένου αὐτοῦ Πατριάρχῃ καὶ αἱ ἐπισκέψεις του εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων κρατῶν καὶ τῆς Δύσεως πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἐνὸς σκοποῦ, ὁ ὁποῖος πραγματοποιούμενος πρόκειται ἀσφαλῶς νὰ γράψῃ μίαν ὑπέρλαμπρον σελίδα, ἐμφανίζουσι σήμερον τὴν ἀφετηρίαν τῆς δράσεως καὶ τῆς κινήσεως, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Φαναρίου, ὡς τὸ φωτεινότερον παγχριστιανικὸν κέντρο. Ἡ ἱστορία του ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν χρόνων ποῦ ἀρχίζουν μετὰ τὴν θλιβεράν ἡμέραν τῆς ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν σημερινῶν κατακτητῶν, ἀποκαλύπτεται εἰς τὸ ξεφύλλισμα πλείστων σελίδων τόσον φωτεινῶν ὅσον καὶ μελανῶν. Ἡ σημερινὴ του αἴγλη μὲ τὴν δημιουργηθεῖσαν κίνησιν τοῦ Προκαθημένου του τὸ ἀναβιβάζει εἰς μίαν ἐξαιρετικὴν κορυφὴν. Τὴν θέσιν του αὐτὴν ἀναγκάζονται νὰ ὁμολογήσουν καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλλόδοξοι κυρίαρχοι, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὸν ὀχλοκρατικὸν ἐναντίον του θόρυβον μερίδος ἀτάκτου λαοῦ, καὶ φανατισμένου τουρκικοῦ τύπου ἀναγνωρίζουν καὶ διακηρύττουν ὅτι ὁ κατέχων τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἱεράρχης δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ «μπὰς παπᾶς», ὡς τὸν ἀποκαλοῦν οἱ ἀλλόδοξοι, ἀλλὰ μίᾳ ἐξέχουσα προσωπικότητι καὶ ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον τοῦ Φαναρίου ὀρθώνεται ὡς ἓνα κέντρον διεθνοῦς χριστιανικῆς ἀκτινοβολίας καὶ ἀφθαστης ἰσχύος.

* * *

Ἄλλ' ἂν τὰ τελευταῖα ἱστορικὰ πράγματα γεγονότα φέρνουν τὴν σκέψιν μας πρὸς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐκκλησίαν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ γένους μίᾳ ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ μᾶς ὀδηγεῖ νοερώς πρὸς αὐτήν. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Πρωτοκλήτου ἀποστόλου Ἀνδρέα. Ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀπόστολος τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανισμοῦ ὁ ἅγιος ποῦ ἑορτάζεται ἡ μνήμη του. Ἐνας ἀπλοῦς καὶ ταπεινὸς ἄλιεὺς ἀπὸ τὴν ταπεινὴν

Βηθσαιδᾶ τὴν πατρίδα τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Φιλίππου. Αὐτὴν ὅμως τὴν ἄσημον κωμόπολιν πού ἔγινε ἱστορικωτάτη καὶ πανένδοξη τιμᾶ καὶ θαυμάζει ὀλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος εἰς τὴν γωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς εὔρε ἀγαθοὺς καὶ ταπεινοὺς ἀνθρώπους, πού τοὺς ἐκάλεσε ὡς μαθητὰς του καὶ πού τὸν ἀκολούθησαν ἀμέσως μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν προθυμίαν. Καταφρονήσας τὴν κοσμικὴν ζωὴν καὶ προκρίνας τὴν παρθενίαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς του ὑπήκουσε ἀμέσως εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἰησοῦ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἀναδειχθεὶς πρωτόκλητος, ὡς πρῶτος μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀποστόλων.

*
* *

Τὸ Βυζάντιον, ὅπου τὸ σημερινὸν Φανάριον, ἔτυχε τῆς τιμῆς νὰ δεχθῆ ἓκ τῶν πρώτων τὸν ἀπόστολον, Ἀνδρέα καὶ ν' ἀκούσῃ τὴν διδαχὴν του. Διότι ὅταν μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ζωηφόρον ἀνάστασιν του οἱ ἀπόστολοι κατόπιν τῆς φωτίσεώς των ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ἔβαλον κλῆρον εἰς ποῖα μέρη τῆς γῆς θὰ μεταβῆ ἕκαστος νὰ διδάξῃ. Ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας ἔλαβε τὸν κλῆρον νὰ κηρύξῃ εἰς ὅλην τὴν Βιθύνιαν, πού περιελάμβανε τότε τὰ μέρη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν Χρυσούπολιν — τὸ σημερινὸν Σκούταρι — τὴν Χαλκηδὸνα μέχρι τῆς Νικομηδείας καὶ τῆς Νικαίας. Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν πού ἐπεξετάθη βραδύτερον εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μέχρι τῆς Καβάλας καὶ εἰς τὰ μέρη τοῦ Πόντου βραδύτερον, ἰδίως δὲ εἰς τὴν Σινώπην, ἡ διδασκαλία τοῦ ἕκ Βηθσαιδᾶ ἀλιέως τῶν ἀνθρώπων ὑπῆρξε πλέον ἢ ἀποδοτικὴ, ἀλλὰ καὶ τὰ θαύματά του ὑπῆρξαν πολλαπλά καὶ θαυμάσια. Τὸ Βυζάντιον εἶχε ἀγκαλιᾶσει ὡς ἰδικόν του τὸν πρωτόκλητον ἀπόστολον τοῦ Κυρίου, τὸν Ἀνδρέα, καὶ ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν τιμὴ ὑπῆρξαν ἀμετάβλητοι μέχρι τῶν σημερινῶν χρόνων. Ἡ μεταφορὰ κατόπιν τῶν λειψάνων του ἀπὸ τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν, ὅπου ἐμαρτύρησε καὶ ἀπέθανε, ἐδημιούργησε στενωτέρους δεσμοὺς μὲ τὴν ἕδραν τῆς ὀρθοδόξου χριστιανωσύνης καὶ μὲ τοὺς πιστοὺς της. Εἰς τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον ὁ ὁποῖος κατ' ἐντολὴν τοῦ Κωνσταντίου, υἱοῦ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου μετέβη εἰς τὰς Πάτρας διὰ νὰ παραλάβῃ καὶ μεταφέρῃ εἰς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων τὸ τίμιον λείψανον τοῦ ἀποστόλου, οἱ κάτοικοι τῶν Πατρῶν παρέδωκαν εὐχαρίστως καὶ ἀγογγύστως τὸ λείψανόν του καὶ ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖος ὑποδεχθεὶς αὐτὸ μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας τὸ κατέθεσε εἰς τὸν περιφανῆ ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ἀγίου βήματος, ὅπου μαζὶ μὲ τὰ λείψανα ἄλλων ἀποστόλων παρέμεινεν ἐκεῖ μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς ἀγίας πόλεως τοῦ Βυζαν-

τίου ὑπὸ τῶν σημερινῶν κυριάρχων του. Εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι χριστιανοί, εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων περιῆλθον διαμοιρασθέντα ὑπὸ τῶν κατακτητῶν τὰ φυλασσόμενα εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἱερὰ λείψανα τὰ διέσωσαν καὶ τὰ μετέφερον εἰς ἄλλα ἀσφαλέστερα μέρη. Εἰς τὰς Πάτρας εἶχε μεταφερθῆ ἡ πάντιμος κάρρα τοῦ ἀποστόλου, ἡ ὁποία ἔμεινε ἐκεῖ μέχρις οὗτου ὁ Θωμᾶς ὁ Παλαιολόγος ὁ δεσπότης τοῦ Μωρέως φεύγων μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ τὸν Μωάμεθ τὸν Β', μετέβη εἰς τὸν Πῖον Β' Πάπαν τῆς Ρώμης, συμπαραλαβὼν καὶ τὴν κάρραν τοῦ ἁγίου, ἡ ὁποία παρέμεινε μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰς τοὺς Λατίνοους, ἀποδοθεῖσα ἐσχάτως εἰς τὸν πόλιν τῶν Πατρῶν.

* * *

Εἰς τὸ πέρασμα τῶν χρόνων καὶ τῶν ἀντιξῶν διὰ τοὺς ὀρθόδοξους τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων συνθηκῶν, ἡ Πόλις διετήρησε εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἐναγκαλισμένην τὴν μνήμην τοῦ πρωτοκλήτου, τοῦ ἐδίδαξε πρῶτος εἰς αὐτὴν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον οὐδέποτε παρέλειψε νὰ τιμᾷ τὴν μνήμην του κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς ὀνομαστικῆς του ἑορτῆς. Ἐνα πλῆθος κόσμου κάθε κοινωνικῆς τάξεως συρρέει ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα καὶ τὰ πλεόν ἀπομακρυσμένα εἰς τὸ Φανάρι διὰ νὰ παρακολουθήσῃ με εὐλάβειαν τὴν θείαν λειτουργίαν. Καὶ τελεῖται ἡ λειτουργία αὕτῃ εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου κατὰ τὸν πλεόν πανηγυρικὸν τρόπον. Ὡς μία ἐκ τῶν πέντε ἑορτῶν κατὰ τὰς ὁποίας τελεῖται πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἔχει καθιερωθῆ καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Πρωτοκλήτου ἁγίου. Τὸ ἑσπέρας τῆς παραμονῆς τελεῖται πατριαρχικὸς ἑσπερινὸς μετὰ τὴν συμπάρασιν τῶν ἁγίων συνοδικῶν καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς ἡ λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀποτελεῖ μίαν πραγματικὴν μυσταγωγίαν. Πρὸ τῆς μεταφορᾶς τῆς τουρκικῆς πρωτεύουσας εἰς τὴν Ἀγκυραν προσήρχοντο εἰς τὴν πανηγυρικὴν λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα καὶ διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων ὀρθοδόξων κρατῶν καὶ ἀπηγγέλλετο μέχρι πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ἀπὸ τὸν ἀρχοντα Μεγάλου Λογοθέτην, ὁ ὁποῖος ἴστατο εἰς παραθρόνιον παρὰ τὸν θρόνον τοῦ Πατριάρχου. Τελευταῖος ἀρχων Λογοθέτης ὑπῆρξεν ὁ ἀριστοκράτης ὁμογενῆς Σταυράκης Ἀριστάρχης, ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ μπέη, προβιβασθεὶς βραδύτερον καὶ εἰς πασᾶ. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ὑπὸ τοὺς χαρμδύσινους ἤχους τῶν κωδῶνων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἀνῆρχοντο εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς μετὰ τὸν Πατριάρχην ἐπὶ κεφαλῆς οἱ συλλειτουργήσαντες μετ' Αὐτοῦ συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἐπίσημοι ἐκκλησιαζόμενοι

όμογενείς και ξένοι. Ἀντηλάσσετο ὁ ἀδελφικὸς ἀσπασμὸς μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀντὶ καφὲ ἢ ἄλλων ἀναψυκτικῶν προσεφέροντο παλαιότερον ζεστοὶ «λουκουμάδες». Τὸ Φανάρι ξαναζοῦσε τὴν ἡμέρα αὐτὴν τὴν παλαιὰν τοῦ αἴγλην μὲ τὴν συρροὴν τοῦ τόσοσιν πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος καὶ τὴν εὐλαβικὴν ἐκδήλωσιν πρὸς τὸν τιμῶμενον ἐορτάζοντα Ἀνδρέα τὸν Πρωτόκλητον.

Ἡ αἴγλη αὐτὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὲν ἔπαυσε νὰ ἐκδηλώνεται εἰς κάθε πορομοίαν θρησκευτικὴν εὐκαιρίαν. Σήμερον ἡ αἴγλη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Φαναρίου ἐμφανίζεται ὑπὸ διπλῆν μορφήν. Καὶ ὡς κορυφαῖα ἐκκλησίας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὡς ἐνὸς σταθμοῦ ἐξορμήσεως πρὸς μεγάλα ἱστορικὰ γεγονότα, ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐνότητα ὅλων τῶν χριστιανῶν.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΩΡΟΔΟΓΙΟΝ

Ἐκυκλοφόρησε σὲ καινούργια ἔκδοσις ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἔκδοσις εἶναι προσεγμένη καὶ καλλιτεχνική. Τὸ δέσιμό του εἶναι γερό, ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύῃ νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τὴν χρῆσιν.

Ἡ τιμὴ του εἶναι 100 δρχ.

Οἱ ναοὶ μας ἢ οἱ ἱερεῖς μας μποροῦν νὰ τὸ παραγγείλουν στὶς Ἱ. Μητροπόλεις ἢ νὰ γράψουν κατ' εὐθείαν στὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν (Ἰασίου 1 — Ἀθῆναι), στέλλοντας καὶ τὰ ταχυδρομικά, δρχ. 15.

Ἐκ τῆς ἐφημεριακῆς Συναξάρει τοῦ 1821

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Βουλευτῆς

«...παρευρέθη εἰς Γενικὰς ἐκστρατείας...
ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ...ΔΡΑΜΑΛΗ...ΑΘΗΝΩΝ...».

Β'

Εἶναι εἰς χρέος ὅμως τὰ χωρὶά νὰ ἀνταποκρίνωνται εἰς τοὺς ρηθέντας πληρεξουσίους ὅσα νόμιμα ἔξοδα ἤθελε κάμουν διὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν χωρίων τῆς Λιοδώρας.

Καὶ οὕτως ἐδώσαμεν τὸ παρὸν μας ἐνυπόγραφον ἰδιοχείρως μας διὰ ἀσφάλειάν των καὶ ἀποφαινόμεθα.

Τῆς 3ῆς Αὐγούστου 1823. Λιοδώρα.

Γιάννης Πλαπούτας, παρασκευᾶς κοληοπουλος, γιοργῆς ἀργηροπουλος, παναγιωτῆς αυγεροπουλος, ραφτινικολος κολοτουρος, βλασις ἀπο πελεση, βασιλις, ἀπο ἀσπρα σπίτια, γιοργάκις μητροπουλος, γιοργακις θανασοπουλος, δημητρακις, παναγιωτῆς λαλος, γιαννης γαηταναρης, δημος σκλαβος, κανελος κλισουρας, γιαννης ἀναστοπουλος, γιοργις ἀγγελοπουλος, κωνσταντις δημητρακόπουλος, γιανις παλουπισοτῆς, θεοδορος γιανοπουλος, γιανις σιαλαπατις, πολιτζας, παναγιωτακις σαβοπουλος, γιοργῆς τζιολυτις, ἀναστασιος ἀραχοβητις, θεοδορος παπα βεργος,

Ἄ ν α ζ ῖ ρ ι.

διμητρις μυριτζιαρις
γιανακις ζαφιροπουλος
ἀναστασις κανελοπουλος
ασιμακις σπιληοπουλος
...νικολοπουλος, διμητρῆς
χριστοπουλος

Κ α λ ὄ β ι α.

παπαγεωργιος
γιανις κοστοπουλος
κανελος βαρελας».

6ον

Πιστοποιητικὸν, τριῶν ὀπλαρχηγῶν—ὑποστρατῆγων, περὶ τῶν ἀγῶνων καὶ θυσιῶν τοῦ ἐφημερίου Παπα—Μιχαλοπούλου, κατὰ

τά ἔτη τῆς Ἐθνικῆς Παλιγεννεσίας, χάριν τῆς Θεοδότου Ἐλευθερίας.

«Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι ὅτι ὁ κ. Παπα Ἀθανάσιος, Παπα—Μιχαλόπουλος ἐκ τῆς κωμοπόλεως Βλαχορραυτίας τοῦ δήμου Γόρτυνος τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως, εἰς ἐκ τῶν διακεκριμένων τριῶν ἢ τεσσάρων ἱερέων καὶ προκρίτων τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸν ἐθεωροῦσεν καὶ ἡ ἐπαρχία, ἀπὸ πατριωτισμὸν καὶ ἔνθερμον ζῆλον κινούμενος δὲν ἔλειψεν παρακινῶν καὶ προτρέπων πάντα ἄνθρωπον καὶ ἐξοδεύων πολλὰ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ἔλαβεν δὲ καὶ μέρος εἰς τὰς τότε Ἐθνοσυνελεύσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου Κράτους, καὶ τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης, δημογερεντεύσας πρεπόντως καὶ εἰς τὴν Κωμόπολιν του ταύτην ἀπ' ἀρχῆς τῶν δημογεροντιῶν μέχρι τῆς συστάσεως τῶν δήμων, κινούμενος δὲ ἀπὸ τὸν ζῆλον του τοῦτον καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ἑκατὸν (100) στρατιωτῶν, παρευρέθη καὶ εἰς τὰς διαφόρους γενικὰς ἐκστρατείας καὶ εἰς τὴν ἐκστρατείαν Τριπόλεως, τὴν κατὰ τοῦ Δράμαλη, τὴν κατὰ τῶν Ἀθηνηνῶν κλπ. ἀπολαύσας ἀναμφισβήτητα δικαιώματα διὰ τοῦτο.

Ὅθεν δίδεται τὸ παρὸν εἰς τὸν κύριον οὔτον χάριν τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων διὰ τὴν χρησιμεύσῃ ἐν καιρῷ.

Ἐν Καρυταίνῃ τὴν 19ην Ἰουνίου 1844

Οἱ ὑποστράτηγοι

Κανέλλος Δελιγιάννης

Δ. Πλαπούτας

Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης».

Ἐπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Τριπόλεως, ὑπὲρ ἧς ἠγωνίσθη ὁ Παπαῖ—Θανάσης, ἔλαβον μέρος καὶ οἱ, Γκίνας Δημήτριος ἐκ Σπετσῶν, Διπλαρᾶκος Πέτρος ἐκ Καρέα—Μάνης, Ἡλιόπουλος Ἀναστάσιος ἐκ Καρυταίνης, Παναγιωτόπουλος Κανέλλος ἐκ Ρωγῶν—Καλαβρύτων ὡς μαγκατζῆς, Δάρας Νικόλαος ἐφημέριος Σέρβου—Μαντινείας, Γαλάνης Γεώργιος ἐκ Γαράτζας—Μεσσηνίας Γεωργιλᾶς Κωνσταντῖνος ἐκ Κούνενι—Κισσάμου, Δημητρακόπουλος ἢ Μπαῖρακτάρης Γεώργιος ἐκ Χόβολης—Ἀρσανείας, Γκίνας Ντέντες ἐκ Μεθάνων, Βασιλειάδης Ἐμμανουὴλ ἐκ Σμύρνης, Διαμαντόπουλος Νικόλαος ἐφημέριος Εὐρυσθένων—Οἰνοῦντος, Παπαρρηγόπουλος Κωνσταντῖνος ἐφημέριος Βραχίου—Καλαβρύτων, Οἰκονόμου Ἀθανάσιος ἐφημέριος Κούτελης—Λαπαθῶν, Ἀβραμάκος Μιχαὴλ ἐκ Γέρμης—Οἰτύλου, Θεοφιλόπουλος Ἀσημάκης ἐκ Δεσινοῦ—Καλαβρύτων, Παπαλυμπερόπουλος Δημήτριος ἐφημέριος

Νεμνίτζης Ἀρκαδίας, Γκολέμης Παναγιώτης ἐφημέριος Παλαιο-
παναγιᾶς Σπάρτης, Βυζούλας Ἰωάννης ἐξ Ἠπείρου, Δελῆς Ἰωάν-
λης ἐκ Κ/πόλεως, Κοτόπουλος Νικόλαος ἐφημέριος Στρεζόβης—
Καλαβρύτων Λαμπρόπουλος Βασίλειος ἐφημέριος Μαυρομματίου—
Ἰθώμης, Σακελλαρόπουλος Γεώργιος ἐκ Σόλου—Καλαβρύτων,
Ἀνεζίρης Ἰωάννης (φονευθεὶς) ἐκ Λεωνιδίου, Ἀχολος Ἰωάννης
καὶ Χρυσανθάκης ἐκ Πύργου—Ἠλείας, Ἀσημακόπουλος Θεόδωρος
(πληγωθεὶς) ἐξ Ἀνδριτσαίνης, Μένταρχας Νικόλαος ἐφημέριος
(Πικέρνι) Μαντινείας, Στρατηγάκης Ἀναγνώστης ἐκ Βουτιάνων—
Σελλασίας, Παπαθανασίου Κωνσταντῖνος ἐφημέριος Καστρίου—
Κυνουρίας, Παπούλιας Παναγιώτης ἐκ Βραχνίου—Καλαβρύτων,
Βασιλόπουλος Ἰωάννης ἐφημέριος Ἀγριδίου—Γορτυνίας, καὶ ἄλλοι
τῆς τριποθήτου ἐλευθερίας ἐρασταί, καὶ στρατιῶται νικηφόροι.

7ον

Εἶναι δευτέρα αἴτησις τοῦ ἀγωνιστοῦ, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν
τοῦ Ἀγῶνος, διὰ τὴν διαβάθμισιν καὶ ἀμοιβὴν αὐτοῦ. Ἐξ αὐτῆς
πληροφορούμεθα τὴν ἡλικίαν, ἐπομένως μανθάνομεν καὶ τὸ ἔτος
τῆς γεννήσεως (ἔτ. 1776) τοῦ ἐφημερίου Βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας
Γόρτυνος, ὡς καὶ τὴν πρόθυμον σπατάλην «ἀπάσης τῆς περιουσίας
του», διὰ «τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἔθνους».

Ἡ ὀξυγράφος καὶ στιβαρὰ πολεμικὴ χεὶρ τοῦ «στρατιωτικῶς
καὶ πολιτικῶς» διαπρέψαντος κατοίκου καὶ ἐφημερίου Βλαχο-
ρράπτη Παπα—Θανάση, γράφει καὶ ὑπογράφει τὸ ἐπόμενον περι-
ληπτικόν, σύντομον Συναξάρι.

«Ἐν Καρυταίνῃ τὴν 15ην Μαΐου 1846

Πρὸς

τὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων Ἐπιτροπὴν,

Αἱ πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις μου στρατιωτικαὶ καὶ πολι-
τικαὶ καὶ αἱ πολυειδεῖς καὶ ὑπὲρ τῆς δυνάμεώς μου συνεισφοραὶ
εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἔθνους εἶναι παρ' ὅλων ὁμολογούμεναι καὶ
παρὰ τῶν διαπρεψάντων στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς κατοίκων
τῆς Γόρτυνος διαβεβαιούμεναι. Ἀπέναντι τοιούτων ἀγόνων καὶ
θυσιῶν, ὁποίας, ὡς κολακεύομαι νὰ πιστεύσω, ὀλίγοι τῶν Ἑλλή-
νων ἔκαμον, καὶ ἔνεκα τῶν ὁποίων κατεδαπάνησα τὴν περιουσίαν
μου ἅπασαν, καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ ἐγὼ ταλαιπωροῦμαι ἐκ τῆς πε-
νίας, καὶ τὴν οἰκογένειάν μου κατέστησα δυστυχῆ, ἔπρεπε κατὰ
δίκαιον καὶ νόμιμον λόγον νὰ λάβω τὴν ἀνήκουσαν ἀπὸ τοῦ Ἔθνους
ἀμοιβὴν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πόρος ζωῆς, τῶσον εἰς τὸν ὑπο-
φαινόμενον τὸ ἐβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του βαδίζοντα, ὅσον

καὶ τὴν οἰκογένειάν μου, ἀλλὰ μόνον ἴσως ἐγὼ παρ' ὅλων ὅσων τοιουτοτρόπως ἐμόχθησαν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος μένω παρηγκωτισμένος, ἂν καὶ ἀναφέρθην καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς προλαβούσας Ἐπιτροπάς, καὶ εἰς ἃς ὑπέβαλα ἐν πρωτοτύπῳ τὰς διαφόρους πιστοποιήσεις μου, τοῦ ἀοιδίου Θεοδ. Κολοκοτρώνη, Ζαΐμη κτλ. τοιούτων καὶ αἱ τοιαῦται ἐκδουλεύσεις μου ἦσαν ἀναμφισβήτητοι καὶ γνωσταὶ εἰς ὅλους τοὺς ὄπλαρχηγοὺς τῆς Πελοποννήσου.

Ἐὰν θελήσω ν' ἀριθμήσω μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐκδουλεύσεις μου ταύτας καὶ τοὺς κινδύνους καὶ τοὺς ὁποίους ὑπέστην, βεβαίως θέλω ἀπασχολήσει τὴν Σην ταύτην Ἐπιτροπὴν, ἀλλὰ πιστεύων ὅτι τὰ ἐπισυναπτόμενα ἀπὸ στοιχ. 1 ἕως 8 ἐπίσημα ἔγγραφα εἶναι ἱκανὰ νὰ πείσωσι ταύτην περὶ τῶν ἐκδουλεύσεών μου αὐτῶν, ἐπαρκοῦμαι εἰς ταῦτα μόνον καὶ εἰς τὴν ὁμολογίαν τῶν ἐπιζώντων ὄπλαρχηγῶν, καὶ παρακαλῶ θερμῶς τὴν Σην ταύτην Ἐπιτροπὴν ὅπως ρίπτουσα ὄμμα εὐμενὲς εἰς τὴν παροῦσαν μου, καὶ ἀποδίδουσα δικαιοσύνην, μοὶ χορηγήσῃ τὴν ἀνήκουσαν τῶν ἐκδουλεύσεών μου ἀμοιβήν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πόρος ζωῆς καὶ νὰ περιθάψῃ τὰς πολυειδεῖς ἀνάγκας ἀγωνιστοῦ τοσοῦτον μοχθήσαντος καὶ θυσιασθέντος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος.

Πληρεστάτην πεποιθήσιν ἔχων ὅτι ὁ Γορτύνιος ὄπλαρχηγὸς θέλει πιστοποιήσει εἰς τὴν Σην ταύτην Ἐπιτροπὴν περὶ τῶν ἀναμφισβητήτων ἐκδουλεύσεών μου καθ' ὃ μέλος αὐτῆς, καὶ ὅτι θέλω τύχει τῆς ἀνηκούσης ἀμοιβῆς,

ὑποσημειοῦμαι μὲ σέβας βαθύτατον.

Εὐπειθέστατος

κάτοικος τοῦ χωρίου Βλαχορράπτῃ
τοῦ δήμου Γόρτυνος

Ἄθανάσιος ἱερεὺς Παπαμιχαλόπουλος».

8ον

Συμπληρωματικὴ, τοῦ ἐφημεριακοῦ Συναξαρίου τοῦ Παπα—Θανάση, εἶναι καὶ ἡ ἐπομένη ἀναφορὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὑποβληθεῖσα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγωνιστοῦ ἱερέως.

Ἔχει οὕτως :

«Ἐν Βλαχορράφτι τὴν 11ην Ἰουνίου 1865

Εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον Γόρτυνος παρέδωκα ἐπὶ ἀποδείξει τὴν ἀπὸ 25ην Μαΐου ἐ.ἔ. ἀναφορὰν μου πρὸς τὴν Σην ταύτην Ἐπιτροπὴν περὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ποτὲ πατρός μου Παπα—Ἄθανασίου Παπα—Μιχαλοπούλου κληρο-

νόμος τοῦ ὁποίου εἶμαι ὁ ὑποφαινόμενος καθὼς συνημμένως αὐτῆς καὶ ἀντίγραφον ἀποδείξεως τῶν στρατηγῶν κυρίου Θεοδ. Κολοκοτρῶνη καὶ Δημ. Πλαπούτα τῆς εἰκοστῆς ἐβδόμης Αὐγούστου τοῦ 1821 ἔτους περὶ τῶν ὁποίων προσέφερον ὁ διαληφθεὶς πατήρ μου ἐξ ἰδίων του μετρητῶν δι' ἀγορὰν πολεμοφοδίων κτλ. ἀναβαίνοντα εἰς 17.000 γροσίων, ὡς καὶ 13 διάφορα ἄλλα ἔγγραφα ἀποδεικνύοντα τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, ὡς καὶ τὴν ἀπὸ 15 Μαΐου τοῦ 1846, ἀπόδειξιν τοῦ ἀναπληροῦντος τὸν Διοικητὴν Γόρτυνος βοηθοῦ αὐτοῦ, περὶ τῶν ὄσων τότε ὁ πατήρ μου τοῦ παρέδωκε ἔγγραφων, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ κύριος Ἐπαρχος ὑπέβαλεν ὑπ' ὄψιν τῆς Σ. ταύτης Ἐπιτροπῆς ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα καὶ τὴν ἀναφορὰν μου.

Κατόπιν δὲ τῆς ἀναφορᾶς μου αὐτῆς σπεύδω νὰ ὑποβάλλω καὶ ἤδη διὰ τῆς παρουσίας μου ὑπ' ὄψιν τῆς Σης Ἐπιτροπῆς καὶ ἕτερα ἔγγραφα ἀνήκοντα εἰς τὸν τότε πατέρα μου, καὶ ἀποδεικνύοντα τὰς τε στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις καὶ τὰ ὅποια ἐπιστραφέντα ὑπὸ τῆς τότε Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν πατέρα μου, ἔλαβεν ἄλλας, τὰς καὶ μόλις τὰ ἀπεκάλυψα καὶ ἔλαβα, ἅτινα εἶναι τὰ ἐξῆς :

- 1) Μία ἀναφορὰ τοῦ πατρός μου πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀγῶνος τοῦ 1846 Ἐπιτροπὴν
- 2) Μία πιστοποιήσις τῶν ὑποστρατήγων κυρίων Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρῶνη Δημητ. Πλαπούτα, καὶ κυρίου Δεληγιάννη,
- 3) Πέντε γενικὰ πληρεξούσια τῶν κατοίκων καὶ προκρίτων τοῦ τμήματος Ἡλιοδώρας.
- 4) Μία ἐπιστολὴ τῶν Κανελ. Δεληγιάννη κτλ. περὶ συνεισφορᾶς 300 . . . . . καὶ 5) Μία ἀπόδειξις τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Τὰ ὑποβληθέντα ὅθεν καὶ διὰ τῶν δύο μου τούτων πρὸς ὑμᾶς ἀναφορῶν Σὴ Ἐπιτροπὴ ἐπίσημα ἔγγραφα μαρτυροῦσι καὶ βεβαιοῦσι τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα μεγάλας καὶ ἀναμφισβητήτους στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ πατρός μου, καθὼς καὶ τὰς ἐπίσης μεγάλας ὕλικας αὐτοῦ θυσίας, ἃς ἔκαμε διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος. Ἄλλ' ἢ Πατρίς ἀπέναντι τοιούτων καὶ τοσούτων ἀναμφισβητήτων δικαιωμάτων, αὐτὸν μὲν ἄφισεν ὅλως ἀνικανοποίητον καὶ ἀποβιώσαντα ἐν μεγάλῃ πενίᾳ μετὰ τῆς συζύγου του, τὴν δὲ οἰκογένειαν αὐτοῦ πάσχουσαν μέχρι σήμερον ἐκ τῶν ἀναγκάων τοῦ ζῆν.

Ἐπαρκούμενος ὅθεν εἰς ταῦτα μόνον παρακαλῶ θερμῶς τὴν Σὴν Ἐπιτροπὴν ὅπως λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τῆς τὴν παροῦσαν μου καὶ τὰς τοῦ πατρός μου ὁμολογουμένας ἐκδουλεύσεις του καὶ ἀπο-

δίδουσα δικαιοσύνην, χορηγήσῃ καὶ εἰς ἐμὲ τὴν ἀνήκουσαν ἀμοιβὴν καὶ ἀποζημίωσιν.

Πληρεστάτην πεποιθήσιν ἔχων ὅτι ὁ ἔντιμος κύριος, Πρόεδρος τῆς Σης ταύτης Ἐπιτροπῆς θέλει πιστοποιήσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην περὶ τῶν ἀναμφισβητήτων ἐκδουλεύσεων τοῦ πατρός μου καὶ ὅτι θέλω τύχει τῆς ἀνηκούσης ἀμοιβῆς καὶ ἀποζημιώσεως.

ὕποσημειοῦμαι
μὲ σέβας βαθύτατον.

Εὐπειθέστατος
Δ. Παπα Ἀθανασίου».

Εἰς τὸ ἐξώφυλλον τοῦ φακέλλου.

«Ὁ Ἀθανάσιος Παπα—Ἀθανασίου Παπαμιχαλόπουλος ἀπεφασίσθη νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν Γ' τάξιν καὶ νὰ σημειωθῶσιν αἱ χρηματικαὶ ἀπαιτήσεις του εἰς τὰ βιβλία.

Ἀθῆναι τῇ 20ῃν Ἀπριλίου 1871

Ὁ Πρόεδρος».

Ἄς σημειωθῇ ὅτι πρότερον εἶχε καταταχθῇ (Βλέπε, Κοινοβουλευτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, τόμ. 2ος μέρος πρῶτον σελ. 38) εἰς τὴν (Δ') τετάρτην τάξιν τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ κατ' ἀναθεώρησιν τῆς πρώτης ἀποφάσεως, κατετάχθη εἰς τὴν ἀμέσως ἀνωτέραν ἤτοι τρίτην (Γ') τάξιν.

Ἄς προστεθῇ ὅτι διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πόλεως καὶ Ἀκροπόλεως τῶν ΑΘΗΝΩΝ ἠγωνίσθησαν, κατὰ διαφόρους ἐποχάς, καὶ οἱ, Ἀρτίκης Δημήτριος ἐκ Κυνουρίας, Γεωργαντᾶς Λεονάρδος (φονευθεὶς) ἐκ Λαμίας, Βασιλείου Ἀθανάσιος, Ἰωάννης καὶ Μελέτιος ἐκ Χασίων Ἀττικῆς, Σπυρίδων Παπαϊωάννου ἐφημέριος Χρυσοσπηλιωτίσσης, Δελῆς Ἰωάννης ἐκ Κ/πόλεως, Αὐγερινὸς Δημήτριος ἐκ Πύργου—Ἠλείας, Πετρόπουλος Δημήτριος ἐφημέριος Καβασίλων—Γαστούνης, Καταΐκιος Ἀργύρης (φονευθεὶς) ἐκ Λεβαδείας, Δημητριάδης Κωνσταντῖνος ἐκ Κέας, Διάκος Νικόλαος (φονευθεὶς) ἐκ Κυδωνιῶν—Μ. Ἀσίας, Κορδῆς Χριστόδουλος ἐκ Περιθωρίου—Καλαβρύτων, Παρθένιος Ἠγούμενος ἄνω Μονῆς Δίβρης—Ἠλείας, Λαγουδῆς Στάθης ἐξ Ἄνδρου, Γιαννούλης Δημήτριος ἐκ Γαυρίου—Ἄνδρου, Ἀθανασίου Γιάννης ἐκ Λοκρίδος, Δεδούσης Ἀντώνιος (φονευθεὶς) ἐκ Βασιλικῶν—Εὐβοίας, Χωματιανὸς Ἀθανάσιος ἐφημέριος καὶ Βουλευτῆς τῆς νήσου Κέας, Δεμιράλης Ἰωάννης, Μιχαὴλ καὶ Νικόλαος ἐκ Νάξου, Δολμᾶς Παναγιώτης ἐξ Αἴνου, Δαπόντες Μενέλαος ἐκ Χώρας—Ἄνδρου, Πανουτσόπουλος ἢ Καϊκτζῆς Ἀθανάσιος ἐκ Σοποτοῦ—

Καλαβρύτων, Πασιόπουλος Σπήλιος ἐφημέριος Ζαχόλης—Κορινθίας, Κιαπάτης Νικόλαος ἐκ Θηβῶν, Ἀραπάκης Σπύρος ἐξ Αἰταλικοῦ, Βενετσανόπουλος Γεώργιος ἐκ Ζατούνης (ἐφονεύθη), Γερακάρης Νικόλαος ἐκ Κεφαλληνίας, Ἀλεξανδρόπουλος ἢ Ζητούντατης Τάσος ἐκ Λαμίας, Γρηγορόπουλος Ἀθανάσιος (τραυματισθεὶς) ἐκ Τριπόλεως, Ρούκης Γιάννης ἐξ Ἀρτοτίνης—Παρνασσίδος, Ἀγγελακόπουλος Σπυρίδων ἐκ Βερσιτζίου—Καλαβρύτων, Δοντᾶς Πέτρος ἐξ Ἀθηνῶν, Δανίλης Ἰωάν. Σωτήριος (φονευθεὶς), Καλαρᾶς Ἰωσήφ μοναχὸς ἐξ Ἄργους, Ζυγομαλᾶς Ἀνδρέας ἐκ Χίου, Ἀναστασίου Ἰωάννης ἐφημέριος ἀγ. Γεωργίου—Καρύκη (Ἀθηνῶν), Παγκάκης ἢ Τζιώτης Ἐλευθέριος ἐκ Κέας, Δράκαρης Γεώργιος καὶ Ἀγγελῆς ἐξ Ἀθηνῶν, Γραμματικόπουλος Ἰωσήφ ἐκ Σπάρτης (φονευθεὶς), Σωτήριος Παπαπαναγιώτου ἐκ Σαλαμῖνος, Γκίκας Χριστόδουλος ἐξ Ἠπείρου (φονευθεὶς), Γιαλίστρας Δημητρίου Σωτήριος (ἐγκλεισθεὶς) ἐξ Ἀθηνῶν, Ἀγελαδᾶς Νικόλαος ἐκ Κυδωνιῶν Μ. Ἀσίας, Δημητρίου Ἀργύριος ἐκ Βυζαντίου, Ἀντωνιόζης Νικόλαος ἐκ Κρανιδίου, Πετιμεζᾶς Κωνσταντίνου Ἀνδρέας χιλιάρχος ἐκ Σοποτοῦ—Καλαβρύτων καὶ ἄλλοι, τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀναστηλωταί, καταλυταὶ τῆς θεομισήτου δουλείας, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν θριάμβων καὶ τῶν ἐνδόξων τροπαίων ἐργάται, σκαπανεῖς καὶ δημιουργοί.

(Τέλος)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια χορηγοῦν εἰς τοὺς κληρικοὺς στεγαστικὰ δάνεια, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν ἐνδιαφερομένων.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

113. Ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ κανονικὴ τάξις τῆς δοξολογίας ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ νέου ἔτους, διότι τὰ διάφορα λειτουργικὰ βιβλία καὶ τὰ Ἡμερολόγια δὲν συμφωνοῦν μεταξὺ τῶν (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Ὁ. Στιβακτάκη).

Ἡ ἀκολουθία τῆς δοξολογίας «ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ νέου ἔτους» εἶναι μιὰ νεωτέρα ἀκολουθία, ποὺ εἶναι συντεταγμένη, ὅπως καὶ ὅλες οἱ παρόμοιες δοξολογίες ποὺ εἶναι σήμερα ἐν χρῆσει στὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία, κατὰ ἓνα ἰδιόρρυθμο καὶ λειτουργικῶς ἀδόκιμο σχῆμα. Κατὰ τὴν βυζαντινὴ ἐποχὴ ὡς ἀρχὴ τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ἐθεωρεῖτο, ὅπως καὶ σήμερα, ἡ πρώτη Σεπτεμβρίου κατὰ τὸν ἑβραϊκὸ ὑπολογισμὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους, ἡ δὲ πρώτη Ἰανουαρίου ἂν καὶ ἐθεωρεῖτο ἀρχὴ τοῦ πολιτικοῦ ἔτους, κατὰ τὸ ρωμαϊκὸ ἡμερολόγιο, δὲν ἐκοσμεῖτο ἀπὸ καμμιὰ εἰδικὴ ἀκολουθία. Ἀντιθέτως ἡ ἀκολουθία τῆς πρώτης Σεπτεμβρίου, ὅπως καὶ μέχρι σήμερα διασώζεται στὰ Μηναῖά μας, περιελάμβανε εἰδικὸ κανόνα καὶ τροπάρια. Μετὰ τὴν λειτουργία ἐγένετο λιτανεία, δεήσεις καὶ ἀγιασμοὶ, ὅπως μποροῦμε νὰ διαπιστώσωμε ἀπὸ τὰ χειρόγραφα. Στὸ ἔντυπο δὲ Τυπικὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας περιγράφεται «ἡ ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τελετὴ τῆς Ἰνδίκτου τῆ α' Σεπτεμβρίου» (Γ. Βιολλάκη, «Τυπικὸν», ἔκδ. Μ. Σαλιβέρου, ἐν Ἀθήναις 1921, σελ. 423 — 424), ὅπως τελεῖται μέχρι σήμερα στὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ὅλη τελετὴ ἔχει τὸν χαρακτῆρα δεήσεως, τελεῖται μετὰ τὴν θεία λειτουργία καὶ περιλαμβάνει τὸ «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς...», τρισάγιο, τὰ ἀπολυτίκια τῆς Ἰνδίκτου, Συμεῶν τοῦ Στυλῖτου καὶ τῆς Θεοτόκου, τὸ «Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεὸς...», ἀπόλυσι καὶ πολυχρονισμὸ τοῦ Πατριάρχου. Ἡ ἀκολουθία αὐτὴ ἀπετέλεσε τὸν πυρῆνα γιὰ τὴν διαμόρφωσι τῆς δοξολογίας τῆς πρώτης Ἰανουαρίου στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Θεοφίλου (1862 — 1871) συνταχθὲν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τυπικὸ, ἡ ἀκολουθία αὐτὴ περιελάμβανε τὸ «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς...», παρελείπετο τὸ τρισάγιο, ἐψάλλοντο τὰ τροπάρια τῆς ἡμέρας, τὸ «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν...» τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ «Μορφὴν ἀναλλοιώτως...» τῆς Περιτομῆς, ἐλέγοντο τὰ εἰρηνικὰ, ἡ ἐκφώνησις «Ὅτι πρέπει σοι...», ἡ δοξολογία, τὸ «Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεὸς...» κλπ., τὸ «Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεὸς...», ἡ ἀπόλυσις καὶ ὁ πολυχρονισμὸς τοῦ βασιλέως.

(Κωνσταντίνου Πρωτοψάλτου, «Τυπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας», ἐκδ. β', 7η ἀνατύπωσις, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1874, σελ. 258—260). Ὅτι ὅμως ἡ διαμόρφωσις τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς δὲν ἦταν ἡ ἀρμόζουσα, μπορεῖ καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ τὸ διαπιστώσῃ κανεὶς. Ἡ παράλειψις τοῦ ἐναρκτηρίου τρισαγίου δικαιολογεῖται ἀπὸ τὸν λόγο ὅτι ἡ ἀκολουθία ἐπισυνάπτεται στὴν θεία λειτουργία. Τὰ ἀπολυτίκια, εἶναι μὲν τὰ ἀπολυτίκια τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο εἶναι ἄσχετα πρὸς τὸ θέμα τῆς δοξολογίας, τὸ νέο ἔτος, γιὰ τὴν ἑναρξί τοῦ ὁποίου γίνεται αὐτὴ καὶ ὄχι γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἢ τῆς Περιτομῆς. Τὰ εἰρηνικὰ ποὺ προηγοῦνται τῆς δοξολογίας καὶ αἱ αἰτήσεις ποὺ τὴν ἀκολουθοῦν ἐπαναλαμβάνουν τὰ ἴδια αἰτήματα, ἐπιμηκύνουν χωρὶς λόγο τὴν ἀκολουθία καὶ δὲν περιλαμβάνουν τίποτε τὸ σχετικὸ πρὸς τὸ νέο ἔτος. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ δοξολογία, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς δεήσεως ποὺ φαίνεται νὰ ἔχη ἢ ὅλη τελετὴ, τίθεται κατὰ περίεργον τρόπον ἀνάμεσα σὲ δύο ἐκτενεῖς, πρᾶγμα λειτουργικῶς ἄηθες. Τὸ «Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός...» ἐπέχει θέσιν εὐχῆς, πάλιν ἀσχέτου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τελετῆς, ἐνῶ δὲν θὰ ἦταν δύσκολο νὰ εὑρεθοῦν πέντε σχετικὰ λόγια γιὰ νὰ συνταχθῇ, σύμφωνα πρὸς τὴν παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας, μιὰ νέα εἰδικὴ εὐχὴ. Ἡ ὅλη δηλαδὴ ἀκολουθία σὲ ἕναν ποὺ ἐν ψυχρῷ θὰ τὴν παρακολουθοῦσε, θὰ ἔδινε τὴν ἐντύπωσι μιᾶς συρραφῆς ἀσχέτων πρὸς τὴν περίστασι λειτουργικῶν τεμαχίων χωρὶς τίποτε τὸ δημιουργικόν, μιὰ λειτουργικὴ σὺναξι στὴν ὁποία μαζεύονται οἱ πιστοὶ γιὰ ὀρισμένον σκοπόν, νὰ δοξολογήσουν τὸ Θεὸ καὶ νὰ δεηθοῦν γιὰ τὸ νέο ἔτος, λέγουν πολλὰ καὶ στὸ τέλος φεύγουν, χωρὶς νὰ εἰποῦν τίποτε γιὰ τὸν σκοπόν, γιὰ τὸν ὁποῖον εἶχαν συναχθῆ.

Οἱ προσπάθειες ἀναμορφώσεως τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς ποὺ ἔγιναν ἀργότερα δείχνουν ἀκριβῶς πόσο αἰσθητὴ ἔγινε ἡ ἐλαττωματικότης τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς, ποὺ εἶχε πιά ὅμως δημιουργήσει παράδοσι, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν θέλησαν νὰ ἀποδεσμευθοῦν οἱ διορθωταί. Τὸ πρῶτον βῆμα ἔγινε μὲ τὴν ἔκδοσι τῶν σχετικῶν ἀκολουθιῶν κατὰ τὸ 1932, ποὺ ἀκολουθεῖ καὶ ἡ ἔκδοσι τοῦ Ἱερατικοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τοῦ 1951, καὶ τὸ δεύτερον μὲ τὴν δευτέρα ἔκδοσι τοῦ ἴδιου τοῦ Ἱερατικοῦ πάλι ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τὸ 1962, βάσει τοῦ τυπικοῦ ποὺ εἶχε προηγουμένως διαμορφωθῆ στὸ κατ' ἔτος ἐκδιδόμενον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον — Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ κακὸν στὴν περίπτωσί μας εἶναι ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ μορφὲς φέρουν τὴν ἐγκρισί τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ ἐκδίδονται ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐπίσημον ἐκδοτικὸν οἶκον, τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν. Δίκαια λοιπὸν

διερωτᾶται ὁ ἱερεὺς ποὺ ὑποβάλλει τὴν ἐρώτησι, καὶ ἄλλοι πολλοὶ μαζί με αὐτὸν, ποιά ἀπὸ τὶς δύο τελευταῖες ἀναθεωρήσεις εἶναι ἡ ὀρθότερα, ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν κατὰ τὴν τέλεσι τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς. Οἱ διαφορὲς τῶν δύο τάξεων εἶναι κυρίως οἱ ἐξῆς: Κατὰ τὴν πρώτη προτάσσεται τὸ ἀπολυτίκιο τῆς Περιτομῆς καὶ ἔπεται τοῦ ἀγίου, ὅπως ψάλλονται τὰ ἀπολυτίκια αὐτὰ στὶς ὄρες, στὴν θεία λειτουργία καὶ σὲ ἄλλες περιπτώσεις, ἐνῶ κατὰ τὴν δευτέρα προηγεῖται τὸ ἀπολυτίκιο τοῦ ἀγίου τοῦ ἀπολυτικίου τῆς Περιτομῆς, κατὰ τὴν σειρά πού ψάλλονται στὸν ἑσπερινὸ, στὸν ὄρθρο καὶ σὲ ἄλλες περιπτώσεις. Κατὰ τὴν νεωτέρα τάξι (Ἱερατικὸν 1962) μετὰ τὸ «Ἐπι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι...» παρεμβάλλεται τὸ «Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεὸς...» καὶ ἀκολουθεῖ ἡ εἰδικὴ εὐχὴ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους, ὅπως στὴν λιτὴ καὶ ἀρτοκλασία, ὅποτε ἡ εὐχὴ θὰ πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς εὐχὴ κεφαλοκλισίας, κατὰ τὴν παλαιότερα (Ἱερατικὸν 1951) λέγεται μόνον ἡ εὐχὴ χωρὶς τὸ «Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεὸς...», ὅπως εἶναι καὶ τὸ ὀρθότερο, ἐφ' ὅσον κατὰ τὸν πρῶτο τρόπο ἔχομε οὐσιαστικὰ δύο εὐχές, ποὺ κατακλείονται μὲ τὶς συνήθειαι καταλήξεις τῶν εὐχῶν καὶ ἡ πρώτη δὲν προσθέτει τίποτε τὸ ἰδιαιτέρο στὴν ὅλη ἀκολουθία, ὑπῆρχε ὅμως στὴν τάξι τῆς Ἰνδίκτου καὶ στὴν παλαιότερα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπειδὴ δὲν εἶχε συνταχθῇ ἀκόμη ἡ εἰδικὴ εὐχὴ. Πάντως πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι μὲ τὶς δύο αὐτὲς ἀναθεωρήσεις βελτιώθηκε ἀρκετὰ ἡ ἀκολουθία ἐφ' ὅσον παρελείφθησαν τὰ εἰρηνικὰ καὶ εἰσῆχθη ἡ ὀραία εἰδικὴ γιὰ τὴν περίστασι εὐχὴ. Οἱ ἱερεῖς μας, ἐφ' ὅσον καὶ οἱ δύο μορφὲς φέρουν τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἔγκρισι, ἄς ἀκολουθοῦν ἀδιακρίτως ὅποια ἔχουν στὴν διάθεσί των καὶ ἂν ἔχουν καὶ τὶς δύο ἄς προτιμοῦν τὴν νεωτέρα, ἀφοῦ μάλιστα οἱ διαφορὲς των εἶναι ἐπουσιώδεις καὶ τὰ, ἔστω, σφάλματά των δὲν εἶναι πρὸς θάνατον.

Ἄς μᾶς ἐπιτραποῦν δυὸ λόγια γιὰ μιὰ μελλοντικὴ ὀρθότερα διευθέτησι τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς. Ἐν πρώτοις τὰ ἄσχετα πρὸς τὴν ὑπόθεσι τῆς τροπάρια, τὰ ὁποῖα ἐπανεπιλημμένως ἔχουν ψαλῆ κατὰ τὴν ἀκολουθία τῆς ἡμέρας, θὰ πρέπει νὰ δώσουν τὴν θέσι των σὲ εἰδικὰ τροπάρια τῆς ἀκολουθίας τῆς Ἰνδίκτου. Στὴν πρώτη Σεπτεμβρίου ὑπάρχει πλῆθος ὀραίων καταλλήλων τροπαρίων, ὅπως τὸ ἀπολυτίκιο καὶ τὸ κοντάκιο καὶ τὰ ὀραϊότατα ἰδιόμελα τῆς λιτῆς, τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ ἐμπλουτίσουν τὴν ἀκολουθία. Μετὰ τοὺς πρώτους στίχους τῆς δοξολογίας θὰ ἔπρεπε νὰ σταχυολογηθοῦν ἀπὸ τοὺς ψαλμοὺς καὶ νὰ ψάλλωνται εἰδικοί στίχοι, ὅπως ἤδη γίνεται σὲ ἄλλες περιστάσεις. Ἐτσι ἡ δοξολογία θὰ πάρῃ τὴν μορφή εἰδικῆς «ἐκλογῆς» ἀπὸ τοὺς ψαλμοὺς. Μετὰ ἀπὸ αὐτὴν κατ' ἀκριβείαν καὶ κατὰ τὸ σύνηθες σχῆμα τῶν βυζαντινῶν ἀκο-

λουθιῶν θὰ εἶχε θέσι τὸ τρισάγιο καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ μετατεθοῦν τὰ ἀπολυτίκια, πού σήμερα ψάλλονται στὴν ἀρχὴ τῆς ἀκολουθίας, τὰ τροπάρια δηλαδὴ τῆς Ἰνδίκτου. Ἡ ἐκτενὴς νὰ ἐμπλουτισθῇ μὲ εἰδικὰ αἰτήματα, πού νὰ προτρέπουν τὸν λαὸ σὲ εἰδικὴ γιὰ τὸ νέο ἔτος προσευχὴ καὶ νὰ εἰσάγουν τὰ θέματα τῆς εὐχῆς, πού θὰ ἀνακεφαλαιώσῃ καὶ θὰ ἀναφέρῃ στὸν Θεὸ τὰ αἰτήματα αὐτά. Τέτοιες αἰτήσεις μποροῦν νὰ σταχυολογηθοῦν ἀπὸ τὰ χειρόγραφα ἢ νὰ συνταχθοῦν ἐξ ὑπ' ἀρχῆς κατὰ τὸ ὑπόδειγμα παλαιότερων. Τέλος τὸ «Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός...», ἐφ' ὅσον δημιουργεῖ ζητήματα ἢ παρουσία του στοῦ σημεῖο αὐτὸ καὶ ὁμολογουμένως πλεονάζει, καλὸ εἶναι νὰ παραλειφθῇ, ἀντικαθιστάμενο ἀπὸ τὴν ὠραία εἰδικὴ εὐχὴ, πού ἴσως θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ ἀπλουστέρα στὴν διατύπωσι καὶ περιεκτικώτερα στὰ αἰτήματα.

114. Ὅταν ἔχω νὰ διαβάσω σαραντισμὸ ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀκολουθία (γάμου, βάπτισεως κλπ.) καὶ εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναλήψεως ἢ τῆς Πεντηκοστῆς ἢ τῆς Μεταμορφώσεως κλπ. ποία ἀπόλυσις γίνεται; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Π. Σιάπκαρη).

Οἱ ἀκολουθίες τῶν μυστηρίων καὶ πολλῶν ἄλλων τελετῶν εἶναι γνωστὸ ὅτι ἔχουν ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ στὶς ἀπολύσεις των. Ἔτσι τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἁγίου βαπτίσματος προτάσσεται τὸ «Ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου βαπτισθῆναι καταδειξάμενος...», τοῦ γάμου «Ὁ διὰ τῆς ἐν Κανᾶ ἐπιδημίας τίμιον ἀναδείξας τὸν γάμον...» ἢ κατὰ διάφορα χειρόγραφα «Ὁ ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας τίμιον ἀναδείξας τὸν γάμον...» Παντελεήμονος 364, Τ. Σταυροῦ 615) ἢ «Ὁ εὐλογῆσας τὸν γάμον...» (Παντελ. 780), τῆς εὐχῆς εἰς γυναῖκα λεγὼ «Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς...», τῆς εὐχῆς τῆς ὀνοματοδοσίας «Ὁ ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ...», τῆς εὐχῆς τοῦ σαραντισμοῦ «Ὁ ἐν ἀγκάλαις τοῦ δικαίου Συμεῶν...», τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας «Ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν...» ἢ «Ὁ καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων τὴν ἐξουσίαν ἔχων (ἢ ἐξουσιάζων)...» καὶ τὰ ὅμοια. Κάθε δηλαδὴ ἐπὶ μέρος ἱερὰ τελετὴ ἐντάσσεται μέσα στοῦ πλάσιου τῆς ὅλης ἐν Χριστῷ οἰκονομίας, κατὰ τέτοιο τρόπο ὥστε κάθε ἓνας πιστὸς νὰ ζῆ ἐν Χριστῷ κάθε γεγονὸς τῆς ζωῆς του καὶ νὰ ξαναζῆ ὁ ἴδιος προσωπικὰ κάθε γεγονὸς τῆς ζωῆς Ἐκείνου. Καὶ οἱ εὐχὲς τῆς κάθε μιᾶς ἀκολουθίας καὶ οἱ Πατέρες πού συστηματικὰ, ὅπως ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης, ἢ περιστατικὰ τὶς ἐρμήνευσαν, τὶς βλέπουν πάντα μὲ αὐτὸ τὸ πνευμα. Ὁ πιστὸς γεννᾶται, λαμβάνει ὄνομα τῆ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, εἰσά-

γεται στὸν ναὸ κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴ, βαπτίζεται, θάπτεται, μιμούμενος καὶ ἐφαρμόζοντας στὸν ἑαυτὸ του ὅσα ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος «εἰς ἑαυτὸν κατειργάσατο» κατὰ τὸν Συμεῶν (Διάλογος, κεφ. 42 — 57 κ.ἀ.), γινόμενος ἔτσι σύσσωμος μετὰ τὸν Χριστὸν. Ἀκριβῶς δὲ κάθε τελετὴ ἢ μυστήριον αὐτὸ τὸ στοιχεῖο θέλει νὰ ἐξάρη, ὑπενθυμίζοντας μετὰ τις εὐχὲς, τὰ τροπάρια καὶ τὴν εἰδικὴ ἀκόμη ἀπόλυσι τὸ ἀντίστοιχο γεγονός τοῦ βίου τοῦ Σωτῆρος, ὅπως ἀκριβῶς γίνεται καὶ στίς δεσποτικὲς ἑορτὲς. Σ' αὐτὲς πάλι τίς τελευταῖες εορτάζομε μὲν τὸ σωτηριῶδες γεγονός τοῦ βίου τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ πάλι σὰν προσωπικὰ δικὸ μας γεγονός, ἐφ' ὅσον ὁ Σωτὴρ γεννήθηκε γιὰ νὰ ἀναπλάσῃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, βαπτίσθηκε προτυπώνοντας τὸ βάπτισμα τὸ δικὸ μας καὶ καθαιρόμενος τὴν ἰδικὴν μας κάθαρσιν, ἀπέθανε καὶ ἀνέστη γιὰ νὰ γίνῃ πρόξενος τῆς ἰδικῆς μας ἀθανασίας. Μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς ὅτι στὰ ἐπὶ μέρους μυστήρια, οἱ τελετὲς ποὺ γίνονται γιὰ τὸν πιστὸν, ἔχουν κάποιο χαρακτῆρα δεσποτικῆς ἑορτῆς, ἐφ' ὅσον αὐτὰ ἐν ὀνόματι καὶ εἰς ἀνάμνησιν ἐκείνης τελοῦνται. Αὐτὸ ἐξάιρεται καὶ μετὰ τις ἀπολύσεις, ποὺ φέρουν τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἀπολύσεων τῶν ἀντιστοίχων δεσποτικῶν ἑορτῶν. Ἔνεκα τούτου οἱ ἀκολουθίαι αὐτὲς δὲν ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὸν εορτολογικὸ κύκλο, μέσα στὸν ὁποῖο τυχαίνει νὰ τελεσθοῦν, ἐκτὸς μόνο ἀπὸ τὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, τῆς ὁποίας παρεμβάλλεται καὶ τὸ ἀπολυτίκιον. Θὰ ἦταν ἐξ ἄλλου καὶ πρακτικῶς ἀδύνατον νὰ συνδυασθῇ ἡ εἰδικὴ ἀπόλυσις ἐπὶ παραδειγματι τοῦ γάμου πρὸς τὴν ἀπόλυσι τῆς Ὑπαπαντῆς ἢ τῆς Πεντηκοστῆς κλπ. Καὶ στὰ χειρόγραφα καὶ στίς ἐντυπες ἐκδόσεις δὲν γίνεται πούθεν ἄλλο λόγος γιὰ μιὰ τέτοια προσαρμογὴ τῆς ἀπολύσεως.

Ἄλλως ὅμως ἔχουν τὰ πράγματα γιὰ τίς διάφορες ἀκολουθίας τῆς ἡμερονικτίου προσευχῆς τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τις ἀπολύσεις τῶν ὁποίων ἀσχολοῦμεθα σὲ ἄλλη ἀπάντησι.

Φ.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιδικιοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
 Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ “ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ,”

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Εἰς τὸ ὑπ’ ἀριθμ. 23 τεῦχος τῆς 1 Δεκεμβρίου 1967 τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημέριος» καὶ εἰς τὴν στήλην τῶν ἀπαντήσεων ἐπὶ λειτουργικῶν καὶ κανονικῶν ἐρωτήσεων, ἐδόθη ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν, ὅτι ἡ παράδοσις τοῦ «Ἀποστόλου» εἰς τὸν ἀναγνώστην ὑπὸ τοῦ ἱερέως «εἶναι θεωρητικῶς καὶ ἱστορικῶς καὶ πρακτικῶς ἀδικαιολόγητος».

Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν εἶναι ἀδικαιολόγητος. Καὶ πρῶτον θεωρητικῶς. Δὲν εἶναι αἱ ἀποστολικαὶ περικοπαὶ τμήμα ἀναπόσπαστον τῆς Κ.Δ., ἰσόκυροι πρὸς τὰ Εὐαγγέλια ; Διατὶ νὰ μὴ εἶναι καὶ ὁ «Ἀπόστολος» δεμένος, καθ’ ὄν τρόπον καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ; Διατὶ τὸ Εὐαγγέλιον νὰ εὑρίσκειται, ὀρθῶς εἰς τὸ ἱερώτερον μέρος τοῦ Ναοῦ, ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπεζῆς, καὶ ὁ «Ἀπόστολος» νὰ εἶναι ἐρριμένος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὡς ἐν τῶν λοιπῶν βιβλίων ; «Ταῦτα γράφει ὁ σεβαστὸς καθηγητῆς κ. Β. Βέλλας. («Ἐφημέριος» τόμ. Γ’ σελὶς 133).

Ἄλλ’ ἀκόμη ὁ «Ἀπόστολος» δὲν εἶναι μόνον ἱερὸν βιβλίον, πρὸς τὸ ὁποῖον, «ἐξ ἴσου ἱερά εἶναι καὶ τὰ ἄλλα λειτουργικὰ βιβλία», ὡς ἀναφέρεται ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως, ἀλλ’ εἶναι μέρος τῆς Θεοπνεύστου Γραφῆς. Καὶ οὐδῶλος ὁμοιάζει πρὸς τὰ Μηναῖα, τὴν Παρακλητικὴν ἢ τὸ Τριῶδιον. Ἐντεῦθεν διὰ τοῦ «νεωτερισμοῦ» δὲν «ὑπερβάλλονται τὰ πράγματα», ἀλλ’ ἀπλῶς δίδεται ἡ ἀρμόζουσα θέσις καὶ ἱερότης εἰς τὸν «Ἀπόστολον».

Δεύτερον ἱστορικῶς. Συμφωνῶ ὅτι οὐδαμοῦ ὑπάρχει διάταξις ὑπαγορεύουσα τὴν πρᾶξιν ταύτην. Πλὴν ὅμως καὶ οὐδεμία ἀπαγορεύουσα τοιαύτη ὑπάρχει. Διατὶ λοιπὸν νὰ μὴ ἐξαρθῇ ἡ θέσις τοῦ «Ἀποστόλου» καὶ νὰ μὴ ὑποβοηθῆσθαι καὶ τοὺς ἐκκλησιαζομένους νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι ἄλλη ἡ θέσις τῶν ὕμνων καὶ ἄλλη ἡ ἀξία τοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος ; Τρίτον πρακτικῶς. «Ἡ προανᾶγνωσις τοῦ κειμένου» ἐπ’ οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεταί τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ὡς εἰς τὴν ἀπάντησιν τῆς ἐρωτήσεως ἀναφέρεται, διότι ὅπωςδήποτε δὲν θὰ εἶναι ἀπηλλαγμένη σφαλμάτων ἢ ἀπαγγελία. Ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν ἀναγνώστην—ἀφ’ οὗ ἔχει ἀνεύρει τὸν κατάλληλον καὶ καλλίτερον ἀπαγγέλλοντα, ὥστε νὰ ἀποφεύγωνται αἱ ἐναλλαγαί, αἱ ἐκνευριστικαὶ πολλακίς— νὰ μελετᾷ τὸ κείμενον εἰς τὴν οἰκίαν του, πρὸς καλλίτεραν ἀπόδοσιν τοῦ νοήματος τοῦ Θεοπνεύστου κειμένου.

Ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ ἱερέως παράδοσις τοῦ «Ἀποστόλου» εἰς τὸν ἀναγνώστην, μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ τῆς ἀρχαιοπρεποῦς λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου, καθ’ ἣν κατὰ τὴν μικρὰν Εἴσοδον περιφέρεται ὁμοῦ

Στὸ περιθώριο τῆς Ἀγίας Γραφῆς

Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

Τὸ Εὐαγγέλιο περιέχει κανόνες βίου κι' ἐντολές, ποὺ ἀπευθύνονται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους γενικὰ κι' ἔχουν τὴν ἴδια ἰσχὺ γιὰ τὸν καθένα. Ἔργο τοῦ ποιμένου καὶ τοῦ διδασκάλου στὴν Ἐκκλησία εἶναι νὰ μεταδίνουν αὐτὸ τὸ σωτήριο περιεχόμενο στὶς ψυχές, ἔχοντάς το προηγουμένως οἰκειωθῆ οἱ ἴδιοι, κάνοντάς το ζωὴ τους. Διότι τίποτε δὲν ἀσκεῖ τόσο δυνατὴ κι' ἀποτελεσματικὴ ἐπίδραση ὅπως τὸ ζωντανὸ παράδειγμα, ὁ σύμφωνος μὲ τὰ λόγια τῆς διδασκαλίας βίος. Φῶς τοῦ κόσμου καλεῖ ὁ Κύριος τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς μύστες του, ὑπογραμίζοντας ὅτι εἶναι φῶς μὲς' ἀπὸ τὰ «καλὰ ἔργα» τους. Κι' ἄλλοῦ, πρὸ κατηγορηματικά, τονίζει ὅτι ὁ «ποιήσας καὶ διδάξας», αὐτὸς μονάχα, ἀξίζει στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλὰ ὅπως οἱ γιατροί, ἔχοντας στὸν νοῦν καὶ στὴν διάθεσή τους ὅλα τὰ φάρμακα κι' ὅλες τὶς θεραπευτικὲς μεθόδους, χρησιμοποιοῦν ἀπ' αὐτὲς τὶς γνώσεις τους κι' ἀπ' αὐτὰ τὰ μέσα ὠρισμένα κάθε φορὰ κι' ἀνάλογα μὲ τὴν προσωπικὴ κατάσταση τοῦ ἀρρώστου κι' ὄχι μὲ τὰ γενικὰ ἀπλῶς δεδομένα τῆς παθήσεως, ἔτσι κι' ὁ ποιμὴν κι' ὁ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ νὰ λαβαίνει κανεὶς ὑπ' ὄψη τὶς εἰδικὲς συνθήκες τῶν ψυχῶν καὶ νὰ χρησιμοποιοῖ μὲ ἀντίστοιχο τρόπο τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ξέροντας ὅτι ἔτσι μονάχα θὰ φέρῃ τὸ ποθητὸ ἀποτέλεσμα, εἶναι ὅ,τι λέμε διάκριση στὸ ποιμαντικὸ καὶ διδακτικὸ ἔργο.

Στὴν ὥρα του καὶ στὴν κατάλληλη δόση πρέπει νὰ δίνουμε

μετὰ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Π. Διαθήκης ὑπὸ τῶν κληρικῶν, καὶ ἐν συνεχείᾳ παραδίδεται ὑπὸ τοῦ προεξάρχοντος εἰς διάκονον, ἐὰν ὑπάρχωσι περισσότεροι τοῦ ἑνός, ἢ εἰς τὸν ἀναγνώστην πρὸς ἀνάγνωσιν.

Ἡ παράδοσις αὕτη ἐπιδρᾷ ὄχι μόνον ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαζομένων, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀποκτᾷ συνείδησιν, ὅτι δὲν ἀπαγγέλλει ἕναν ἕμνον, ἀλλὰ αὐτὸν τὸν θεῖον νόμον, τὸν ζῶντα λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι «ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διῆκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος».

Μετὰ τιμῆς.

Ἄρχιμ. Πολύκαρπος Ἱ. Ἀθανασίου

Ἱερατ. Προϊστάμενος

ἱεροῦ Πανεπιστημικοῦ Ναοῦ Καπνικαρέας.

τὸ ἄλφα ἢ τὸ βῆτα παρασκευάσμα ἀπὸ τὸ νοητὸ φαρμακεῖο τῆς Γραφῆς. Ἄλλοτε χρειάζονται τὰ μαλακτικὰ ἐπιθέματα, ἄλλοτε ἡ καυτηρίαση ἢ τὸ νυστέρι. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν, ἐπιβάλλεται ἡ ἀνάπαυσις, ἡ πλοῦσις τροφῆς. Σ' ἐκείνη, ἡ καταπόνησις, ἡ νηστεία. Ἐδῶ, ἡ σκληρὴ κι' ἀπαιτητικὴ πλευρὰ τοῦ εὐαγγελίου. Ἐκεῖ, ἡ παρηγορητικὴ, ἡ ἀνεκτικὴ, ἡ στηρικτικὴ. Ἄλλοῦ, πρέπει νὰ τονίζουμε καὶ νὰ περιβάλλουμε παραδείγματα εἴτε ἀπὸ τὴ Γραφή, εἴτε ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ἀπὸ τὸ σημερινὸ περιβάλλον τῆς, ποὺ δείχνουν πόσο καὶ μὲ τί ζῆλον ἐφαρμόζονται οἱ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ. Κι' ἄλλοῦ, νὰ κάνουμε τὸ ἀντίθετο, παρασιωπῶντας τὶς ἀκραῖες πηγὲς ἐμπνεύσεως. Διότι, σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν, ἡ ἀντοχὴ εἶναι μικρὴ κι' ἡ ἰσχυρὴ προτροπὴ, ἀντὶ νὰ φιλοτιμήσῃ καὶ νὰ ἐνθουσιάσῃ, μπορεῖ νὰ μωδιάσῃ, ν' ἀποθαρρύνῃ καὶ νὰ συντελέσῃ σὲ θάνατο πνευματικόν. Ἔτσι τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἀντίθετο ἀπὸ τὴν ἐπιδίωξιν.

Πρέπει νὰ ἀναζητήσωμε τὴ βάση τῆς ποιμαντικῆς καὶ διδακτικῆς διακρίσεως στὴν ὑπόληψιν, ἅκρα κι' ἀπεριόριστη, ποὺ ὀφείλει κανεὶς στὸν πλησίον του, τὸ «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» κτίσμα, στὴν πλήρη ἀξιολόγησιν τοῦ Ἀνθρώπου, ὅπως μᾶς τὴν προβάλλει ἡ Γραφή. Ὁ Χριστός, πρότυπον αὐτῆς τῆς διακρίσεως, «λίον τυφόμενον οὐ σβέσει καὶ κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει», λέγει ὁ Προφήτης. Ἡ συμπεριφορὰ του στὸν ἀδύνατον ἄνθρωπον θὰ εἶναι λεπτὴ, προσεκτικὴ, ὅλο τρυφερὴ ἔγνωια. Δὲν θ' ἀποσβῆσῃ τὸ φυτίλι ποὺ καπνίζει καὶ δὲν θὰ σπᾶσῃ ὀλότελα τὸ μισοτσακισμένον καλάμι. Δὲν ἤλθε στὸν κόσμον γιὰ νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, νὰ τοῦ φερθῇ ὅπως ἀξίζει, ὁπότε ἀσφαλῶς θὰ συνέτριβε τὸν κόσμον καὶ θὰ τὸν ἀπόσβηνε, ἀλλὰ ἤλθε γιὰ νὰ τὸν σώσῃ, στηρίζοντας τὴν ἀδυναμία, του, καθαρίζοντάς τον ἀπὸ τὴν καπνίαν τῆς ἁμαρτίας καὶ κάνοντάς τον πάλι γερό, ποτίζοντάς τον μὲ τὴν ἀγνὴ φλόγα τοῦ Πνεύματος.

Γιατὶ ὁ κόσμος, ὁ ἄνθρωπος, ὅσον κι' ἂν ἔπαισε κι' ἂν ἀχρειώθηκε μετὰ τὴν προπατορικὴν παρακοὴν καὶ τὴν ἔξωσιν τῶν πρωτοπλάστων ἀπὸ τὸν Παράδεισον, δὲν παύει νὰ εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸν Υἱόν, τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, «δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο». Δὲν παύει νὰ συνέχεται ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Δὲν παύει νὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενον, ἡ «ἀξία» τῆς ἀγάπης τοῦ Πατρὸς. Στὴν ἀνθρώπινον φύσιν, σὰν στὴ δραχμὴ τῆς γνωστῆς μικρῆς παραβολῆς τοῦ Κυρίου, ἔστω κι' ἂν ἡ δραχμὴ αὐτὴ εἶναι κρυμμένη στὰ σκοτάδια τοῦ Πονηροῦ, θαμμένη στὴ σκόνῃ τῆς ματαιότητος, παραπεταμένη σὲ κάποια ἀπὸ τὶς γωνιὰς τῆς ἁμαρτίας, ὑπάρχει πάντα τὸ μέταλλον τοῦ λογικοῦ ὄντος,

ή θεοείκελη ἀποτύπωση τοῦ «κατ' εἰκόνα», ἡ ἀξία κι' ἡ ἐλπίδα τῆς ἐπανευρέσεως. Καὶ ἡ θεία ἀγάπη λοιπόν, ὅμοια μὲ τὴ γυναῖκα τῆς παραβολῆς, πού μετακίνησε ὅλα τὰ σκεύη τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὸ σάρωσε ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη, γιὰ νὰ βρῆ τὴ χαμένη δραχμὴ, κάνει τὸ πᾶν γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὴν ἐπαναφορά του στὸ φῶς τῆς θείας δόξης. Ὁ ἄνθρωπος—λέγει ὁ Χριστὸς—εἶναι μιὰ ἀξία, πού μπροστά της ὀλόκληρο τὸ ὑλικὸ σύμπαν δὲν εἶναι ἰσοστάσιο, δὲν μπορεῖ νὰ βαρύνῃ περισσότερο στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ.

“Ὅποια λοιπόν κι' ἂν εἶναι ἡ κατάστασή του, ὅσο βαθειὰ κι' ἂν εἶναι βουτηγμένος στὴν ἁμαρτία, γιὰ τὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία του ὁ ἄνθρωπος, ὁ κάθε ἄνθρωπος, εἶναι ἀπόλυτα, ἀνεξάντλητα ἐπιθυμητὸς κι' ἀγαπημένος. Προκειμένου, ἔτσι νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ σωτηρία του, ὁ Θεὸς κι' ἡ Ἐκκλησία δὲν φείδονται καμμιά ὑπερβολικὴ φροντίδα καὶ δὲν ἐξαντλοῦν ποτὲ τὴν προσοχή, τὴν τρυφερὴ μεταχείριση, ὥστε νὰ μὲ κάνουν ζημιὰ στὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀναγέννηση, νὰ τοῦ δώσουν τὴν πνευματικὴν ὑγεία, τὴ μακάρια ἀθανασία, γιὰ τὴν ὁποία πλάσθηκε κι' εἶναι προωρισμένος. Ὅπως ἐπίσης δὲν παραθεωροῦν καὶ κανένα σκληρὸ μέτρο, ἂν κι' ὅσο τὸ ἀντέχει ἡ κατάστασή του, ὥστε νὰ μπῆ ὁ ἄνθρωπος στὴν ἀνάνηψη, στὴ μετάνοια.

Αὐτὴ λοιπόν ἡ πηγάζουσα ἀπὸ τὴ θεία ὑπόληψη πρὸς τὸν ἄνθρωπο διαφορότροπη κατὰ τὶς περιπτώσεις μεταχείρισή του, μὲ μοναδικὸ σκοπὸ τὴν ἐπίτευξη τῆς σωτηρίας του, εἶναι ἡ εὐαγγελικὴ διάκριση, πού πρέπει νὰ στολίζῃ, στὸ ἔργο του, τὸν ποιμένα καὶ διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἐμπνέει καὶ τὴν κατευθύνει ἡ σοφία τῆς θείας ἀγάπης, ἡ «πίστη» τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο :

Κύριε, στὸν ἄνθρωπο πιστεύεις
τέλεια,
ὅσο κι' ἂν εἶν' ἀκατανόητο,
ὅσο πιὸ δύσκολο ἀπὸ τὴ δική μας πίστη
σὲ σένα...
Γι' αὐτὸ ἀναμένεις,
γι' αὐτὸ ἡ στερνὴ λέξη
εἶναι δικιά σου.*

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

* Βασ. Μουστάκη, Ποιήματα, Α', Ἀθήναι 1965, σελ. 16.

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

23. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΑΤΡΟΣ

«Γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύχτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον (Πραξ. κ', 31).

Ὁ κύκλος τῆς ἀποστολικῆς δράσεως τοῦ Παύλου πλησιάζει νὰ κλείσῃ. Κανείς ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς δώδεκα στενοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, δὲν ἔδειξε τέτοια ἀγιότητα, τέτοια ἀντοχή, τέτοια καταπλήσσουσαν δραστηριότητα χάριν τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ εἰπῇ τὸ ἀγγελικὸ ἐκεῖνο «ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός» (Γαλ. β', 20), καὶ τὸ «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κριτής. . .» (Β' Τιμ. δ', 78). Τέτοια συνειδησι ἀγιότητος καὶ εὐσυνειδησίας ἐπάνω στὸ καθήκον μονάχα ἰσάγγελος μὲ νεκρωμένη τῇ σάρκα καὶ αἰχμάλωτη ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ψυχὴ μπορεῖ νὰ ἔχη.

Ἐφ' ὅσον τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὸν πληροφορεῖ πὺς κλείνει ὁ κύκλος τῆς δράσεώς του, ἔκρινε καθήκον του νὰ ἐτοιμάσῃ ψυχικὰ τὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μ. Ἀσίας ὥστε ὅλοι μαζί, κι' ὁ καθένας χωριστά, ν' ἀναλάβουν κάπως συνειδητότερα τὸ βᾶρος τῶν ποιμαντικῶν εὐθυνῶν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκοπίασεν, ὑπέφερε, ὑπέστη τόσας κακώσεις γιὰ τὴ θεμελίωσι τῆς Ἐκκλησίας, κι' ἔπρεπε ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ νὰ περιφρουρηθῇ καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σωτικὸ προορισμὸ τῆς. Ἐπειδὴ εἶχε τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἐπιταγὴ νὰ παρευρεθῇ στὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐβιάζετο νὰ τακτοποιήσῃ καὶ τὰ τῆς Μ. Ἀσίας, γιὰ τελευταία φορά, ὥστε νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του μὲ ἡρεμὴ καὶ γαλήνια τῇ συνειδησί του καὶ στὸ κεφάλαιον αὐτό. Εἶχε ὀργανώσει καλὰ τὴν Ἐκκλησία μὲ τὸν αὐστηρὸ ἀποστολικὸ τύπο καὶ μὲ φρουροὺς ἐκεῖ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ κληρικοὺς διαδόχους του, μολονότι πουθενὰ δὲν εὗρηκε αἰσόψυχον», δηλαδὴ ἕνα δεῦτερον Παῦλον, ἔτοιμο νὰ πέσῃ στὴ φωτιὰ καὶ στὴ θάλασσα γιὰ τὴ δόξα τοῦ Χριστοῦ : «Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει», ἔγραφε πρὸς τοὺς Φιλιππησίους μὲ τὴν ἐλπιδοφόρον ὑπόσχεσι πὺς θὰ τοὺς ἔστειλε πολὺ σύντομα τὸν Τι-

μόθεο (Φιλιπ. β', 20). Είναι τὸ πικρὸ παράπονο τῶν ὀλίγων ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου, πού ἀγωνίζονται χωρὶς κατανόησι, χωρὶς συμπαράστασι καὶ ζεστασιά, μόνοι τους, καὶ πολλάκις ἐν μέσῳ ἀνερμηγεύτων ἀντιδράσεων ἐκ μέρους ἀδελφῶν.

Μπροστά στὸ ἐπεῖγον τοῦ πράγματος οἰκονομεῖ τὸ χρόνο καὶ ἀπὸ τὴν Μίλητο φθάνει στὴν Ἔφεσο, ὅπου τόσο ἠγωνίσθη καὶ ἐκινδύνευσε ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας. Σκοπὸς του ἦταν νὰ τονίσῃ στὰ κληρικὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας ὠρισμένα σημεῖα, πού πρέπει νὰ προσέξουν ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἀποχωρισμὸ του. Γι' αὐτὸ ἀμετακαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας». Ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν καὶ παρευρέθησαν κοντὰ στὸν Πνευματικὸ τους Πατέρα. Συγκινητικὴ ἡ στιγμή τῆς κληρικῆς αὐτῆς συγκεντρώσεως. Στὴ μέση ὁ Πατέρας μὲ τὰ στίγματα τοῦ Χριστοῦ, καὶ γύρω του ὄλοι οἱ κληρικοὶ πού, διαλεγμένοι ἕνας-ἕνας καὶ χειροτονημένοι ἀπὸ τὸν ἴδιο Πατέρα, παρουσίαζαν τὴ ζωντανὴ ἔκφρασι τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ σὲ μορφὲς ἐργατῶν τοῦ Ἀμπελώνος τοῦ Κυρίου. Ποιὰ αἰσθήματα διεκατεῖχαν τὴν ψυχὴ τοῦ Παύλου καὶ τῶν πνευματικῶν του ἀναστημάτων, τῶν «πρεσβυτέρων», τὰ νοιώθει μόνον ἐκεῖνος πού μπορεῖ νὰ μεταφερθῇ ἀναδρομικὰ στὴν Ἔφεσο καὶ νὰ γίνῃ ἕνα μὲ τὸν τίμιον ἐκεῖνο Σύλλογον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐκεῖ. Μὲ δακρύβρεκτα μάτια ὁ Ἀπόστολος τονίζει στοὺς Πρεσβυτέρους τὰ ἑξῆς : «Σεῖς γνωρίζετε καλὰ πὼς ἀπ' τὴν πρώτην ἡμέρα πού πάτησα τὸ πόδι μου στὴν Ἀσία, δὲν ἔφυγα καθόλου ἀπὸ κοντὰ σας. Ἐδούλευα γιὰ τὴ δόξα τοῦ Κυρίου μὲ τελεία ταπεινώσι. Καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς πὼς ἔχουσα τόσα δάκρυα, λόγῳ τῶν πειρασμῶν πού μοῦ συνέβησαν ἐξ αἰτίας τῶν ἐχθρικῶν ἐκδηλώσεων ἐναντίον μου τῶν Ἰουδαίων, ἐν τούτοις δὲν παρέλειψα νὰ σᾶς κατατοπίζω καὶ νὰ διδάσκω δημοσίᾳ καὶ στὰ σπίτια τῶν Ἰουδαίων καὶ εἰδωλολατρῶν τὴν μετάνοια στὸ Θεὸ γιὰ ὅσα ἔπραξαν καὶ τὴν πίστι στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τώρα, ὅπως βλέπετε, ἐγὼ αἰσθάνομαι ἐπιτακτικὴ τὴν ἀνάγκη νὰ εὑρεθῶ στὰ Ἱεροσόλυμα. Τὸ τί θὰ συναντήσω ἐκεῖ καὶ τὸ τί θὰ μοῦ συμβῆ, δὲν μπορῶ νὰ γνωρίζω. Μονάχα σᾶς λέγω πὼς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα σὲ κάθε πόλι ἀποκαλύπτει πὼς ἐμένα μὲ περιμένουν δεσμὰ καὶ θλίψεις. Δὲν συζητῶ ἐπάνω σ' αὐτά, γιατί δὲν μὲ ταρασσούν. Οὔτε καὶ τὴ ζωὴ μου θεωρῶ πὼς ἔχει τόσην ἀξία γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Ἐκεῖνο πού θεωρῶ σπουδαῖο εἶναι νὰ τερματίσω τὸ δρόμο τῆς ἀποστολῆς μου μὲ ἀναπεπαυμένη συνείδησι καὶ γεμάτος χαρὰ, καὶ νὰ φέρω σ' αἴσιον τέρμα τὴ διακονία τοῦ Εὐαγγελίου πού μοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Καὶ ἡ διακονία αὐτὴ δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ ἡ γνωστοποίησις τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ πού

ἐδόθη στοὺς ἀνθρώπους. Ἐγὼ τώρα σὰν ἄνθρωπος προβλέπω πὼς δὲν πρόκειται πλέον κανεὶς ἀπὸ σᾶς, πού μ' ἐγνωρίσατε στὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου πού ὁμιλεῖ γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, νὰ ἰδῆ τὸ πρόσωπό μου. Ἐπειδὴ, λοιπόν, δὲν πρόκειται νὰ ξαναἰδωθοῦμε, γι' αὐτὸ σᾶς βεβαιῶ τὴ σημερινὴ ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς συνάξεώς μας, πὼς εἶμαι ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος τῆς εὐθύνης ἀπέναντι ὅλων σας, ἐὰν κανεὶς ἀπὸ σᾶς χαθῆ ψυχικά. Καὶ τοῦτο γιὰτι μ' ὄλη τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν ἐνθουσιασμό σᾶς ἀπλώσα ὁλόκληρο τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας. Κι' αὐτὰ σᾶς τονίζω γιὰ νὰ προσέχετε τὸν ἑαυτὸ σας ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς διαγωγῆς σας καὶ τοῦ περιεχομένου τῆς διδασκαλίας στὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ προσέχετε τὰ λογικὰ πρόβητά σας, ἐπάνω στὰ ὁποῖα τὸ Ἅγιον Πνεῦμα σᾶς ἐτοποθέτησε ἐπισκόπους, νὰ ποιμαίνετε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ. Μὴ λησμονεῖτε πὼς αὐτὴν τοὺς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Κύριός μας ἔκαμε δικό του κτῆμα μὲ τὸ ἴδιο του τὸ Αἷμα. Κι' ἓνας ἄλλος λόγος πού σᾶς τὰ λέγω αὐτὰ εἶναι πὼς ἐγὼ προσωπικῶς σᾶς γνωρίζω, ὅτι εὐθύς σ' ἄν μαθευτῆ πὼς ἀναχωρῶ ἀπὸ κοντὰ σας, θὰ ὀρμήσουν σὰν ἄλλοι ἄγριοι καὶ λυσσασμένοι λύκοι διάφοροι ψευδοδιδάσκαλοι, πού χωρὶς λύπη θ' ἀφανίζουσι τὰ πρόβητα. Ἀλλὰ καὶ μέσα ἀπὸ τὰ ἴδια σας τὰ σπλάγχνα θὰ ἐμφανισθοῦν ἄνθρωποι πού θὰ διδάσκουσι διεστραμμένα καὶ ἀντίθετα πρὸς τὴν ἀλήθειαν πού ἐγνωρίσατε ἀπὸ μένα. Αὐτοὶ θὰ προσπαθοῦν νὰ ἀποσποῦν τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸν ἴσιον δρόμον τῆς ἀληθείας γιὰ νὰ τοὺς κάνουν ὀπαδοὺς καὶ ἀκολουθοῦς των. Γι' αὐτὸ μείνατε ἄγρυπνοι καὶ προσεκτικοί. Θυμηθῆτε πὼς ἐπὶ μία τριετία νύχτα καὶ ἡμέρα δὲν ἔπαυσα μὲ δάκρυα στὰ μάτια νὰ νουθετῶ ἓνα ἕκαστον ἀπὸ σᾶς χωριστά. Καὶ τώρα, ἀδελφοί, σᾶς ἀναθέτω μ' ἐμπιστοσύνην στὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ λόγο τὸν ὁποῖον ἡ χάρις τοῦ μᾶς ἐφανέρωσε. Αὐτὸς ὁ λόγος ἔχει τὴ δύναμιν νὰ σᾶς ἀσφάλισῃ καὶ νὰ σᾶς οἰκοδομῆ καὶ νὰ σᾶς δώσῃ τὴν κληρονομίαν, ὅπως ἔδωκε καὶ σ' ὅλους πού ἀγιάσθησαν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἐπεθύμησα ποτὲ νὰ ἀποκτήσω ἀσῆμι ἢ χρυσάφι ἢ πλεονάζοντα ἀτομικὸν ρουχισμόν σ' αὐτὸν τὸν κόσμον. Σεῖς οἱ ἴδιοι γνωρίζετε ὅτι στίς ἀνάγκας μου καὶ στίς ἀνάγκας αὐτῶν πού ἦσαν μαζί μου, ἐβοήθησαν αὐτὰ τὰ παλαμοδαρμένα χέρια μου. Μ' ὅλα τὰ μέσα πούμποροῦσα σᾶς ἔδωσα τὸ παράδειγμα πὼς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐργαζόμενοι πρέπει καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸ σας νὰ φροντίζετε καὶ γιὰ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀδελφούς μας νὰ προνοῆτε, καὶ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ νὰ μὴ ξεχνᾶτε. Ἐκεῖνος εἶπε πὼς «περισσότερον εὐλογημένο εἶναι νὰ δίνῃ κανεὶς παρὰ νὰ παίρνη».

Συγκινητικὴ ἦταν ἡ στιγμή πού μετὰ τὸ λόγο τοῦ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας ὁ Παῦλος ἐγονά-

τισε εἰς προσευχήν. Ποιὸ τὸ περιεχόμενον τῆς προσευχῆς, δὲν σημειώνει ὁ Λουκᾶς. Ἀσφαλῶς θὰ ἐπεκαλέσθη τὸ στηριγμὸν τους, τὴ σταθερότητα τοῦ χριστιανικοῦ τους χαρακτῆρος, τὸν πλοῦσιον φωτισμὸν τους, τὴν πρόοδο, τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν ὁποίαν τόσο ἐκοπίασε. Κι' ἦταν τόσο συγκινητικὸς ὁ λόγος του, τόσο λεπτὸς οἱ στιγμῆς τοῦ ἀποχωρισμοῦ τοῦ Πνευματικοῦ Πατέρα καὶ τῶν παιδιῶν, ὥστε αἰκάνος ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουσαν αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν». Μετὰ τὸν συνάδευσαν ὡς τὸ πλοῖον βωβοὶ καὶ θλιμμένοι. Κι' ἐδῶ κλείει τὸ κεφάλαιον τῆς αὐτοπροσώπου δράσεως τοῦ Παύλου στὴν Μ. Ἀσία.

Δὲν παίρνει κανένα σχόλιον ὁ λόγος τοῦ Παύλου πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ ἐπισκόπους τῆς Μ. Ἀσίας. Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ μὴν αἰσθανόμεθα σφοδρότατον ἔλεγχον ὅσοι ἠθελήσαμε, χωρὶς νὰ μᾶς ἐκβιάσῃ κανεὶς, νὰ ὑπηρετήσωμε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴ συναίσθησιν τοῦ ἱερέως, τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ κήρυκος τοῦ εὐαγγελίου. Ἐκτὸς τῶν ἐπαινετικῶν ἐξαιρέσεων ποὺ δὲν ἔλειψαν ποτέ, δὲν ἐνοιώσαμε τὸ βάρος τοῦ ἀξιώματος, τὴν κραυγὴν τῆς εὐθύνης, τὴ συνέπεια ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἐπίσημη χειροτονία μας καὶ τὸν ὄρκον μας κατὰ τὴν φορικτὴν στιγμὴν ποὺ παρεδίδετο σὲ μᾶς ἡ ἱερὰ παρακαταθήκη (Α' Τιμ. στ', 20, Β' α', 14). Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀγνοίας εἶναι ἡ ἀπουσία τῆς θερμουργοῦ πίστεως ποὺ πυρακτώνει τὴν ψυχὴν, ἡ ἐπικράτησις τοῦ ὑλόφρονος πνεύματος, ἡ ἐκκοσμίκευσις μας, καὶ ἡ ἀχρήστευσις μας, ἐν πολλοῖς, ὡς πνευματικῶν ταγῶν καὶ πατέρων. Γιατὶ ὄχι μόνον λείπει ὁ ἱεραποστολικὸς ζῆλος ποὺ δίνει φτερὰ στὰ πόδια καὶ τῶν ἡλικιωμένων ἀκόμη, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀκούεται ἡ ἀπλῆ φωνὴ τοῦ καθήκοντος γιὰ τὸν ἀτομικὸν μας καὶ τοῦ περιβάλλοντός μας ἀγιασμόν, ὅπως τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐπιβάλλει (Α' Θεσ. δ', 3). Αὐτὴ ἡ πνευματικὴ νέκρα, ποὺ ὀφείλεται στὴν ἀμέλεια πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ χαρίσματός μας (Β' Τιμ. α', 6), ἀποκαλύπτει πῶς μέσα μας κάποιοι σεισμὸς ἠθικὸς μετέβαλε σ' ἐρείπια τὸ μέγαρον τῶν πνευματικῶν ἀξιών, ποὺ καθηγίασε τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου, καὶ δὲν ἀπομένουν παρὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πεταμένα ἀγκωνάρια, ἐπάνω στὰ ὁποῖα μιὰ σκλάβαν τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς πενθεῖ καὶ θρηνεῖ καὶ δέχεται τὰ ραπίσματα τοῦ πειρασμοῦ γιὰ νὰ σωπάσῃ. Γιατὶ ἐμεῖς οἱ νεώτεροι, ἐὰν δὲν εἴμεθα κλητοὶ Θεοῦ, ἀλλ' ἐξεβιάσαμε τὴν οἰκονομία του γιὰ νὰ μᾶς ἀνεχθῇ καὶ νὰ μὴ μᾶς ἀπανθρακώσῃ πρὸ τοῦ ἀγίου θυσιαστηρίου, τί προσεφέραμε

ὡς θυσίαν ἅς ποῦμε ἰλασμοῦ μὲ τὸ τόλμημά μας νὰ ζητήσουμε τὴ χάρι του ; Γίναμε, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ζυμᾶρι, καὶ λάσπη καὶ κερὶ στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ μᾶς μορφοποιήσῃ ἀγιασμένο χαρακτῆρα, νὰ μᾶς καλλιεργήσῃ ἱερατικὴ συνείδησι, νὰ μᾶς ἀνάψῃ τὸν ἱεραποστολικὸ ζῆλο ποὺ χτίζει χαλάσματα, ἐγείρει οἰκοδομῆς, ἀπλώνει στὰ σκότη τῆς ἀγνοίας τῶν ἀδελφῶν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, συγκροτεῖ, συντηρεῖ καὶ φρουρεῖ τὴ λογικὴ μας ποίμνη ; Αὐτὰ ὅμως προϋποθέτουν πίστη καὶ ἠθικὴν εὐαισθησία. Εἶναι παιδιὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ σ' ἐμᾶς καὶ τῆς δικῆς μας ἀγάπης πρὸς τὸν Κύριό μας καὶ τὴν Ἐκκλησίαν του.

Ἐνας Παῦλος, ποὺ ἦταν ἀπόπτερος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) καθυπέταξε πλήρως τὸ σαρκικὸ του φρόνιμα γιὰ νὰ παρουσιάσῃ τελείαν ἄρμονίαν λόγων καὶ ἔργων ὥστε νὰ ἔχῃ ἀπόλυτο παρρησία ἀπέναντι ἐχθρῶν καὶ φίλων τῆς Ἐκκλησίας (Α' Κορ. θ', 27), καὶ νὰ ἐμπνέῃ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸ σεβασμὸ τοῦ ποιμνίου καὶ τῶν ποιμένων. Χωρὶς αὐτὸ τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην στὸ πρόσωπό του, τὰ κηρύγματά του θὰ ἔστερουντο τοῦ ἠθικοῦ αἵματος, ποὺ πρέπει, ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, νὰ εἰσάγεται στὶς ἀναιμικὰς ψυχὰς. Αὐτὲς τίς ἱερὰς συγκινήσεις καὶ τὰ δυνατὰ ρίγη ποὺ προκαλοῦσε στοὺς ἀκροατὰς του καὶ ἡ θεμελιώσις μονίμων χριστιανικῶν ἐστιῶν παντοῦ ὅπου πατοῦσε τὸ πόδι του, ἀποδεικνύουν πὼς ἦταν ἓνα θεῖο καλῶδιο, μέσῳ τοῦ ὁποίου μετεγγίζετο, σὰν ἠλεκτρισμὸς πολλῆς ἰσχύος, ἡ ἀγιάζουσα χάρις. Καὶ ἡ ἀναταραχὴ τοῦ δαιμονίου καὶ ἡ ὀργανωμένη ἀντίδρασις τῶν δούλων τῆς ἁμαρτίας, καὶ οἱ φονικὲς διαθέσεις τῶν συμφυλετῶν του (Πραξ. κγ', 12), μαρτυροῦν πὼς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦταν ἀπόκοσμος προσωπικότης, ἀπαγγιστρωμένη τελείως ἀπὸ τὴν ὕλη καὶ τὰ ἀνθρώπινα πάθη. Γι' αὐτὸ καὶ μιλοῦσε φλογερὰ σὰν στόμα Θεοῦ, καὶ μ' ἐξουσιαστικὴ δύναμιν ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ ὅταν ἐκήρυττε, κι' ὅταν ἔγραφε, κι' ὅταν εὐρίσκετο στὴ μέση τοῦ ἱεροῦ Συλλόγου τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων τῆς Μ. Ἀσίας στὴν Ἔφεσο. Καὶ ὠμίλησε μὲ παλμό, μὲ δύναμιν μεγάλου Προφήτου, μὲ ἐξουσίαν στρατηγοῦ ποὺ δίνει διαταγὰς γιὰ τὸ σωσμὸ τῆς λογικῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ. Ποιὸς ἀπὸ μᾶς ἀγρύπνησε γιὰ τὰ πρόβατα ποὺ μᾶς ἐνεπιστεῦθη ὁ Θεός ; Ποιὸς ἐκλείδωσε καλὰ καὶ ἐφρουρήσε γερὰ τὴν πόρτα τῆς μάνδρας ; Ποιὸς ἐκυνήγησε καὶ ἐξόντωσε τοὺς λύκους ποὺ ὠρύονται καὶ μὲ λύσσα ὀρμοῦν κατὰ τοῦ ποιμνίου νὰ τὸ κατασπαράξουν ; Ποιὸς ἐκλαυσε γιὰ τὴν ἀρρώστεια τῶν προβάτων του, κι' ἐνοιωσε καθῆκον του νὰ τὰ ξαρρωστήσῃ ; Ποιὸς εἶδε τὸ νηστικὸ καὶ τὸ χόρ-

τασε, τὸ καχεκτικὸ καὶ τὸ ἐσωματοποίησε, τὸ πλανημένο καὶ τὸ ἐμάζεψε, τὸ πληγωμένο καὶ τοῦδεσε τὴν πληγὴν ; Ποιὸς ἐθρήνησε γιὰ τὸ ρήμαγμα τῶν ἱ. ναῶν, γιὰ τὴν παγωμάρα τῶν καρδιῶν, γιὰ τὴν πονηρία τῶν μυαλῶν, γιὰ τὸν ὀργανικὸ ἐκφυλισμὸ σώματος καὶ ψυχῆς ; Καὶ πῶς ἀντέδρασε κατὰ τῶν φθοροποιῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, ποὺ χρησιμοποιοῦν ὅλα τὰ μέσα τῆς ἡθικῆς καταστροφῆς τῶν λογικῶν μας προβάτων ; Ἐλάχιστοι ἀπὸ μᾶς. Γιατί ; Διότι λείπει ἡ φωτιὰ τοῦ Παναγίου Πνεύματος ποὺ εἶχε ἀνάψει τὴν καρδιά ἑνὸς Παύλου. Λείπει ἡ ψυχοσωματικὴ καθαρότης, ποὺ κάνει τὸν ἀπόστολο τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὸ λειτουργὸ τοῦ Ὑψίστου νὰ εἶναι μιὰ ἀστραπὴ ποὺ φωτίζει καὶ ἕνας κεραυνὸς ποὺ φοβίζει. Λείπει ἡ μυστικὴ ἐκείνη δύναμις ποὺ καίει καὶ ὠθεῖ τὸν ἔσω ἄνθρωπο, χάριν τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ, νὰ μὴν ὑπολογίζῃ οὔτε σαρκίον, οὔτε συμφέροντα, οὔτε βάσανα, οὔτε θάνατον. Φωτιὰ χαριτωμένη καὶ δημιουργικὴ ἡ ψυχὴ, μεταβάλλει σὲ πυρακτωμένη αἰθερία μᾶζα καὶ τὸ σῶμα τοῦ σκλαβωμένου ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στοὺς κληρικούς τῆς Ἐφέσου εἶναι καὶ λόγος ποὺ ἀφορᾷ ὅλους μας, γιατί ὁ Παῦλος δὲν ἀπέθανε ἀλλὰ ζῆ ἀνάμεσά μας, εἶναι, ὁ μετὰ τὸν Κύριόν μας, καθηγητὴς τῆς πίστεώς μας καὶ τῆς ἀρετῆς μας, ὁ ἀγνὸς νυμφαγωγὸς μας. Ἐπίστευσε γιὰ ν' ἀνεβῆ στὸν οὐρανό. Ἀγάπησε, γιὰ νὰ μισηθῆ ὁ θανάσιμα ἀπὸ τὸ διάβολο. Ἀγρύπνησε καὶ ἐταλαιπωρήθη γιὰ νὰ δώσῃ γαλήνη στὶς ψυχὰς τῶν πολλῶν καὶ νὰ τίς χαροποιήσῃ. Ποιὸς μπορεῖ νὰ εἰπῇ πῶς ἐξετέλεσε τὸ καθήκόν του ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ; Κατηρτίσαμε τοὺς ἑαυτούς μας ; Ἐγίναμε μιμηταὶ τοῦ Παύλου ; Ἐδιδάξαμε θερμά, ἀδιάκοπα, δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκον τοὺς πιστοὺς μας ; Ἐζήσαμε μὲ πνεῦμα ταπεινώσεως καὶ ἀνιδιοτελείας ; Ἐδείξαμε αὐταπάρνησι καὶ αὐτοθυσίᾳ ; Μποροῦμε νὰ ἐπαναλάβουμε μὲ ἡσυχῇ τὴ συνειδήσί μας τὸ «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος ;».

★

Στὰ συντριπτικὰ αὐτὰ ἐρωτήματα δίνει τὴν ἀπάντησι μόνον ἡ συνειδήσις μας ὕστερα ἀπὸ τὴ βαθειὰ μελέτη τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τῶν Ἀποστόλων. Ἐμεῖς οἱ νεώτεροι δὲν ἀντιμετωπίζουμε τὴν τραχύτητα τοῦ σατανᾶ. Σήμερα ὁ σατανᾶς ἔρχεται ἡμερος, φίλος, γλυκυστάλλακτος, πλούσιος σὲ δόσεις. Τὰ κατάφερνε ἔτσι ὥστε χωρὶς θλίψεις καὶ στενοχώριες καὶ λιμούς καὶ γυμνότητα ἢ βασανιστήρια καὶ δόντια θηρίων νὰ καταβροχθίζῃ καὶ πρόβατα καὶ πολλοὺς ποιμένας. Σήμερα μὲ τὰ μέσα τοῦ μη-

χανικοῦ πολιτισμοῦ, ξεφτίζει τὴν πίστι, ψυχραίνει τὴν ἀγάπη, σβύνει τὴν ἐλπίδα, χαμηλώνει τὴ σκέψι, ταπεινώνει τὸ πνεῦμα, σαρκοποιεῖ τὴν ψυχὴ, ἀναισθητοποιεῖ ἠθικὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ἔτσι θεμελιώνει μιὰ κατάστασι ἀνησυχητικὴ μέσα στὸν ὕλικό του, χωρὶς Θεό, παράδεισο. Ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος δὲν ἀντέχει στὴν πρόκλησι τῶν ἡδονικῶν προσφορῶν. Καὶ τὸν ἀδύνατον αὐτὸν ἀνώνυμον ἄνθρωπο μποροῦμε νὰ τὸν συναντήσουμε καὶ στὸ πρόβατο καὶ στὸν τσοπάνη του. Εὐκόλο νὰ ὑπολογίσῃ κανεὶς τὸν τρομακτικὸ κίνδυνο τῆς διαφθορᾶς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν δύο. Ὁ Ἀπόστολος τὸ ὑπεγράμμισεν αὐτὸ μὲ τὴ φράσι «προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμεῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου Αἵματος» (Πραξ. κ', 28). Ὁ καθένας μας ἄς γίνῃ ἐπίσκοπος τοῦ θησαυροῦ του ποῦ κινδυνεύει, δηλαδὴ ἓνας ἄγρυπνος φρουρὸς τῆς λυτρωμένης μὲ τὸ Πανάγιον Αἷμα τοῦ Κυρίου ψυχῆς του, καὶ ἄς πειθαρχῇ ἀπόλυτα στὴν Μητέρα Ἐκκλησία. Οἱ κληρικοὶ παντὸς βαθμοῦ δὲν χρειάζονται ἄλλον σύμβουλο, μετὰ τὸν Ἰησοῦν, ἀπὸ τὸν γίγαντα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, τὸν Παῦλο. Ἐκεῖνος, σὰν ὄργανο τῆς θείας Προνοίας, ζῆ κοντὰ μας μὲ τὰς ἀθανάτους ἐπιστολάς του, κοιμᾶται μαζί μας, ἐργάζεται δίπλα μας, μετέχει τῆς Τραπέζης μας, λυπεῖται στὴ λύπη μας καὶ χαίρει στὴ χαρὰ μας. Καὶ πρὸ παντὸς ἀποτελεῖ τὸν τελειότατο ἀνθρώπινο τύπο τοῦ χριστιανοῦ, τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ ποιμένου, ποῦ φωνάζει «μιμηταὶ μου γίνεσθε καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ». Εὐτυχῆς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ποῦ νοιώθει ἀνάμεσά της ἓναν τέτοιον πατέρα, ποῦ ὀδηγεῖ τὰ παιδιὰ του διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ στὴν ἀθάνατη δόξα.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα, ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ *

Φεβρουαρίου α'.

Μνήμη τοῦ Ἀγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Τρύφωνος
τοῦ Θαυματουργοῦ.

ΕΝ ΤΩ ΕΣΠΕΡΙΝῳ

Μετὰ τὸν Προοιμιακόν, τὸ Μακάριος ἀνὴρ. Εἰς δὲ τὸ
«Κύριε ἐκέκραξα» ἰστώμεν στίχους η', καὶ ψάλλομεν
προεόρτια β' καὶ τοῦ Ἀγίου στ'.

Προεόρτια.

Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσι.

Η σептὴ εὐτρεπίζεται, Ἐκκλησία εἰσδέξασθαι, ἐν
αὐτῇ τὸν Κύριον ὥσπερ νήπιον, ἐπιδημοῦντα καὶ
χάρισι, νοητῶς φαιδρύνοντα, τὸ πιστότατον αὐτῆς, καὶ
φιλόθεον σύστημα· ᾧ καὶ κέκραγε: Σὺ εἶ δόξα καὶ κλέος
καὶ ὁ κόσμος, τοῦ πληρώματός μου Λόγε, ὁ δι' ἐμὲ σὰρξ
γενόμενος.

Η παστὰς ἡ πολύφωτος, καὶ σκηνὴ ἡ ὑπέρτιμος, καὶ
ναὸς ὁ ἅγιος καὶ εὐρύχωρος, ἔνδον θαλάμων εἰσά-
γουσα, τοῦ ναοῦ τὸν Κύριον, προμνηστεύεται αὐτόν, τῇ
σεπτῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, ἱκετεύουσα, ἐκ φθορᾶς καὶ
κινδύνων λυτρωθῆναι, τοὺς κυρίως Θεοτόκον, ταύτην
ἀπαύστως δοξάζοντας.

* Ποιηθεῖσα ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ὑπὸ Γερασίμου Μοναχοῦ Μι-
κραγιανανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλη-
σίας, ἐκδίδεται ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τοῦ Ἀγίου.

ᾠχος α'. Πανεύφημοι Μάρτυρες.

Τρύφων παναοίδιμε τρυφῆς, ἀκηράτου μέτοχος, ἐν οὐρανοῖς ἐχρημάτισας, διαφανέστατα, γενικούς ἀγῶνας, διαθλήσας ἔνδοξε, καὶ μάρτυς ἀληθείας γενόμενος, Χριστὸν ἰκέτευε, δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, τὴν εἰρήνην, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Τρύφων παναοίδιμε φωτός, αἰδίου λάμψεσι, φωτειδῆς ὄλος γέγονας, καταστρεψάμενος, τὴν ζοφώδη πλάνην, καὶ τοὺς κοσμοκράτορας, τοῦ σκότους καθελῶν θεία χάριτι· διὸ ἰκέτευε, δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, τὴν εἰρήνην, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Τρύφων παμμακάριστε χαρᾶς, καὶ ἀγαλλιάσεως, ἀγγελικῆς κατηξίωσαι, ἀπαρνησάμενος, τὰ τερπνὰ τοῦ βίου, καὶ ψυχῆς στερρότητι, τὰ πάντα παρ' οὐδὲν ἠγησάμενος· καὶ καρτερώτατα, διανύσας τὸ μαρτύριον, νῦν πρεσβεύεις, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Προσόμοια ἕτερα.

ᾠχος β'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου.

Νόμοις τεθραμμένος ἱεροῖς, ἠύξησαι ὡς δένδρον παμμάκαρ, ἀειθαλέστατον, καὶ πλουσίους ἠνεγκας, καρποὺς ἐν Πνεύματι, τῶν θαυμάτων τὴν δύναμιν, καὶ τὴν ἐξουσίαν, Τρύφων παμμακάριστε, κατὰ πνευμάτων δεινῶν. Τούτων οὖν τῆς λύμης ἀτρώτους, φύλαττε ἡμᾶς Ἀθλοφόρε, τοὺς πανηγυρίζοντας τὴν μνήμην σου.

Πλήρης ὢν ἰσχύος θεϊκῆς, Μάρτυς καὶ φρονήματι θείῳ, καλλωπιζόμενος, ἕστης ἀπερίτρεπτος, καὶ ἀκατάπληκτος, τῷ ἀνόμως δικάζοντι, πανσόφως κηρύττων, τὴν ὑπὲρ κατάληψιν, τοῦ Λόγου σάρκωσιν· ὅθεν

καρτερία τῶν πόνων, τὸν τῆς ἀνομίας προστάτην, ἥσχυ-
νας μεγάλως θαυμαζόμενος

Εἶχον τὴν διάνοιαν αἰεί, Μάρτυς πρὸς Χριστὸν ἀφο-
ρῶσαν, τὸν ἀθλοθέτην σου, πόνοις τοῖς τοῦ σώματος,
οὐ κατενάρκησας, ἀλλ' ὡς ἄκμων ἀνάλωτος, ὑπέφερες
χαίρων, βάσανα πολύπλοκα, καὶ πολυώδυνα· ὅθεν τὴν
ἀνώδυνον λῆξιν, εὖρες καταλλήλως χορεύων, περὶ τὴν
τοῦ Λόγου ὠραιότητα.

Δόξα. ᾠχος β'.

Υπερφρονήσας τῶν τῆδε γεηρῶν, παμμάκαρ Τρύ-
φων σεβάσμιε, πρὸς τὸ σκάμμα ἀνδρείως ἔσπευσας·
καὶ τῇ πάλῃ τῇ δι' αἵματος, σὺ ἐντέχνως Μάρτυς, τὸν
ὑπερήφανον καθελών, ἐκομίσω τῆς νίκης στέφος. Χρι-
στὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἐκλιπαρῶν δι' ἡμᾶς, μὴ ἐλλείπῃς
Ἀθλοφόρε, εἰς τὸ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός. Προεόρτιον.

Σήμερον Συμεὼν ἐν ταῖς ἀγκάλαις, τὸν Κύριον τῆς
δόξης ὑποδέχεται, ὃν ὑπὸ τὸν γνόφον πρῶην, ὁ Μωυσῆς
ἔθεάσατο, ἐν τῷ Ὄρει τῷ Σινᾶ, πλάκας δόντα αὐτῷ.
Οὗτός ἐστιν, ὁ ἐν τοῖς Προφήταις λαλῶν, καὶ τοῦ νόμου
Ποιητής· οὗτός ἐστιν, ὃν ὁ Δαβὶδ καταγγέλλει, ὁ τοῖς
πᾶσι φοβερός, ὁ ἔχων τὸ μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

Εἴσοδος, «Φῶς ἰλαρόν», τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ
τὰ Ἀναγνώσματα.

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. μγ', 9).

Τάδε λέγει Κύριος· Πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα,
καὶ συναχθῆσονται ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν. Τίς ἀναγγελλεῖ

ταῦτα ἐν αὐτοῖς; ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς, τίς ἀκουστά ποιήσει ὑμῖν; Ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιωθήτωσαν, καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. Γίνεσθαί μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς, ὃν ἐξελεξάμην· ἵνα γινῶτε, καὶ πιστεύσητε, καὶ συνῆτε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἐμπροσθέν μου, οὐκ ἐγένετο ἄλλος Θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔσται. Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός, καὶ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ ὁ σώζων. Ἐγὼ ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα, ὠνειδίσα, καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος. Ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες, καὶ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ἐγὼ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος. Ποιήσω, καὶ τίς ἀποστρέψει αὐτό; Οὕτω λέγει, Κύριος ὁ Θεός, ὁ λυτρούμενος ἡμᾶς, ὁ Ἅγιος Ἰσραὴλ.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. γ', 1).

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἄψηται αὐτῶν βάσανος. Ἐδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἢ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ εἰσὶν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης. Καὶ ὀλίγα παιδευθέντες, μεγάλα εὐεργετηθήσονται· ὅτι ὁ Θεὸς ἐπέειπεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ. Ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς, καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται. Κρινοῦσιν ἔθνη, καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. Οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτόν, συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ· ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὀσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ε', 15).

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντίς αὐτῶν παρὰ Ὑψίστῳ. Διὰ τοῦτο λήφονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας, καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου· ὅτι τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. Λήψεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὀπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν. Ἐνδύσεται θώρακα, δικαιοσύνην· καὶ περιθήσεται κόρυθα, κρίσιν ἀνυπόκριτον. Λήψεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον, ὁσιότητα· ὄξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὄργην εἰς ῥομφαίαν. Συνεκπολεμήσει αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονας· πορεύσονται εὐστοχοὶ βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου, τῶν νεφῶν, ἐπὶ σκοπὸν ἀλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ, πλήρεις ῥιφήσονται χάλαζαι. Ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως. Ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς, καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομίαν, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. Ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς, καὶ σύνετε· μάθετε δικασταὶ περᾶτων γῆς· ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους, καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν· ὅτι ἐδόθη παρὰ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν, καὶ ἡ δυναστεία παρὰ Ὑψίστου.

Εἰς τὴν Λιτὴν, Ἰδιόμελα.

Ἦχος α'.

Α'θλητικῶς ἀριστεύσας, τῇ ὑπὲρ Χριστοῦ ὁμολογίᾳ, τὴν ἀθείαν ἐμείωσας, Τρύφων παμμακάριστε· σὺ γὰρ ἀνατεθεὶς τῷ Θεῷ, τὴν πρὸς αὐτὸν διάπυρόν σου ἔφεσιν, τοῖς ἔργοις ἐβεβαίωσας, εὐαγγελικῶς πολιτευσάμενος· τὸ γὰρ δοθέν σοι τάλαντον, οὐκ ἐν τῷ βάθει τῆς γῆς κατέκρυψας, ἀλλ' ἀφθόνως μετέδωκας, τοῖς

δεομένοις τὴν δωρεάν· καὶ νῦν τὰ ἄνω κατοικῶν βασι-
λεια, μὴ παύσῃ ἐφορῶν καὶ ἐποπτεύων, καὶ πολυτρό-
πων ῥυόμενος συμφορῶν, τοὺς ἐκ πόθου προσιόντας
σοι.

ᾠχος β΄.

Εἴν νεανικῇ ἡλικίᾳ, πρεσβυτικὴν ἐγεώργησας σύνε-
σιν, ὡς ἀνάθημα θεῖον· ὑπὲρ πᾶσαν γὰρ τρυφήν γεη-
ράν, τὸν ἐξ ἰδρώτων ἀληθῆ θησαυρόν, ἐμφρόνως προέ-
κρινας· καὶ τῆς φθειρομένης ζωῆς χωρισθείς, τὸ θανεῖν
ὑπὲρ Χριστοῦ, ὡς ἀθανασίας ἀφορμὴν ἠγγήσω· διὸ τοῖς
ἀντεχομένοις τοῦ σκότους, ὡς υἱὸς φωτὸς ἐβόας· Οὐδὲν
χωρίσει με τῆς ἀγάπης Χριστοῦ, οὐ βασάνων ἐπαγωγῆ,
οὐ θανάτου βία· εἰ καὶ τὰς σάρκας μου τέμνετε, ἀλλὰ
τὴν ψυχὴν μου κοσμεῖτε, τοῖς ζωηφόροις στίγμασι· δι-
ὼν συνδοξασθῆσομαι, τῷ λαμπρῶς με ἐνισχύσαντι.

ᾠχος γ΄.

Τὸν χειμάρρουν τῆς τρυφῆς, ἐκ Θεοῦ εἰληφώς, πέλα-
τος θαυμάτων, ἀνεδείχθης Τρύφων πανεύφημε·
τῶν αἱμάτων σου γὰρ οἱ κρουνοί, ἐκχυθέντες ἐπὶ γῆς,
ὥσπερ μύρον ἐν οὐρανοῖς, τῷ Λόγῳ προσηνέχθησαν·
ἔθεν ἐδοξάσθης ἐνθέως, καὶ πύργος ἰσχύος, τοῖς Ὀρθο-
δόξοις δέδοσαι· πᾶσαν μὲν βλάβην ἐκτρέπων, θείαν δὲ
χάριν πορίζων, παρὰ Χριστοῦ πᾶσι καὶ μέγα ἔλεος.

ᾠχος δ΄.

Ως τῆς οὐρανοῦ τρυφῆς ἐπόνυμος, τὴν κλῆσιν τοῖς
ἔργοις σου, Τρύφων ἐπεσφράγισας· σὺ γὰρ ταῖς
ἐντολαῖς τοῦ Λόγου ἐντρυφῶν, τὰς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας
θλίψεις, ὡς ἀπόλαυσιν ἐδέξω ἀγαθῶν· δι' ὧν τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ, τὴν τῶν θαυμάτων ἐνέργειαν, ὡς ζωοπάροχον τρυ-
φήν ἐκαρποφόρησας· ἐν ᾗ καὶ ἡμεῖς ἐντρυφῶντες, τὰς
ἀριστείας τῶν ἄθλων σου, τιμῶμεν βοῶντες· Κύριε, ταῖς

τοῦ Ἀθλοφόρου σου πρεσβείαις, δώρησαι τῷ λαῷ σου, ἀφθόνως τὸ θεῖόν σου, καὶ πλούσιον ἔλεος.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Δεῦτε φιλεόρτων ὁμήγουρις, δεῦτε καὶ τρυφήσωμεν, ἐν τῇ πανσέπτῳ πανηγύρει, τοῦ Ἀθλοφόρου Χριστοῦ· σήμερον γὰρ ὡς ἑωσφόρος ἤστραψε, καὶ πρὸς ἀκήρατον πανδαισίαν, συγκαλεῖται τοὺς βοῶντας· χαίροις τῶν Ἀποστόλων ὁμόζηλε, καὶ τῶν εὐκλεῶν Ἀναργύρων, ἐγκαλλώπισμα σεπτόν· χαίροις ὁ πλουσίαν τὴν χάριν, παρὰ Χριστοῦ λαβών, καὶ τοῖς αἰτοῦσι παρέχων, δαψιλῶς τὰς εὐεργεσίας· χαίροις τῶν Μαρτύρων ὁμότιμε, καὶ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας, ὀλοθρευτὰ ἰσχυρέ. Ἄλλ' ὦ Τρύφων Ἀθλητὰ ἀήττητε, ἀπάλλαξαν ἡμᾶς ἐκ συμφορῶν καὶ κινδύνων, καὶ δώρησαι τοῖς ἀγροῖς ἡμῶν εὐφορίαν, τῇ ἱερᾷ ἀντιλήψει σου.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός. Προεόρτιον.

Ὁ παλαιὸς ἡμερῶν, νηπιάσας σαρκί, ὑπὸ Μητρὸς Παρθένου, τῷ ναῷ προσάγεται, τοῦ οἰκείου νόμου, πληρῶν τὸ ἐπάγγελμα· ὃν Συμεὼν δεξάμενος ἔλεγε : Νῦν ἀπολύεις ἐν εἰρήνῃ, κατὰ τὸ ῥῆμά σου τὸν δοῦλόν σου· εἶδον γὰρ οἱ ὀφθαλμοί μου, τὸ σωτήριόν σου Κύριε.

Εἰς τὸν Στίχον Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ὁ ἐκ προνοίας κληθεὶς, προγνωστικῶς Τρύφων Μαρτύρων ἀγλαΐσμα· τρυφή γὰρ πιστοῖς ἐδείχθης, καὶ ἀρωγὸς εὐμενής, ὡς Θεοῦ θεράπων γνησιώτατος· διὸ καὶ διέπρεψας, μαρτυρίου τοῖς σκάμμασι, καὶ ἐξ αἱμάτων, ἀλουργίδα ἐξύφανας, τὴν μηδέποτε, δεχομένην παλαίωσιν· ἦν περ ἀμφιασάμενος, Κυρίῳ παρέστηκας, ὡς εὐπρεπῆς νεανίας, ὡς Ἀθλοφόρος περιίδοξος,

αἰτούμενος πᾶσιν, ἱλασμόν καὶ σωτηρίαν, καὶ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει καὶ ὠσεὶ κέδρος...

Χαίροις ὁ θεραπεύσας θερμῶς, τὸν δωρησάμενον θαυμαμάτων σοὶ δύναμιν· ἀγάπης γὰρ ὥφθης λύχνος, καὶ εὐσπλαγχνίας κρουνός, καὶ δικαιοσύνης ἐνδιαίτημα, τοῖς πᾶσι τὰς χάριτας, ἐφαπλῶν καὶ ἰώμενος, νόσους ποικίλας, ἐπικλήσει τοῦ Πνεύματος, οὗ εὐάρμοστον, ἐχρημάτισας ὄργανον· ὅθεν καὶ ἐμελώδησας, τυράννων ἐνώπιον, τῆς εὐσεβείας τὸ μέλος, ὡς ἀηδῶν Τρύφων εὐλαλος, καὶ νίκης τὸ στέφος, κομισάμενος δυσώπει, σώζεσθαι ἅπαντας.

Στίχ. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἀγίοις αὐτοῦ.

Πεῖραν καθυποστάς ἀνδρικῶς, πολλῶν βασάνων Ἀθλοφόρε ὡς ἄσαρκος, τοὺς πόδας ἠλώθης ἡλιοις, ὡς πορευθεὶς τὴν ὁδόν, τῶν δικαιωμάτων τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· διὸ καὶ ἐτύφλωσας, τὸν τηροῦντα ὡς γέγραπται, Μάρτυς τὴν πτέρναν, ἀκλινῶς εὐοδοούμενος, πρὸς οὐράνιον, μακαρίαν τε ἄνοδον· ὅθεν πρὸς τὴν μητρόπολιν, λαμπρῶς προσεχώρησας, τῶν πρωτοτόκων θεόφρον, ἐμφανιζόμενος πάντοτε, Χριστοῦ τῷ προσώπῳ, τοῦ παρέχοντος τῷ κόσμῳ, τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα. Ἦχος δ'.

Α'ποστολικὴν κεκτημένος χάριν, ἀθλοφορικὸν διήνυσας στάδιον, Τρύφων ἀξιάγαστε· σὺ γὰρ τῷ θείῳ τρωθεὶς ἔρωτι, πρακτικῶς Χριστῷ ἠκολούθησας· καὶ πρὸς τὴν ἀμαρτίαν μέχρις αἵματος ἀντικαθιστάμενος, ἐν οὐρανοῖς ἐκομίσω τὸ ἔπαθλον. Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἰκέτευε, Ἀθλητὰ μακάριε.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός. Προεόρτιον.

Σήμερον ἡ ἱερὰ Μήτηρ, καὶ τοῦ ἱεροῦ ὑψηλοτέρα, ἐπὶ τὸ ἱερὸν παραγέγονεν, ἐμφανίζουσα τῷ κόσμῳ, τὸν τοῦ κόσμου ποιητὴν, καὶ τοῦ νόμου πάροχον· ὃν καὶ ἐν ἀγκάλαις ὑποδεξάμενος, ὁ πρεσβύτης Συμεὼν, γεραίρων ἐκραύγαζε· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου· ὅτι εἶδόν σε τὸν Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

«Νῦν ἀπολύεις», τὸ τρισάγιον καὶ τὰ Ἀπολυτίκια.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τρυφήν τὴν ἀκήρατον, ἰχνηλατῶν ἐκ παιδός, βασάνους ὑπήνεγκας, ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἤθλησας ἄριστα· ὅθεν τὴν τῶν θαυμάτων, κομισάμενος χάριν, λύτρωσαι πάσης βλάβης, τοὺς τιμῶντάς σε πόθῳ, Τρύφων Μεγαλομάρτυς, πιστῶν ἢ ἀντίληψις.

Ἔτερον. Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θείου Πνεύματος, τῇ χορηγίᾳ, χάριν ἄφθονον, τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀναβλύζεις ὡσπερ κρήνη ἀκένωτος, καὶ καταρδεύεις ἡμῶν τὴν διάνοιαν, ἐν τῇ τρυφῇ Ἀθλοφόρε τῶν δώρων σου. Τρύφων ἐνδοξε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Προεόρτιον. Ἦχος α'. Χορὸς Ἀγγελικός.

Οὐράνιος χορὸς, οὐρανίων ἀψίδων, προκύψας ἐπὶ γῆς, καὶ φερόμενον βλέπων, ὡς βρέφος ὑπομάζιον, πρὸς ναὸν τὸν πρωτότοκον, πάσης κτίσεως, ὑπὸ Μητρὸς ἀπειράνδρου, προεόρτιον, νῦν σὺν ἡμῖν μελωδοῦσι, φρικτῶς ἐξιστάμενοι.

Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΟΝ

Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

ᾠχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ως ἥλιος λαμπρός, ἡ ἀγία σου μνήμη, ἐπέστη ἐμφανῶς, παναοίδιμε Τρύφων, πιστοὺς σελαγίζουσα, ταῖς ἀκτῖσι τῶν ἄθλων σου, καὶ διώκουσα, τὸν σκοτασμὸν τῶν δαιμόνων· ἐν ἧ ἅπαντες, ὑπὲρ ἡμῶν σε πρεσβεύειν, αἰτοῦμεν πρὸς Κύριον.

Δόξα. Ὅμοιον.

Χρηστότητος Θεοῦ, μιμητῆς ἀνεφάνης, προχέων δαψιλῶς, εὐσπλαγχνίας τὴν δρόσον, καὶ νέμων τὰ πρόσφορα, ἀναργύρως τοῖς χερῆζουσιν· ὅθεν κάμφθητι, ὡς συμπαθῆς οὐρανόθεν, ταῖς δεήσεσι, τῶν προσιόντων σοι Τρύφων, καὶ σῶσον τοὺς δούλους σου.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον.

Οὗν σὺν τῷ Πατρὶ, ἐπὶ θρόνου ἀγίου, ἐλθὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ Παρθένου ἐτέχθη, καὶ βρέφος ἐγένετο, χρόνους ὡν ἀπερίγραπτος· ὃν δεξάμενος, ὁ Συμεὼν ἐν ἀγκάλαις, χαίρων ἔλεγε· Νῦν ἀπολύεις Οἰκτίρμον, εὐφράνας τὸν δοῦλόν σου.

Μετὰ τὴν β' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

ᾠχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Αιμάτων τοῖς ρεύμασι, τῆς ἀθείας τὸ πῦρ, ὡς σβέσας μακάριε, τῇ τοῦ Χριστοῦ ἀστραπῇ, ἀύλως ἐξέλαμψας, Τρύφων τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς φωσφόρος λυχνία, φέγγος ἀθανασίας, καὶ θαυμάτων ἀκτῖνας· διὸ καὶ τοὺς ὑμνοῦντας, τὴν μνήμην του φαίδρυνον.

Δόξα. Ὅμοιον.

Σφοδρῶς σπαθιζόμενος, τὸν παλαιὸν πτερνιστήν, καιρίως κατέτρωσας, ὡς στρατιώτης Χριστοῦ, τῇ λόγχῃ τῶν ἄθλων σου· ἦλοις δὲ πεπαρμένος, τοὺς ὠραίους σου πόδας, ἤνυσας ἀκωλύτως, τὴν οὐράνιον τρίβον· καὶ νῦν περιπολεύεις, τὰ ἄνω βασίλεια.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον.

Σαρκὶ νηπιάσαντα, ἐξ ἀπειράνδρου Μητρός, χερσὶ γηραλείαις σου, ἀγκαλισθεὶς Συμεῶν, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἔλαβες τῆς ἐξόδου, τὴν ἀπόφασιν δόξης· εἴληφας τῶν θαυμάτων, τὴν ἀένναον χάριν· διὸ ἀξιοχρέως σε, πάντες δοξάζομεν.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα.

Ἦχος δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Τὴν τρυφὴν ἐπιποθῶν, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὑπὲρ πλοῦτον καὶ χρυσόν, τοὺς σπαραγμούς σου τῆς σαρκός, περιεποιήσω νοῦ μεγάλῳφρονι· ὄθεν τὸν καλόν, τελέσας δρόμον σου, ἔτυχες σοφέ, ὡς πόρρω ἤλπισας, τῆς τοῦ Δεσπότης θεᾶς τὴν ἔλλαμψιν, κληρονομήσας μακάριε· ὃν ἐκδυσώπει, Τρύφων σωθῆναι, τοὺς εὐσεβῶς σοι προστρέχοντας.

Δόξα, καὶ νῦν. Προεόρτιον.

Νηπιάζει δι' ἐμέ, ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν, καθαρσίῳν κοινωνεῖ, ὁ καθαρῶτατος Θεός, ἵνα τὴν σάρκα πιστώσῃ μου τὴν ἐκ Παρθένου· καὶ ταῦτα Συμεῶν, μυσταγωγούμενος, ἐπέγνω τὸν αὐτόν, Θεὸν φανέντα σαρκί· καὶ ὡς ζωὴν ἠσπάζετο καὶ χαίρων, πρεσβυτικῶς ἀνεκραύγαζεν· Ἀπόλυσόν με· σέ γὰρ κατεῖδον, τὴν ζωὴν τῶν ἀπάντων.

Τὸ α' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου καὶ τὸ Προκείμενον.

Δίκαιος ὡς φοίνιξ ἀνθήσει, καὶ ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.

Στίχ. Πευτευμένος ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσει.

Εὐαγγέλιον τὸ ἐν τῷ Ὁρθρῳ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

Ὁ Ν'. Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἀθλοφόρου...

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου...

Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Στίχ. Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου...

Τρύφων Ἀθλοφόρων ἀγλάϊσμα, σπλάγγνα οἰκτιρμῶν ἐνδυσάμενος, τοῖς δεομένοις ἀφθόνως ἐσκόρπισας, τὴν θεϊκὴν δωρεάν· καὶ τοῖς ἐκζητοῦσί σε ἐκὼν ἐπιστάς, ὡς θῦμα λογικόν, καὶ ὀλοκάρπωμα τέλειον, προσηνέχθης τῷ Χριστῷ. Ἀλλὰ καὶ ἡμῶν, μὴ ἐλλείπης μνημονεύων, ἐν τῇ πρὸς αὐτόν, οἰκειώσει σου δεόμεθα.

Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου...

Εἶτα οἱ Κανόνες, ὁ Προεόρτιος μετὰ τῶν Εἰρμῶν εἰς σ' καὶ τοῦ Ἀγίου εἰς ἡ'.

Κανὼν ὁ Προεόρτιος.

ᾠδὴ α'. Ἦχος δ'. Ὁ Εἰρμός.

Α"σομαί σοι Κύριε ὁ Θεός μου· ὅτι ὠδήγησας λαόν, ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ἐκάλυψας δὲ ἄρματα, Φαραῶ καὶ τὴν δύναμιν.

Αἴσομαί σοι Κύριε ὁ Θεός μου, τῷ νηπιάσαντι σαρκί, καὶ νόμῳ ὑπακούσαντι, καὶ σώσαντι τὸν ἄνθρωπον, δι' ὃν γέγονας ἄνθρωπος.

Αἴγκάλαις δεξάμενος ὁ Πρεσβύτερος, τὸν ζωοδότην καὶ Θεόν, τῆς ζωῆς ἀπελύετο βοῶν· Νῦν ἀπολύεις με· κατεῖδον γὰρ σε σήμερον.

Τοῖς νόμοις τῆς φύσεως ὑπακούεις, καὶ τοῦ Γράμματος, θεσμοῖς, κατὰ νόμον ὑπέικεις Χριστέ, ὁ πρὶν ὑπαγορεύσας μοι, τὸν νόμον ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

Θεοτοκίον.

Αἴσομαί σοι Κύριε ὁ Θεός μου· ὅτι ἐτέχθης ἐκ Μητρός, Παρθένου ἁγίας, καὶ ταύτην ἀνέδειξας, ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ὁ Κανὼν τοῦ Μάρτυρος, φέρων Ἀκροστιχίδα·

Τρυφῆς μεθέξειν ἀξίωσόν με Τρύφων.

Ποίημα Θεοφάνους.

ᾠδὴ α'. Ἦχος πλ. δ'. Ὑγρὰν διοδεύσας.

Τῆς ὄντως ἐνθέου ἐν οὐρανοῖς, τρυφῆς ἀπολαύων, ὡς ἀήττητος Ἀθλητής, ταῖς σαῖς ἰκεσίαις τὴν ψυχὴν μου, τῆς τῶν παθῶν ῥῦσαι συγχύσεως.

Ρήμάτων τῶν θείων ἐνηχηθεῖς, ἐτέλεσας ταῦτα, Παναοίδιμε πρακτικῶς, τὴν ἁγιωσύνην ἀγαπήσας, καὶ σωφροσύνην ἀσπασάμενος.

Υᾠρῆξας τῷ ὄντι ποιμαντικός, ποιμαίνων ψυχῆς σου, ἐν σοφίᾳ τοὺς λογισμούς, ψυχὰς ἐπιστρέφων πλανωμένας, καὶ τῷ Θεῷ προσάγων Ἐνδοξε.

Θεοτοκίον.

Φωτίσαις με φέγγει τῷ νοητῷ, ἀπαύγασμα δόξης, ἡ τεκοῦσα τὸ πατρικόν, πανάμωμε Κόρη, καὶ τὸν ζόφον, τῆς ἀμαρτίας διασκεδάσον.

Καταβασία.

Χέρσον ἀβυσσοτόκον...

Προεόρτιος. Ὡδή γ'. Ὁ Εἰρμός.

Ε'ν Κυρίῳ Θεῷ μου, ἐστερεώθη ἡ καρδία μου· διὸ οἱ ἀσθενοῦντες, περιεζώσαντο δύναμιν.

Α'νοιγέσθω ὁ ναός· ὁ τοῦ Θεοῦ γὰρ νῦν ἐπέστη ναός, ναοὺς ἡμᾶς ποιῆσαι, τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος.

Νῦν παρῆλθεν ἡ σκιά, καὶ ἀντεισῆχθη ἡ ἀλήθεια, τῆς χάριτος ἐλθούσης· νῦν ὑποδέχου τὸν Χριστὸν Συμεών.

Χήρα Ἄννα σώφρων, ἡ μεμονωμένη καὶ γνωστὴ τῷ Θεῷ, νῦν ἀνθομολογείτω, τῷ νηπιάσαντι σαρκὶ δι' ἡμᾶς.

Θεοτοκίον.

Τὴν Θεομήτορα Παρθένον, ὀρθοδόξως ἀνυμνήσωμεν· πρεσβεύει γὰρ ἀπαύστως, ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον.

Τοῦ Μάρτυρος. Σὺ εἶ τὸ στερέωμα.

Η'μβλυνας τὴν δύναμιν, τὴν ὑπερήφανον ἔνδοξε, Μάρτυς Χριστοῦ, τὴν ἐκ τοῦ Ἰψίστου, ἐνδυσάμενος δύναμιν.

Σάρκα περικείμενος, ὄφρην τὴν ἄσαρκον ἔσβεσας, τοῦ
δυσμενοῦς, καὶ σεσαρκωμένον, Θεὸν Λόγον ἐκή-
ρυξας.

Μόνη φυγαδεύονται, τῇ παρουσίᾳ σου πνεύματα, τὰ
πονηρά, Πνεύματος Ἁγίου, διωκόμενα χάριτι.

Θεοτοκίον.

Εἶχων σε βοήθειαν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι Πάναγνε,
Μήτηρ Θεοῦ· ἔχων σε προστάτιν, τῆς ζωῆς μου σω-
θήσομαι.

Καταβασία.

Τὸ στερέωμα, τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων...

Κάθισμα τοῦ Μάρτυρος.

ᾠχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τῶν πόνων μακάριε, κατατρυφῶν τῆς σαρκός, τὴν
θεϊαν καὶ ἄπονον, ἐν Παραδείσῳ τρυφήν, ἀξίως
ἀπειλήφας, στέφος ἀθανασίας, ἐκ Θεοῦ δεδεγμένος·
ἔθεν καὶ ἰαμάτων, ποταμοὺς ἀναβλύζεις, τοῖς πόθῳ
καταφεύγουσι, Μάρτυς τῇ σκέπῃ σου.

Δόξα... Καὶ νῦν... Προεόρτιον.

ᾠχος α' Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Θησαυρὲ τῶν αἰώνων, ἡ ζωὴ τῶν ἀπάντων, δι' ἐμὲ
νηπιάσας, ὑπὸ νόμον ἐγένου· ὁ πάλαι χαράξας ἐν
πλαξί, τὸν νόμον ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾷ, ἵνα πάντα
ἀπαλλάξῃς, ἐκ τῆς τοῦ νόμου πάλαι δουλείας. Δόξα τῇ
εὐσπλαγχνίᾳ σου Σωτήρ· δόξα τῇ βασιλείᾳ σου· δόξα
τῇ οἰκονομίᾳ σου μόνε φιλόνηρωπε.

Προεόρτιος. Ὡδὴ δ'. Ὁ Εἰρμός.

Τοὺς οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ σου κατεκάλυψε, καὶ ἡ γῆ ἐπληρώθη τῆς σῆς δόξης Χριστέ· διὸ ἀπαύστως κράζομεν· Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Αἱ τάξεις τῶν Ἀγγέλων ἐξεπλάγησαν, ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Πρεσβύτου θεασάμενοι, τὸν σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι ὑμνούμενον, ὡς Υἱὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν.

Τὸ ἡμῶν ἀτελὲς οἰκειούμενος, ὁ παντέλειος Θεός, τῇ κατὰ νόμον προσαγωγῇ, τὸ τέλειον τῆς χάριτος, ἡμῖν ἐδωρήσατο.

Ὡς βρέφος ἐν ἀγκάλαις δεχόμενος, καὶ Θεὸν τῷ πνεύματι θεώμενος, ὁ Συμεὼν σωτήριον τοῦ κόσμου, τὸν Χριστὸν ἀνεκήρυττε.

Μωσέως τιμιώτερος γέγονας, τοῦ δεξαμένου νόμον ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ· ὅτι Χριστὸν τὸν Κύριον, ἀγκάλαις σου Πρεσβύτα ἐβάστασας.

Θεοτοκίον.

Ἡ Ἄννα προφητεύουσα τὸ μέλλον, τὸν ἐκ τῆς μήτρας σου Θεὸν προανηγόρευσε· διὸ ἀπαύστως πρόσβευε, σωθῆναι Θεομητορ τοὺς δούλους σου.

Τοῦ Μάρτυρος. Εἰσακήκοα Κύριε.

Θεωμένους κατέπληξας, τῆς σῆς καρτερίας μάκαρ στερρότητι· τὰς βασάνους γὰρ ὑπέμεινας, ὡς ἐν ἀλλοτρίῳ πάσχων σώματι.

Ε'νετρύφας μακάριε, τοῖς τῶν ἀλγηδόνων πόνοις νυττόμενος· νῦν τρυφᾷς δὲ καθαρώτερον, ἀϊδίου δόξης ἐμφορούμενος.

Ξεομένου τοῦ σώματος, ταῖς τῶν σιδηρῶν ὀνύχων ὀξύτησιν, ἐνευροῦτό σου θεσπέσιε, τῆς ψυχῆς ὁ τόπος θεία χάριτι.

Θεοτοκίον.

Επὶ σὲ τὴν ἐλπίδα μου, πᾶσαν ἀνατίθην Μητροπάρθενε· τὴν ψυχὴν μου διαφύλαξον, ἢ Θεὸν τεκοῦσα τὸν Σωτῆρά μου.

Καταβασία.

Ἐκάλυψεν οὐρανοὺς...

Προεόρτιος. Ὡδὴ ε΄. Ὁ Εἰρμός.

Ο ἀνατείλας τὸ φῶς, καὶ φωτίσας τὸν ὄρθρον, καὶ δείξας τὴν ἡμέραν, δόξα σοι Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, φιλάνθρωπε δόξα σοι.

Εν τῇ τοῦ νόμου σκιᾷ, τὸν τῆς χάριτος λόγον, τρανῶς ἐχρηματίσθη, Συμεῶν ὁ δίκαιος, σωματικῶς τὸν Χριστὸν δεξάμενος.

Οὗτος εἰς πτῶσιν φησί, καὶ ἀνάστασιν κεῖται· εἰς πτῶσιν τῶν ἀπίστων, καὶ πιστῶν ἀνάστασιν, ὁ Συμεῶν, ἄρτι προεφήτευσε.

Θεοτοκίον.

Θεοκυῆτορ Ἄγνη, τὸν Υἱόν σου δυσώπει, λυτρώσασθαι κινδύνων, καὶ πάσης περιστάσεως, τοὺς σὲ δοξάζοντας, Θεοτόκε ἄχραντε.

Τοῦ Μάρτυρος. Ὁρθρίζοντες βοᾶμέν σοι.

Ινδάλματα τῆς πλάνης κατήργησας, Ἀθλοφόρε· εἰκόνη λατρεῦειν γάρ, Θεοῦ ὄντως ἠγάπησας.

Νενίκηκας τὸ φρόνημα τοῦ τυράννου, τὸ ἄθεον πάνσοφε, Χριστοῦ τῇ πίστει νευρούμενος.

Θεοτοκίον.

Α'νέκφραστος ἡ σύλληψις γέγονε, σοῦ Παρθένε, ὁ τόκος ἀπόρρητος, διαμεμένηκεν ἄχραντε.

Καταβασία.

Ὡς εἶδεν Ἡσαΐας...

Προεόρτιος. Ὡδὴ ς'. Ὁ Εἰρμός.

Ως Ἰωαννὸν τὸν Προφήτην, ἐλυτρώσω τοῦ κήτους, Χριστὲ ὁ Θεός, κάμῃ τοῦ βυθοῦ τῶν πταισμάτων, ἀνάγαγε καὶ σῶσόν με φιλόανθρωπε.

Ε'χρηματίσθη Πρεσβύτες, μὴ θανεῖν πρὶν ἰδεῖν, τὸν Δεσπότην Χριστόν· ἀγκάλαις δὲ σήμερον φέρει, καὶ τοῦτον προσδεικνύει παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ.

Τὸν Ποιητὴν τῶν αἰώνων, ὁ Πρεσβύτες ὡς βρέφος δεξάμενος, Θεὸν προαιώνιον ἔγνω, καὶ φῶς ἔθνῶν καὶ δόξαν, τοῦ Ἰσραὴλ τὸν Χριστόν.

Νῦν Συμεῶν προφητεύει, νῦν ἡ Ἄννα ἀνθομολογεῖ τῷ Θεῷ· ὁ μὲν τῇ Μητρὶ καὶ Παρθένῳ, ἡ δὲ τῷ ἐκ Παρθένου, ἀναδειχθέντι σαρκί.

Θεοτοκίον.

Ω'μακαρία κοιλία, πόθεν ταύτην τὴν δόξαν ἐβλάστησας; Θεὸς τότεχθὲν ὦ Παρθένε, καὶ φῶς ἔθνῶν, καὶ δόξα καὶ ἀπολύτρωσις.

Τοῦ Μάρτυρος. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Ξηράνας τὰς μυσάρας, σπονδὰς καὶ κνίσσης μιάσμα-
τα, μανίας εἰδωλικάς, σοῖς αἵμασιν ἔνδοξε, κατήρ-
δευσας ἅπαντα, τὰ τῆς Ἐκκλησίας, εὐγενῆ Τρύφων βλα-
στήματα.

Ιχῶρες μαρτυρικοί, ὡς μύρον εὐωδιάζουσι· τὸ αἷμα
τῶν ἀθλητῶν, πηγάζει ἰάματα· ἡ κόνις τοῦ σώματος,
ψυχὰς ἀγιάζει, τῶν πιστῶς θεραπευόντων αὐτούς.

Θεοτοκίον.

Ως ἔμφυχος κιβωτός, ἐδέξω Λόγον τὸν ἀναρχον·
ὡς ἅγιον ἱερόν, τὸν Κτίστην ἐχώρησας· ὡς θρόνος
πυρίμορφος, φέρεις τὸν Δεσπότην, Θεομῆτορ πάσης
κτίσεως.

Καταβασία.

Ἐβόησέ σοι...

Κοντάκιον.

Ἦχος πλ. δ'. Ὡς ἀπαρχάς.

Τριαδικῇ στερρότητι, πολυθείαν ἔλυσας, ἐκ τῶν πε-
ράτων αἰοίδιμε, τίμιος ἐν Κυρίῳ γενόμενος· καὶ νι-
κήσας τυράννους, ἐν Χριστῷ τῷ Σωτῆρι, τὸ στέφος εἴ-
ληφας τῆς μαρτυρίας σου, καὶ χαρίσματα θείων ἰά-
σεων, ὡς ἀήτητος.

Ὁ Οἶκος.

Ιεράν πανδαισίαν προτίθεται φιλεόρτων τὸ σύστημα
σήμερον, Προεόρτια σύμβολα φέρουσαν, τοῦ Κυ-

ρίου τεσσαρακονθήμερον τὴν ἐκ Παρθένου φρικτὴν γέννησιν, καὶ Πρεσβύτου σεπτοῦ ἐναγκάλισιν, καὶ σεπτοῦ Ἀθλοφόρου μνημόσυνα· δι' αὐτὸν γὰρ τὸν Χριστόν, τελειοῦται νικητικῶς, ὡς ἀήττητος.

Συναξάριον.

Μὴν Φεβρουάριος, ἔχων ἡμέρας κη',
εἰ δέ ἐστι Βίσεκτος, κθ'.

Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας ια' καὶ ἡ νύξ ὥρας ιγ'.

Τῆ α' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Μνήμη τοῦ Ἀγίου Μάρτυρος Τρύφωνος.

Στίχοι.

Σὺ δὲ Τρύφων τί ; τὸ ξίφος θνήσκω φθάσας.
Καιρὸς δὲ τίς σου τοῦ τέλους ; Νουμηνία.

Ἐν Φεβρουαρίοιο Τρύφων πρὸ τομῆς θάνε πρώτη.

Οὗτος ὑπῆρχεν ἐκ Λαμψάκου τῆς κόμης, τῶν Φρυγῶν ἐπαρχίας, ἐπὶ τῆς βασιλείας Γορδιανοῦ, ἐν τῷ διακοσιοστῷ ἐννεηκοστῷ πέμπτῳ ἔτει ἀπὸ τῆς Αὐγούστου βασιλείας. Ἐτι δὲ κομιδῆ νέος ὢν, καὶ τῆ ἡλικία κατάλληλον ἐπιτήδευμα μετιών, (χῆνας γὰρ ἔβοσκεν, ὡς φασι) Πνεύματος Ἀγίου ἐπλήσθη, καὶ ἦν πᾶσαν ἰώμενος μαλακίαν, καὶ δαίμονας ἐξελαύνων. Ἐθεράπευσε δὲ καὶ τὴν τοῦ Βασιλέως θυγατέρα, ὑπὸ τοῦ δαίμονος κρατουμένην· ἐνθα λέγεται ὑποδεῖξαι τὸν δαίμονα τοῖς παροῦσιν, ὡς κῦνα μέλανα, τὰς πονηρὰς πράξεις αὐτοῦ διαγγέλλοντα, καὶ πολλοὺς ἐπὶ τῷ θαύματι πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν μεταγαγεῖν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ βασιλέως Δεκίου, ὃς Φίλιππον διεδέξατο, τὸν κρατήσαντα μετὰ Γορδιανόν, διεβλήθη Ἀκυλίνῳ τῷ ἐπάρχῳ τῆς Ἀνατολῆς, ὅτι μὴ λατρεύει, φησί, τοὺς δαίμονας. Ἀχθεὶς δὲ πρὸς αὐτὸν ἐν Νικαίᾳ, καὶ ὁμολογήσας τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, πρῶτον σπαθίζεται· εἶτα ἵπποις δεσμεῖται, καὶ ἐλαύνεται, χειμῶνος ὥρα, κατὰ δυσβάτων καὶ δυσπροόδων χωρίων· καὶ μετὰ τοῦτο, γυμνὸς ἐπάνω σιδηρῶν ἥλων σύρεται. Ἐτι δὲ μαστιχθεὶς, καὶ λαπάσι

πυρός τὰς πλευράς ἐκκαείς, τὴν διὰ ξίφους ἀπόφασιν δέχεται, ἣν προφθάσας, τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρέθετο. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ Σύναξις ἐν τῷ Μαρτυρείῳ αὐτοῦ, τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ σεπτοῦ Ἀποστολείου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, πλησίον τῆς Ἀγιωτάτης Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ταῖς αὐτοῦ ἀγίαις πρεσβείαις, ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.
Ἀμήν.

Προεόρτιος. Ὡδὴ ζ'. Ὁ Εἰρμός.

Ο τῶν Πατέρων Θεός, μὴ καταισχύνης ἡμᾶς, ἀλλὰ δώρησαι ἡμῖν, ἐν παρρησίᾳ βοᾶν σοι. Εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός.

Ο ἐνοικήσας Θεός, ἐν γαστρὶ τῆς Παρθένου, ἐν ἀγκάλαις Συμεών, ὥσπερ ἐν θρόνῳ πυρίνῳ, σήμερον ἐνθρονίζεται.

Σὺ τὸ γεῶδες ἡμῶν, προσλαβόμενος Λόγε, ἐνηπίασας σαρκί, καὶ νομικῶς καθαρσίῳν, μετέσχες ὥσπερ νήπιον.

Η σὸφρων Ἄννα ἡμῖν, προφητεύει τὸ μέλλον, καὶ προλέγει μυστικῶς, τὴν τῶν ἔθνῳν προσδοκίαν, καὶ Ἰσραὴλ τὴν λύτρωσιν.

Θεοτοκίον.

Χαῖρε ἡ ἄσπορος γῆ, ἡ τὸν Λόγον ἐκ μήτρας, δίχα σπέρματος ἀνδρός, σεσαρκιωμένον τεκοῦσα, ἡ σκέπη τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Τοῦ Μάρτυρος. Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας.

Στεφηφόρος χορεύεις, τοῖς χοροῖς τῶν Μαρτύρων συνευφραινόμενος· τὴν πλάνην γὰρ νικήσας, ἐν λό-

γῶ ἀληθείας, ἀναμέλπεις γηθόμενος· Ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ο Δεσπότης τῶν ὅλων, τῶν αὐτοῦ παθημάτων στέφει τὸν Μάρτυρα· καὶ τοῦτον ἐναυλιζει, σκηναῖς ἐπουρανίοις, κεκραγότα καὶ λέγοντα· Ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Θεοτοκίον.

Νέον φέρουσα βρέφος, τὸν πρὸ πάντων αἰώνων Θεὸν Πανάμωμε, ἐκ σοῦ σωματωθέντα, μὴ παύσῃ δυσωποῦσα τοῦ σωθῆναι τοὺς ψάλλοντας· Ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Καταβασία.

Σὲ τὸν ἐν πυρὶ δροσίσαντα...

Προεόρτιος. Ὡδὴ ἡ'. Ὁ Εἰρμός.

Τὸν Βασιλέα Χριστόν, ὃν ὠμολόγησαν οἱ αἰχμάλωτοι Παῖδες, ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες μεγάλη τῇ φωνῇ, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε ὡς Κύριον.

Τὸν δι' ἡμᾶς καθ' ἡμᾶς, βρέφος γενόμενον, ὑπὸ νόμον ἀχθέντα, ἵνα τοῦ νόμου πάντας, ἀπαλλάξῃ τοῦ γραπτοῦ, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε ὡς Κύριον.

Ιδὼν σε φῶς νοερόν, Συμεὼν ὁ Πρεσβύτερος, ἀγκάλαις ὑπέδεξάτο βοῶν· Νῦν ἀπολύεις με Λόγε, πρὸς τὴν ἐν τῷ πνεύματι ζωὴν ἐκ τῆς προσκαίρου.

Τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν, τὸν εὐδοκήσαντα δι' ἡμᾶς νηπιάσαι, καὶ ἐν χερσὶ δεχθῆναι τοῦ πρεσβύτου Συμεὼν, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε ὡς Κύριον.

Θεοτοκίον.

Τὸν Βασιλέα Χριστόν, ὃν ἡμῖν ἔτεκεν ἡ Παρθένος Μαρία, καὶ μετὰ τόκον ἔμεινε Παρθένος ἀγνή, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε ὡς Κύριον.

Τοῦ Μάρτυρος. Ἑπταπλασίως κάμινον.

Μέχρι τομῆς καὶ καύσεως, μέχρῃς αἵματος χύσεως, μέχρι καὶ θανάτου τελευταῖον ἠθλησας, ἀντικαθίστάμενος, πρὸς ἀμαρτίαν Μάρτυς Χριστοῦ· νῦν δὲ τῆς ζωῆς, τῆς ἐν Χριστῷ κρυπτομένης, λαβόμενος κραυγάζεις· Ἱερεῖς εὐλογεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Επὶ τῆς γῆς ἠγώνισαι, δυσσεβέσι μαχόμενος, πρὸς ἀπατηλὴν καὶ θεομάχον πλάνησιν, πικρῶς ἀναγκάζουσιν· ἐν οὐρανοῖς δὲ Τρύφων τρυφᾶς, στεφανηφορῶν, καὶ σὺν Ἀγγέλοις κραυγάζων· Οἱ Παῖδες εὐλογεῖτε, Ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, Χριστόν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Τυραννικὴν διήλεγξας, ἀθεότητα πάνσοφε, καὶ δαιμονικὴν θεομαχίαν ἔσβεσας, ῥοαῖς τῶν αἱμάτων σου, τὸν ἐν Τριάδι ἓνα Θεόν, ἀξιοπρεπῶς, καὶ καθαρῶς ἀναγγέλλων, καὶ σέβων καὶ κραυγάζων· Ἱερεῖς εὐλογεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Ρήμασι σοῖς ἐπόμενοι, μακαρίζομεν πάναγνε, σὲ τὴν μακαρίαν τὴν σαρκὶ γεννήσασαν, τὸν ὄντως μακάριον, τὸν φῶς οἰκοῦντα ἄδυτον, καὶ φωταγωγὸν καὶ φωτοδότην Δεσπότην· ὃν Παῖδες εὐλογοῦσιν, Ἱερεῖς ἀνυμνοῦσι, λαοὶ ὑπερυψοῦσιν, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Καταβασία.

Ἄστέκτω πυρὶ ἐνωθέντες...

Προεόρτιος. Ὡδὴ θ'. Ὁ Εἰρμός.

Μεγαλύνομεν πάντες, τὴν φιλανθρωπίαν σου, Κύριε Σωτὴρ ἡμῶν, ἡ δόξα τῶν δούλων σου, καὶ στέφανος τῶν πιστῶν, ὁ μεγαλύνας τὴν μνήμην τῆς Τεκούσης σε.

Οἱ πλαξὶν ἐγχαράξας, τὸν τοῦ γράμματος νόμον χερσὶν ἀγκαλίζεται, Πρεσβύτου ὡς νήπιον, καὶ ἀγρόγραφον ἡμῶν, ὑπαγορεύει νόμον τὸ Εὐαγγέλιον.

Σήμερον ἐν τῷ ναῶ, Συμεὼν ὁ πρεσβύτερος, ἀγκάλαις ἐδέξατο, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐβόησε λέγων· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου Δέσποτα.

Τῶν Ἀγγέλων αἱ τάξεις, ἐν σαρκὶ κατιδοῦσαι, τὸν Κτίστην τὸν ἴδιον, ὡς βρέφος γενόμενον, ἀγκάλαις τοῦ Πρεσβύτου, τοῦτον ἐν φόβῳ ὑμνοῦσαι ἐδόξαζον.

Συμεὼν Θεοδόχε, τοῦ Κυρίου αὐτόπτα, καὶ νόμου καὶ χάριτος, ἀρχὴ καὶ συμπέρασμα, μνεῖαν ποιῶ καὶ ἡμῶν, τῶν τιμώντων τὴν σεπτὴν σου μετάστασιν.

Θεοτοκίον.

Χαῖρε πάνσεμε Ἀγνή, παρθενίας καύχημα, καὶ τοῦ κόσμου ἡ χαρά, Μαρία Μήτηρ καὶ δούλη, τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· αὐτὸν δυσώπει ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Τοῦ Μάρτυρος. Σὲ τὴν ἀπειρόγαμον.

Υπὲρ τὰ ὀρώμενα, αἱ τῶν Μαρτύρων προσδοκίαι, πλήρης ἀθανάτου λήξεως, καθορᾶται ἡ τούτων ἐλ-

πίς, πλήρης θυμηδίας και χαρᾶς, και φαιδρότητος ἀνεκφράστου· ὅθεν ἀξίως μακαρίζονται.

Φῶς ἐγένου δεύτερον, φωτὶ τῷ πρώτῳ προσπελάσας, ἀγλήη τῇ αὐτοῦ πυρσούμενος, και μορφούμενος Τρύφων σοφέ, και ταῖς αὐτοῦ χορηγουμέναις, ἐλλάμψεσι διαλάμπων· ὅθεν σε πάντες μακαρίζομεν.

Ωφθης ἀκατάπληκτος, ἐν τοῖς ἀγῶσιν Ἀθλοφόρε· ὦφθης ἀληθῶς ἐπόνυμος, τῆς ἐνθέου και θείας τρυφῆς· ἦς νῦν ἀπολαύων, και τρανῶς ἐνηδόμενος, σωτηρίαν τοῖς σὲ τιμῶσιν ἡμῖν αἴτησαι.

Θεοτοκίον.

Νέκρωσον τὸ φρόνημα, Θεογεννήτορ τῆς σαρκός μου· ζώωσον ψυχῆς τὴν νέκρωσιν, ἐνεργεία τῆς ὄντως ζωῆς, τῆς ἐκ σοῦ τεχθείσης κατὰ σάρκα, δι' ἄφατον εὐσπλαγχνίαν, και σωτηρίαν τῶν σὲ ὑμνούντων.

Καταβασία.

Θεοτόκε ἡ ἐλπίς... Ἐν νόμῳ σκιᾶ και γράμματι...

Ἐξαποστειλάρια. Ὁ οὐρανὸν τοῖς ἄστροις.

Οτῶν πασχόντων ῥύστης, και εὐσεβούντων προμηθεύς, Τρύφων ὁ μέγας ὑμνεῖσθω, ὡς στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, ὃν εὐμενῶς ἰλεοῦται, τοῖς πρὸς αὐτὸν προσιοῦσι.

Ἐτερον. Ἐν Πνεύματι τῷ ἱερῷ.

Τρυφῆς κατεμφορούμενος, παραδόξου και θείας, Ἀγγέλοις ὁμοδίαιτος, ἐχρημάτισας μάκαρ, τὰς χήνας νέμων ἐν νάπαις, πρὸς Θεοῦ ἀπείληφας, τὴν χάριν τῶν

ιαμάτων, Τρύφων Μεγαλομάρτυς, θεραπέων τῶν βρο-
τῶν, τὰς ἀσθενείας καὶ νόσους.

Προεόρτιον, ὅμοιον.

Τὸν παῖδα προσκομίσασα, ἡ πανάμωμος κόρη, ἐν ἱερῷ
τετέλεκε, τὰ τοῦ νόμου· καὶ τοῦτον, ἀγκάλαις ὡς
ἐδέξατο, Συμεὼν ὁ δίκαιος, ἀντέφησε τῇ Παρθένῳ·
Οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν, καὶ ἀνάστασιν πολλῶν, καὶ
ὡς σημεῖον ἐν κόσμῳ.

Εἰς τοὺς Αἴνους.

Ἰστῶμεν στίχους δ' καὶ ψάλλομεν τὰ ἐξῆς Προσόμοια.

Ἦχος πλ. δ'. Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!

Τρύφων Ἀθλητὰ μακάριε, τῷ σαρκωθέντι Θεῷ, καὶ
ἀγκάλαις ὡς νήπιον, βασταχθῆναι, ἤκοντι, τοῦ πρε-
σβύτου προσέφερες, καθάπερ ζεῦγος τρυγόνων ἄμωμον,
ψυχὴν καὶ σῶμα πόνοις ἀθλήσεως· ὦ τῆς ἀρίστης σου,
προσφορᾶς θεόληπτε! δι' ἧς φθαρτῶν, καὶ ρεόντων ἤλ-
λαξας, τὰ μὴ κενούμενα.

Τρύφων Ἀθλοφόρε ἔνδοξε, ὥσπερ τρυφὴν ἀληθῆ,
τὴν πτωχείαν ἠγάπησας, τοῦ σαρκὶ πτωχεύσαντος,
καὶ τὸν κόσμον πλουτίσαντος, περιουσίαν μνηστευομέ-
νην σοι, τῆς βασιλείας τοῦ Παντοκράτορος· ἧς ἐπιβέ-
βηκας, σταλαγμοῖς αἱμάτων σου, ὡς ἐν βαφαῖς, θείας
ὠραιότητος, καλλωπιζόμενος.

Τρύφων Ἀθλητὰ πανεύφημε, τὸν Ζωοδότην Χριστόν,
ὀλικῶς ἐνδυσάμενος, ἄνθος τῆς νεότητος, καὶ ἀκμὴν
τὴν τοῦ σώματος, τῇ γῆ ἀπέθου καθάπερ πρόσκαιρα,
καὶ ἀνυψώθης πρὸς τὰ αἰώνια, ταῖς τῶν ἀγώνων σου,
χρυσουγέσι πτέρυξι, καὶ τῷ φωτί, χαίρων κατεσκήνω-
σας, τῆς ἄνω λήξεως.

Τρύφων Ἀθλοφόρε ἔνδοξε, χριστομιμήτου στοργῆς, θησαυρὸς ἀνεξάντλητος, γεγονὼς τοῖς τρόποις σου, ἔλεεῖς τοὺς ἰκέτας σου· ὅθεν μὴ παύσῃ ἡμᾶς λυτρούμενος, ἀσθενημάτων καὶ πάσης θλίψεως, καὶ παρεχόμενος, ἀμπελῶσι πάντοτε, καὶ τοῖς καρποῖς, καὶ ἀρούραις ἄνωθεν, τὴν εὐλογίαν σου.

Δόξα. ᾠχος β'.

Τῆς ἀθλοφορικῆς σου χάριτος, κατατρυφῶντες τῶν δωρεῶν, χρεωστικῶς τὴν μνήμην σου, Τρύφων ἐορτάζομεν· ὅτι ἀντιλήπτωρ ἄγρυπνος, καὶ φύλαξ θερμότητος, πέλεις ἡμῶν Ἀθλητά· τοὺς γὰρ πολλοὺς σου καμάτους, ὁ πλούσιος δοτὴρ ἀμειβόμενος, πηγὴν σε θαυμάτων, εἰς πολλῶν περιποίησιν εἰργάσατο· δι' ὧν ὡσπερ ἥλιος ἐκλάμπων, τῶν εὐεργεσιῶν τὰς ἀκτῖνας, καταθάλλεις τοὺς τιμῶντάς σε, καὶ πρεσβεύεις Κυρίῳ, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός. Προεόρτιον.

Ο Ἐκτίστης οὐρανοῦ καὶ γῆς, ἐν ἀγκάλαις ἐβαστάζετο, ὑπὸ ἀγίου Συμεῶν, τοῦ πρεσβύτου σήμερον· αὐτὸς γὰρ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἔλεγε· Νῦν ἠλευθέρωμαι· εἶδον γὰρ τὸν Σωτῆρά μου.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Τὰ Τυπικά, οἱ Μακαρισμοί, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου ἡ γ' καὶ στ' Ὁδῆ. Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγέλιον ὄρα Μηνολόγιον.

Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον...

Μεγαλυνάρια.

Ι "χρῆσιν ἐπόμενος ἀκλινῶς, Τρύφων Ἀθλοφόρε, τοῦ φανέντος ἐπὶ τῆς γῆς, τῶν αὐτοῦ χαρίτων, δοχεῖον ἀνεδείχθης, καὶ ἱεροῖς ἀγῶσι, Μάρτυς διέπρεψας.

Φύλαττε ἐκ βλάβης τε καὶ φθορᾶς, ἡμῶν τὰς ἀμπέλους, καὶ τοὺς κήπους καὶ τὰ φυτά, ὡς μεγίστην χάριν, λαβὼν παρὰ Κυρίου, καὶ δίωκε θηρία, Τρύφων τὰ φθείροντα.

Δίστιχον.

Τρύφων ἀληθοῦς τρυφῆς ἀξίωσόν με
Γεράσιμον μέλπαντα σὰς ἀριστείας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αί δεσιμώτατον Δημήτριον Πέτρον, Χίον. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας τὸ πρῶτον ἐπληροφορήθημεν τὴν χειροτονίαν σας καὶ κατόπιν τοῦτου προέβημεν εἰς τὴν ἐγγράφην σας εἰς τὰ συνδρομητολόγια τοῦ περιοδικοῦ διὰ τὴν ἀνελλιπῆ ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ, σᾶς ἀπεστείλαμεν δὲ ταχυδρομικῶς καὶ τὰ ὑπάρχοντα τεύχη τοῦ 1967.—Πανος. Ἀρχιμανδρίτην Ἀμβρόσιον Λενῆν, Εὐνὸ Νερὸ Φλωρίνης. Ἀλλαγὴ διεθύνσεώς σας ἐγένετο.—Αἰ δεσιμώτατον Γεώργιον Παπαγεωργίου, Βαλιμὴν Ἀκράτης. Ἐγένετο ἀλλαγὴ τῆς διεθύνσεώς σας.—Κύριον Ἀγγελον Κατούδη, Καθηγητὴν, Θεσσαλονίκην. Κατόπιν τῆς ἀπὸ 1—12—1967 ἐπιστολῆς σας, ἐνεγράφητε εἰς τὰ ἡμέτερα συνδρομητολόγια καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ τεύχη τοῦ 1967. Ἡ ἐτησία συνδρομὴ διὰ τὸ Περιοδικὸν Ἐκκλησία εἶναι 20 δραχμαὶ διὰ τοὺς Θεολόγους καθηγητὰς καθ' ὅσον παρέχεται ἔκπτωσης 50%, εἶναι δὲ προπληρωτέα κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐκάστου ἔτους. Θερμῶς παρακαλοῦμεν διὰ τὴν ἀποστολὴν ταύτης διὰ τὰ ἔτη 1967 καὶ 1968.—Πανος. Ἀρχιμανδρίτην Ἰσιδωρον Κρικρῆν, Πάτριον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ πληροφορίαν σας.—Αἰ δεσιμώτατον Νικόλαον Βῆτταν, Φάρον Αὐλίδος. Ἀλλαγὴ διεθύνσεώς σας ἐγένετο.—Αἰ δεσιμώτατον Ἐφημέριον Χρ., Διὰ νὰ λάβητε στεγαστικὸν δάνειον ἀπὸ τὸ ταχυδρομικὸν ταμιευτήριον ἀπαιτεῖται νὰ ἔχητε προϋπηρεσίαν 10 ἐτῶν.—Αἰ δεσιμώτατον Μιχαήλ Ποντίκην, Ἀμαρούσιον. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ ἀπὸ 1—10—67 ἐκδοθέντα τεύχη.—Αἰ δεσιμώτατον Κωνσταντῆνον Σχοινοχωρίτην, Ἄργος. Ἐνεγράφητε εἰς «Ἐκκλησίαν» καὶ «Θεολογίαν».—Αἰ δεσιμώτατον Δημήτριον Σπάτα. Ἐγένετο ἀλλαγὴ τῆς διεθύνσεώς σας καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς ἅπαντα τὰ αἰτηθέντα τεύχη.—Περιοδικὸν «Orientalis Christiana», Ρώμη. Αἰτηθὲν τεύχος 1967 σῆς ἀπεστάλη.—Πανος. Ἀρωιμανδρίτην Κυρίλλον Κουκουλάκην, Σφάξ Τυνησία. Ἡ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τῶν περιοδικῶν ὀφείλετο εἰς ἐπιστροφὰς τῶν ἀποσταλέντων τευχῶν ὑπὸ τοῦ ταχυδρομείου τοῦ Σφάξ. Ἡδὴ, κατόπιν τῆς ἐπιστολῆς σας προέβημεν εἰς τὴν ἐπανεγγράφην σας καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς ἅπαντα τὰ μὴ ληφθέντα τεύχη.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Οἱ συνεργάται τοῦ ἔτους 1967.—**Θεοδοσίου Σπεράντσα**, Νὰ γίνῃ συνειδησις.—**Ἐπίκαιρα**.—**Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ ποικιλία τῶν λειτουργικῶν τύπων (Ζ').—**Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου**, Ἐπιτάφιος στό Μεγάλο Βασίλειο. Ἀπόδοση **Θεοδόση Σπεράντσα**.—**Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Ἡ μετάνοια εἶναι τὸ φάρμακο κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἀπόδοση **Ἀνθίμου Θεολογίτη**.—**Φιλαρέτου Βιτάλη**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὡς πρότυπο Χριστιανικῆς πίστεως (Α').—**Βασ. Ἡλιάδη**, Ἡ ἀκατάλυτη αἴγλη τοῦ Φαναρίου. Ἡ θέσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὡς θρησκευτικοῦ Κέντρου ὁλοκλήρου τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ ἑορτασμός τῆς μνήμης τοῦ Πρωτοκλήτου.—**Νικολάου Παπαδοπούλου**, Πρωτοπρεσβυτέρου. Ἀπὸ τὸ Ἐφημεριακὸν Συναξάρι τοῦ 1821. Παπαθανάσης Παπαμιχαλόπουλος Βουλευτῆς (τέλος). — **Φ.**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες.—Ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν «Ἐφημέριον». — **Βασιλείου Μουστάκη**, Στὸ περιθώριον τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἡ Εὐαγγελικὴ διάκρισις.—**Χριστοφόρου Καλύβα**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος. Κυριακοδρόμιον ἐπὶ τῶν Ἀποστολικῶν Ἀναγνώσμάτων τοῦ ἑνιαυτοῦ. 23. Ὑπόδειγμα πατρός.—**Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου**, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Τρύφωνος τοῦ Θαυματουργοῦ.—Ἀλληλογραφία.

Τύποις : **ΤΣΙΡΩΝΗ** (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)
 Ὅδος Λένορμαν 185, Ἀθήναι — Τηλέφ. 530.318.

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: **Δημήτριος Β. Δεσποτάκης**
 Λεωφόρος Ἡρώων 26, Πειραιῶν